

Kansen voor West

G4P4

Jaarverslag 2011

Operationeel Programma
Kansen voor West

Bevorderen van bottom-up regionale innovatie in West Nederland

Colofon

Operationeel Programma Landsdeel West “Kansen voor West”

Doelstelling 2

Voor structurele bijstandsverlening van de Gemeenschap uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling onder de doelstelling regionaal concurrentievermogen en werkgelegenheid in West Nederland.

Jaarlijks verslag
over de uitvoering:

Subsidiabel gebied: Landsdeel West
(Provincies Noord-Holland, Zuid-Holland,
Utrecht, Flevoland)
Programmeringsperiode: 2007-2013
Programmanummer: CCI 2007NL162PO002
Programmatitel: Operationeel programma Landsdeel West
Kansen voor West
Beschikkingnummer: C(2007) 3949
Datum beschikking: 13 augustus 2008
Verslagjaar: 2011
Datum van goedkeuring van het jaarverslag door het Comité van Toezicht:
13 juni 2012

Opgesteld door:

Managementautoriteit Kansen voor West
(College van B&W Rotterdam)
Postbus 6575, 3002 AN Rotterdam.
www.kansenvoorwest.nl

Dit is een uitgave van de managementautoriteit van Kansen voor West.
De redactie heeft dit boek met uiterste zorgvuldigheid samengesteld, maar aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid. Ook kunnen aan dit boek geen rechten worden ontleend.

* De foto op de voorzijde van dit jaarverslag geeft een impressie van het project Cinegrid Amsterdam.
www.cinegrid.nl

Niets in deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de managementautoriteit van Kansen voor West. Copyrights 2010

Redactie:

Adri Hartkoorn, Ruud van Raak.

Eindredactie:

Mieke Cornet

Fotografie:

de acht partners van Kansen voor West,
vertegenwoordigers van de 175 projecten,
Gianfranco Chicco, Stella van Heezik en Michel Hobbij, Corné Bastiaansen,
Remco Bohle, Shutterstock, Merijn van der Vliet, René den Engelsman, Philips.

Opmaak:

Hans Langstraat (www.ph-ontwerp.nl)

Druk:

Robedrijf Diensten

Europa investeert in de toekomst. Deze uitgave en alle projecten

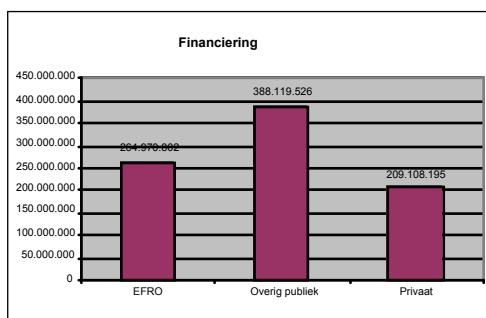
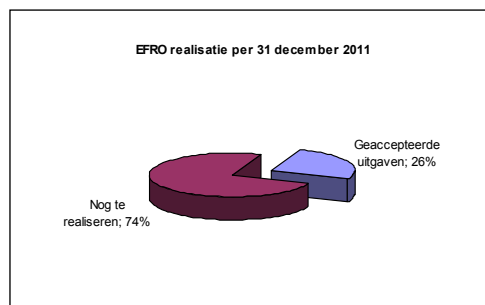
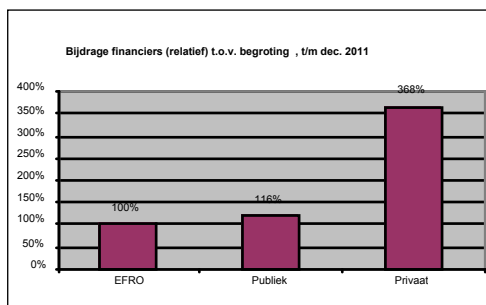
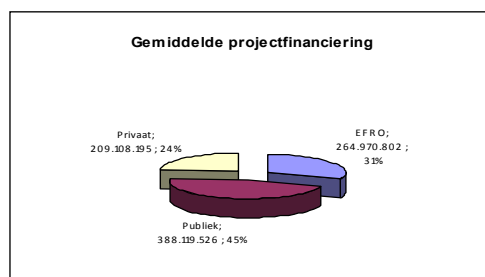
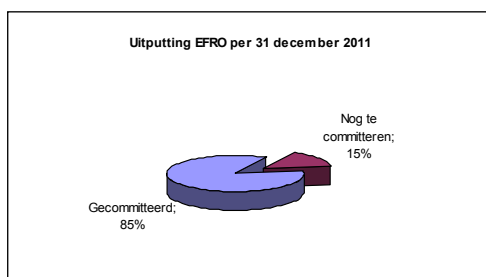
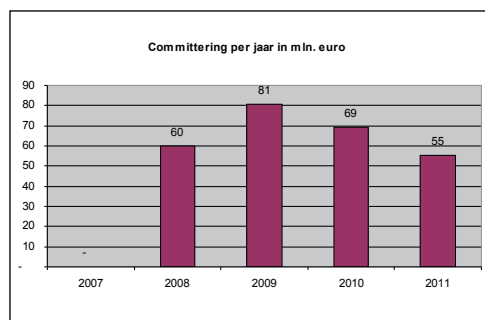
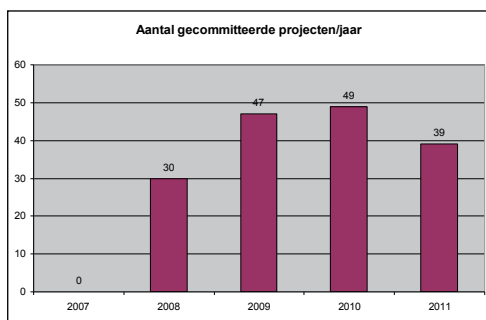
komen tot stand met steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Verantwoording en leeswijzer	6
1 Voortgang en operationalisering van het programma	8
2 Analyse van de sociaal economische situatie	32
3 Overzicht van de uitvoering van het OP Kansen voor West	36
4 Uitvoering naar prioriteit	55
5 EFRO/CF - programma's: grote projecten	60
6 Technische bijstand	61
7 Voorlichting en publiciteit	63
8 Bijlage	68

Kansen voor West in grafieken

cluster	EFRO euro
Lifesciences, Medische Technologie Bioscience en Milieutechnologie	80.007.651
Creative Industrie en Nieuwe media	51.322.133
Transport Logistiek en Handel	47.494.807
Maritieme cluster en Deltatechnologie	41.321.554
Zakelijke dienstverlening	40.634.820
Voedsel en Bloemen	37.129.877
Toerisme en Congreswezen	19.396.312
Composieten	16.413.112
Juridisch	14.253.268
Geomatica	13.894.603
Petrochemische industrie	13.173.683

G4P4 ●●●●●

Voorwoord

Hierbij bied ik u al weer het vijfde jaarverslag van Kansen voor West aan. Hiermee zijn we precies halverwege de programmaperiode gekomen, die in december 2015 eindigt. Met dit jaarverslag voldoen wij aan de verplichting tot jaarlijks verslag aan de Europese Commissie. Maar, tegelijkertijd geeft het ons de gelegenheid om terug te blikken, en vast te stellen waar wij precies staan met ons gezamenlijk Randstad programma.

De Europese Commissie heeft in 2007 een bedrag van ruim 310 miljoen euro uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling ter beschikking gesteld voor de uitvoering van Kansen voor West. Samen met de publieke en private cofinanciering is de verwachte investeringsimpuls nu al ruim 860 miljoen euro. Dit is ruimschoots meer dan de voorziene 770 miljoen, en de impuls die van het EFRO uitgaat is dan ook aanzienlijk.

De voortgang in 2011 is behoorlijk te noemen. Maar liefst 39 nieuwe projecten gingen van start waarmee er in totaal 165 projecten in uitvoering zijn. Hiermee is 85% van het budget vastgelegd. Toch is de vraag naar nieuwe investeringen van Kansen voor West nog steeds groot. Dit is te zien aan het grote aantal potentiële projecten. Naar verwachting zal dan ook in 2012 het gehele budget van het programma vastgelegd kunnen worden.

De negatieve effecten van de crisis op het programma vallen tot heden mee. Slechts enkele projecten geven aan dat de cofinanciering achterblijft of wegvalt. Maar verder heeft de crisis tot heden geen duidelijk merkbaar stempel gezet op het programma. Wel is de wens geuit om een budgetverschuiving tussen prioriteiten mogelijk te maken.

Met genoegen stel ik vast dat de uitvoering van het programma voorspoedig verloopt. Steunpunten, programmabureaus en managementautoriteit werken doeltreffend aan de uitvoering van het

programma. De controles door de certificering- en auditautoriteit laten mooie resultaten zien. En door de gezamenlijke ontwikkeling van goede projecten en de koppeling met de Europese gelden, wordt een substantiële bijdrage geleverd aan de economische kracht van de Randstad.

In de regionale context lukt het goed om de nodige cofinanciering rond te krijgen, en tijdig vrijval bij projecten op te vangen. In 2011 hebben de partners ook de eerste overcommittingen gedaan, belangrijk, want Kansen voor West streeft naar een volledige benutting van de financiële middelen. De bewezen formule van decentraal beheer is volgens mij dan ook de meest optimale!

Toch is er ook een (oud) zorgpunt. Hoewel ook dit verslagjaar het N+2 weer ruim is gehaald, lopen de investeringen bij het merendeel van de projecten fors achter bij de aangegeven planning. Dit resulteert in de noodzaak tot strakke monitoring en sturing. De hoofdreden voor dit achterblijven, is een te optimistische planning. Maar ook wordt soms het samen uitvoeren van innovatieprojecten onderschat.

Kortom, zo in de tweede helft van het programma ben ik er van overtuigd dat we een mooi programma hebben. Investeringen leiden tot vele interessante projecten die bijdragen aan de versterking van de Randstad. En, we mogen ook trots zijn op de manier waarop dit gezamenlijk regionaal programma tot stand is gebracht, en nu ten uitvoer komt. Dus, op naar een Kansen voor West II; we zijn er al hard mee bezig.

*J. N. Baljeu
Namens de managementautoriteit,
het College van B&W van de
gemeente Rotterdam*

Verantwoording en leeswijzer

Dit is het jaarverslag 2011 over de uitvoering van het Operationeel Programma Kansen voor West EFRO 2007-2013. Het jaarverslag is opgesteld conform de eisen van de Europese Commissie, zoals neergelegd in artikel 67 van (EG) Nr. 1083/2006 en de Uitvoeringsverordening (EG) Nr. 1828/2006 (gewijzigd in 846/2009). Het jaarverslag is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de managementautoriteit, het college van B en W van Rotterdam. Het jaarverslag is met inbreng van alle partners binnen Kansen voor West tot stand gekomen.

Kansen voor West is een geïntegreerd structuurfondsenprogramma voor Landsdeel West, dat de grondgebieden van de provincies Noord- en Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland omvat. Met daarin een subdelegatie voor de vier grote steden Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. Dit alles vertaalt zich in een programmadeel West-Regio en stedelijke programmadelen voor de vier grote steden. Aan de basis van Kansen voor West staat de Lissabonstrategie die moet leiden tot economische groei en meer en betere banen in de Europese Unie. Voor de Randstad betekent dit dat de concurrentiekracht van de regio moet worden versterkt. Dat betekent investeren in thema's als innovatie, onderzoek & ontwikkeling, kennisuitwisseling, aansluiting onderwijs arbeidsmarkt, menselijk kapitaal en duurzame energie.

Het jaarverslag is een basisdocument voor het beheer van het operationeel programma.

Het verslag:

- Geeft inzage in de uitvoering van het programma en de interactie tussen de Europese Commissie en managementautoriteit.
- Is een tussentijdse verantwoording voor het Comité van Toezicht op basis waarvan zij lijnen uit kan zetten voor de komende jaren.

- Is de hoofdbron van informatie over het programma en voor de jaarlijkse vergadering met de Europese Commissie, managementautoriteiten en lidstaat.
- Is een voorwaarde voor tussentijdse betalingen van de Europese Commissie.

Dit jaarverslag is op 13 juni 2012 door het Comité van Toezicht goedgekeurd en conform artikel 67 van (EG) Nr. 1083/2006 aan de Europese Commissie aangeboden. Het jaarverslag wordt elektronisch verstuurd naar de Europese Commissie via het SFC 2007 systeem. Daarnaast wordt het gepubliceerd op www.kansen-voorwest.nl inclusief een publieksvriendelijke samenvatting.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 beschrijft uitgebreid de voortgang, de operationalisering en de aspecten van beheer en controle van het programma.

Hoofdstuk 2 gaat via een analyse dieper in op de sociaal-economische situatie in West Nederland.

In hoofdstuk 3 wordt een gedetailleerd overzicht van de uitvoering van Kansen voor West gegeven door te kijken naar zaken als resultaten, voortgang, Lissabondoelstelling, wetgeving, uitvoeringsproblemen en oplossingen, wijzigingen en complementariteit. Ook beschrijft het de belangrijkste punten van de tussenevaluatie.

Hoofdstuk 4 beschrijft de uitvoering van de prioriteiten waarbij wordt gekeken naar doelstellingen en voortgangsanalyse.

Hoofdstuk 5 geeft een toelichting op het gebruik van grote projecten en hoofdstuk 6 licht het gebruik van de Technische Bijstand toe.

G4P4

Ten slotte behandelt hoofdstuk 7 de uitgevoerde voorlichting- en publiciteitsmaatregelen waarbij ingegaan wordt op de voortgang van het communicatieplan, de aandacht voor EFRO en het onderhouden van de relaties binnen Kanen voor West. Ook wordt ingegaan op de uitkomsten van de tussenevaluatie voor de voorlichting en publiciteit.

Het meeste cijfermatige materiaal over het programma en van de sociaal-economische indicatoren is te vinden in de bijlagen van dit jaarverslag. De tabellen hiervan worden met een 'B' aangegeven.

Ten slotte: Ter beschouwing en inspiratie: in het Europese Programma 2014 – 2020 gaan de 10 topsectoren een belangrijke rol spelen. Als voorshot is in dit jaarverslag per topsector een korte beschrijving opgenomen van een project dat past binnen deze topsectoren. Kansen voor West laat hiermee zien hoezeer het huidige programma en het komende in elkaars verlengde liggen.

1 Voortgang en operationalisering van het programma

Dit hoofdstuk gaat in op de algemene aspecten van de voortgang en de operationalisering van het programma. Er wordt gekeken naar de samenwerking binnen het programma, de organisatie, de voortgang bij de verschillende partners en de overleggen en aspecten van beheer en controle.

1.1 Algemeen

De uitvoering van Kansen voor West in 2011 liep voorspoedig. Er werden 39 projecten gecommiteerd voor ruim 57 miljoen EFRO. Daarnaast werden er 11 projecten herbeschikt. Hiermee is nagenoeg het gehele beschikbare EFRO budget vastgelegd. Ook zijn per eind 2011 vijf projecten vastgesteld. Eind december waren 37 projecten in verschillende fases van voorbereiding, waarvan een deel zal worden gecommiteerd. Daarnaast bestaan er nog een ruim aantal projectideeën, dus er is grote belangstelling voor de EFRO fondsen. Maar, het geeft ook aan dat in potentie het gehele programma praktisch vol zit.

Mijlpalen in 2011 zijn het ruim behalen van de projectuitgaven volgens N+2, het op gang komen van projectvaststellingen, goede beoordeling door certificerings- en auditautoriteit, en de goed werkende uitvoeringsstructuur. Verder functioneert de samenwerking van de acht partijen in Kansen voor West naar behoren en werkt de uitvoering van het programma volledig digitaal.

Blijvende aandacht gaat uit naar een juiste verantwoording bij zaken als aanbesteden, staatssteun, publiekprivate samenwerking, kostenopbouw, loonkosten etc. Daarbovenop vraagt in toenemende mate de voorbereiding van het nieuwe structuurfondsen programma 2012-2020 steeds meer aandacht van de managementautoriteit. De systeemaudit door de auditautoriteit kreeg een positieve beoordeling. Daarnaast zijn er 13 projectaudits uitgevoerd, waarmee de contro-

ledruk in 2011 hoger was dan 2010. Het blijft dus nodig om onder gezamenlijke verantwoordelijkheid de controledruk voor begunstigden te verlagen.

De samenwerking tussen de partijen van Kansen voor West in projecten werkt ook praktisch uit. Zo wordt gezamenlijk overleg gevoerd t.a.v. nieuwe projecten, dat in 2011 leidde tot het gezamenlijk gefinancierde project VU University Medical PET-MRI Center in Amsterdam. Eén van de mooie voorbeelden van het programma.

1.2 Voortgang operationeel programma Kansen voor West

In 2011 waren 165 projecten in uitvoering waarmee 85% van het budget werd vastgelegd. Zie tabel 1 voor het overzicht op programmaniveau en tabel B8 voor een overzicht van alle gecommiteerde projecten. Eerder werd aangenomen dat in 2011 alle gelden belegd zouden kunnen worden. Dit is niet behaald. Er is in deze eindfase iets meer tijd nodig, o.a. door werkdruk door het hoge aantal lopende projecten. Wel zal naar verwachting in 2012 het budget uitgeput worden. Deze voorspoedige voortgang is ondermeer te danken aan de steunpunten en de programmabureaus die hiervoor de nodige inzet leveren. De gemiddelde projectgrootte van een Kansen voor West project bedraagt nu 5,2 miljoen met een gemiddelde EFRO bijdrage van 1,6 miljoen (31% interventie). Hiermee stijgt de hefboom van het EFRO nog steeds.

In tabel 1 staan ook de uitgaven tot eind 2011 aangegeven. Deze uitgaven betreffen de geaccepteerde kosten. In de tabel is te zien dat bijna een derde van de committeringen is gerealiseerd, overeenkomend met ruim een kwart van de totale opgave van het programma. Zie tabel B5 voor een weergave per prioriteit.

G4P4

De voortgang van de committeringen t.a.v. de inspanningsplafonds verloopt voorspoedig (tabel B1). Zo zijn 10 van de 26 gepubliceerde grenzen al bereikt en geldt voor de overigen dat ze zo goed als bereikt zijn. In 2011 zijn geen verschuivingen tussen de plafonds gemaakt. In 2011 zijn afspraken gemaakt over de inzet van overcommittering. Deze inzet verschilt tussen de partners; variërend van een percentage over alle prioriteiten, tot inzet per prioriteit. Met de inzet van overcommittering wordt een maximale besteding van EFRO gelden mogelijk gemaakt.

In 2011 zijn vijf projecten vastgesteld. Dit zijn de Haringpakkerstoren - voortijdig beëindigd en daardoor slechts op 7% vastgesteld en Westergasfabriek 'Het Levende Park' in Amsterdam. In de stad Utrecht waren dit Partners in Nieuw Ondernemerschap, de Zingende Toren en de Emissievrije Bierboot. Tabel B6 geeft het overzicht van alle vastgestelde projecten tot eind 2011.

Tot eind 2011 hebben 59 projecten hun aanvraagprocedure vroegtijdig beëindigd. Voor projecten vallend onder West-Regio ging het om 24 projecten en 35 voor de G-4 steden. De reden voor afwijzing is divers. Verreweg de belangrijkste groep (80%, 47 projecten) haakte af tijdens de aanvraagprocedure. Oorzaken hiervoor zijn het niet doorgaan van het project - los van de EFRO aanvraag, geen actie meer na registratie van de aanvrager of gestopt na de (voorlopige) aanvraag.

Bij zeven projecten (12%) werd de subsidieaanvraag geweigerd, bijvoorbeeld omdat werd vastgesteld dat al voldoende financiering aanwezig was. Bij vijf projecten (8%) kon de subsidieaanvraag niet ontvankelijk worden verklaard, omdat niet aan de gestelde eisen werd voldaan.

Tot medio 2010 werd de doorlooptijd - behandeling projectaanvragen - gemeten vanaf de subsidieaanvraag tot beschikking. Voor 2008 was dit 17 weken, 2009 30 weken en in 2010 43 weken. Deze manier van meten was echter niet zuiver omdat aanvragen nogal eens wijzigden, en de definitieve aanvraag later kon liggen in de tijd.

Medio 2010 werd daarom de doorlooptijd tussen ontvankelijkheid en beschikking gemeten. Met als gevolg dat de resterende projecten in 2010 tot een doorlooptijd kwamen van 9 weken. De gemiddelde doorlooptijd ligt in 2011 rond de 15 weken. Dit is binnen de daarvoor vastgestelde termijn. Beoordeling kost de nodige tijd omdat hoge eisen aan de projectplannen gesteld worden. Vertraging treedt soms op door ontoereikende technische kwaliteit van de aanvragen of door ingewikkeldheid rond de opbouw van tarieven. Om aanvragers tegemoet te komen zijn toelichtingen en minimale inhoudsopgaven ontwikkeld, en besteden de steunpunten veel aandacht aan voorlichting.

Tabel 1: Gecommitteerde uitgaven en geaccepteerde kosten (€) OP Kansen voor West cumulatief t/m 31 december 2011

Kansen voor West Cumulatief	(2) EFRO	(3) Publieke cofinanciering	(4) Private cofinanciering	(5) Totaal cofinanciering (3+4)	Totaal OP (2+5)
Opgave OP	310.600.000	392.802.000	66.886.000	459.688.000	770.288.000
Gecommitteerd	264.970.802	388.119.526	209.108.195	597.227.721	862.198.523
Gecommitteerd in %	85%	99%	313%	130%	112%
Nog te committeren	45.629.198	4.682.474	-142.222.195	-137.539.721	-91.910.523
Uitgaven (geaccepteerde kosten)	79.663.928	97.752.570	68.744.865	166.497.435	246.161.363
Uitgaven in % tov OP	26%	25%	103%	36%	32%
Uitgaven in % tov committeringen	30%	33%	33%	28%	29%
Nog te realiseren	230.936.072	295.049.430	-1.858.865	293.190.565	524.126.637

Topsector 1. Agro & Food

Kenniscentrum Plantenstoffen – De Lier

Het Kenniscentrum begeleidt innovatieve projecten in de agro- & foodsector. Een goed voorbeeld is de toepassing van het 'cradle to cradle' principe in de tomatenteelt. Veel tomaten blijken onverkoopbaar omdat de klant de kleur of de vorm niet mooi vindt. Nu worden deze tomaten tot sap en puree verwerkt, van de velletjes worden de vezels in de worstindustrie gemaakt, uit de pitten komen voedingssupplementen en de rest (blad, stengels, etc.) vormt grondstof voor karton en ander verpakkingsmateriaal.

Totale projectkosten € 3.220.000 KwW € 1.950.000

1.2.1 Voortgang programma-deel West-Regio

Het programmabureau West-Regio werkte in 2011 volop aan de behandeling van nieuwe subsidieaanvragen, voortgangsrapportages en vaststelling van projecten. Per eind december waren er 100 lopende projecten in uitvoering. Daarnaast waren er 90 projecten in verschillende fase van ontvangst t/m beëindiging, waaronder echter ook een groot aantal projecten dat niet meer tot uitvoering komt. Verder werden adviezen voorbereid voor de West-Regio stuurgroep, voor zowel de provinciale als de gelabelde G-4 projecten. Veruit de meeste tijd en capaciteit werden ingezet in de beoordeling van nieuwe aanvragen en de voortgangsrapportages, en de uitvoering van controles ter plaatse. Er werden in het verslagjaar 21 projecten gecommitteerd voor ruim 28 miljoen euro EFRO. Totaal lopen er nu 100 projecten onder West-Regio. De gemiddelde projectgrootte van de 72 provinciale projecten ligt op ruim 6,3 miljoen en 28% EFRO interventie (1,8 miljoen). De gemiddelde projectgrootte van de 28 gelabelde stedelijke projecten ligt iets lager op ruim 5,5 miljoen met een iets hogere (31%) EFRO interventie van 1,7 miljoen. 35% van alle gecommitteerde projecten is inmiddels gerealiseerd. De investeringsopgave voor de West-Regio bedraagt ruim 199 miljoen euro waarvan inmiddels ruim 163 miljoen (82%) is gecommitteerd. Uitgesplitst naar inspanningsopgave betekent dit dat voor zowel de P4 als van het stedelijk gelabelde geld 82% is gecommitteerd (zie tabellen B2-B3). De steunpunten ondersteunden de subsidieaanvragers bij de voorbereiding van de subsidieaanvragen, en doen waar mogelijk ook de opvolging van de voortgang van projecten. De stuurgroep West-Regio is in 2011 vier keer bijeengekomen en heeft één keer schriftelijk overleg gevoerd. Zie de bijlage voor een gedetailleerd verslag van de stuurgroep West-Regio.

1.2.2 Voortgang Bemiddelende Instanties, de G-4 stedelijke programmadelen

Ook de G-4 programmabureaus van Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht hebben in 2011 volop gewerkt aan de beoordeling van nieuwe subsidieaanvragen, projectrapportages en de uitvoering van controlebezoeken. De stedelijke stuurgroepen functioneren goed en komen zo'n 5 keer/jaar bijeen waarbij projectvoorstellen worden besproken en de voortgang van projecten. Ook de projectvoorstellen voor de gelabelde gelden worden in de stedelijke stuurgroep voorbesproken. Zie bijlage voor een gedetailleerd verslag van de stuurgroepen. De gezamenlijke inspanning van de G-4 bedraagt ruim 98 miljoen waarvan ultimo 2011 ruim 89 miljoen (91%) is gecommitteerd in 65 projecten. Hiermee is het beschikbare budget nagenoeg uitgeput. In tabel B3 is per stad te zien hoe de voortgang in committeringen verloopt. Net zoals voor West-Regio overtreft het aantal projecten in voorbereiding het beschikbare EFRO budget. Dit betekent niet dat alle gelden hiermee al vastgelegd zijn, omdat projecten kunnen afvallen. Het is echter wel een indicatie dat het einde van de ruimte in zicht is. Hierna volgt per stad een korte voortgangsbeschrijving.

Amsterdam

De projectselectie in Amsterdam gaat volgens plan. De stad kent een grote mate van diversiteit met de nadruk op Life Sciences en duurzaamheid. De totale gecommiteerde stedelijke EFRO-bijdrage is ruim 35 miljoen euro, waarmee 103% van het budget van ruim 34 miljoen is gecommiteerd. Het extra gecommiteerde deel komt voor rekening van de overcommitting. In 2011 zijn 7 projecten gecommiteerd voor ruim 15 miljoen euro EFRO. Totaal lopen er 21 projecten in de stad. De gemiddelde projectgrootte is 4,7 miljoen waarvan 1,7 miljoen EFRO (35 % interventie). De gecommiteerde projecten hebben bijna 36% van de begrote kosten gerealiseerd. In 2011 zijn de volgende 7 projecten gecommiteerd. Innovatieregio Amsterdam: integratie kennis, kunde, kassa en Operatie Boeggolf in prioriteit 1. Verder in prioriteit 3 Uitbreiding Verzetsmuseum met kindermuseum, Made@De Overkant, De microZOO, VU University Medical PET-MRI

Center en EYE in Amsterdam-Noord.

De economie van de Amsterdamse Metropoolregio blijft ondanks de recessie groeien, sneller dan heel Nederland. De stad heeft dus relatief weinig last gehad van de recessie. Dit is in belangrijke mate het gevolg van de sectorstructuur. Het herstel op de arbeidsmarkt zet door, verrassend genoeg zelfs in de bouw en de financiële sector. De geregistreerde werkloosheid blijft afnemen. Op de vastgoedmarkt is er echter geen sprake van herstel. De leegstand blijft licht stijgen. De groei van Schiphol en de toeristische sector blijven zich voortzetten, maar iets minder uitbundig en de overslag in de haven nam flink toe. De stad telt bijna 75.000 ondernemingen en er is nog steeds een groei waar te nemen. In 2011 is Amsterdam op de ranglijst van Europese zakensteden gestegen van plaats 6 naar 4 en zijn er 118 buitenlandse bedrijven binnengehaald, goed voor 1200 extra arbeidsplaatsen.

EYE

VU University Medical PET-MRI Center

G4P4 ●●●●●

Rotterdam

De projectselectie in Rotterdam gaat voorspoedig. De totale gecommitteerde stedelijke EFRO-bijdrage is ruim 25 miljoen euro. Hiermee is 85% van het budget van ruim 30 miljoen gecommitteerd. In 2011 zijn 3 projecten gecommitteerd voor ruim 4 miljoen euro EFRO. Totaal lopen er 12 projecten in de stad. De gemiddelde projectgrootte is 5,7 miljoen waarvan 2,1 miljoen EFRO (37% interventie). De gecommitteerde projecten hebben inmiddels 28% van de kosten gerealiseerd. In 2011 zijn de volgende 3 projecten in Rotterdam gecommitteerd. In prioriteit 1 Rotterdam Internet Valley en i-HIC, en in prioriteit 3 Revitalisering Winkelboulevard Zuid.

De stad was nauw betrokken bij het onderzoek van de EIB/BZK/Encorys naar het Europees fonds JESSICA. In 2011 is besloten een 'urban development fund' voor Stadshavens binnen het JESSICA initiatief op te richten. Het programmabureau ervaart nog steeds dat aanvragen te vroeg worden ingediend, waardoor de projectvoorstellen onvoldoende zijn uitgewerkt en verre van besluitvormingsrijp zijn. In 2011 is de staatssteun aan woningbouwcorporaties een belangrijk onderwerp geweest. Langzaam maar zeker wordt iedereen zich bewust dat de corporaties niet uitsluitend als 'publiek' orgaan kunnen worden gezien, maar ook als normale commerciële ondernemingen. Het is moeilijk te zeggen wat de impact van de kredietcrisis op het aantal potentiële subsidieaanvragen is. Wel wordt geconstateerd dat er nog steeds voldoende aanvragen met interessante projectvoorstellen binnenkomen.

Topsector 2. Tuinbouw

Robotechniek in de witlofteelt - Venhuizen

Het telen van witlof is een arbeidsintensief proces dat verdeeld is in een aantal stappen. In dit project worden gekeken hoeveel van deze stappen door robots gedaan kunnen worden: poten van de wortels, opkweken en oogsten van de kropjes. De robots 'weten' wanneer het tijd is voor de volgende stap omdat ze reageren op informatie die ze krijgen van de camera's die overal in de kweekruimte hangen. Daarna volgt het proces in wegen en inpakken. Ook dit kan geheel geautomatiseerd. Als de kinderziekten er uit zijn, is deze techniek bij veel meer gewassen in te zetten.

Totale projectkosten € 7.741.320 KVV € 3.200.000

G4P4 ●●●●●

Den Haag

Ook in Den Haag gaat de projectselectie voor-
spoedig. De totale gecommitteerde stedelijke
EFRO-bijdrage is ruim 16 miljoen euro. Hiermee is
82% van het budget van ruim 20 miljoen gecom-
mitteerd. In 2011 zijn 6 projecten gecommitteerd
voor ruim 6 miljoen euro EFRO. Totaal lopen er
17 projecten in de stad. De gemiddelde project-
grootte van 2,9 miljoen is ruim kleiner dan die in
Amsterdam en Rotterdam. De gemiddelde EFRO
bijdrage is 1 miljoen (34%). Van de gecommitteer-
de projecten is 30% van de kosten gerealiseerd.
In Den Haag zijn in 2011 de volgende 6 projecten
in prioriteit 3 gecommitteerd. Herinrichting Grote
Marktstraat, Verbetering natuurkwaliteit West-
duinpark, Mauritshuis, Aanpak Theresiastraat, BIZ
Winkelgebied Paleis Noordeinde en Laak noord
Schoot.

De stad heeft in 2011 besloten twee projecten
binnen het JESSICA initiatief op te richten, die in
2012 tot uitvoering kunnen komen. De invloed van
de socio-economische ontwikkeling op het pro-
gramma is beperkt. Wel krijgen projecten minder
eenvoudig hun financiering rond, maar door de
inzet van het Haagse cofinancieringsfonds kon
het programma goed draaiende worden gehou-
den. Wel is merkbaar dat de "orderportefeuille"
leeg aan het raken is. De projecten die zich nu
melden zijn nog op zoek naar volle financiering en
niet naar de laatste 30% of 40%.

Panorama Mesdag

Emma's Hof

Utrecht

De projectselectie in de stad Utrecht gaat redelijk. De totale gecommiteerde stedelijke EFRO-bijdrage is ruim 10 miljoen euro. Hiermee is 83% van het budget van ruim 12 miljoen gecommiteerd. In 2011 zijn 2 projecten gecommiteerd voor 2,8 miljoen euro EFRO. Totaal lopen er 15 projecten in de stad. In Utrecht is de gemiddelde projectgrootte met 1,9 miljoen het kleinst van alle steden. De stad kent een EFRO bijdrage 0,7 miljoen (37% interventie). Van de gecommiteerde projecten is inmiddels 36% van de kosten gerealiseerd.

In Utrecht zijn in 2011 de volgende 2 projecten in prioriteit 3 gecommiteerd. Aanleg 1e fase Parkpergola - Leidsche Rijn Park en de Upgrading havenbekkens Lage Weide.

Na een opleving die begon in 2010, is in de tweede helft van 2011 de sociaal-economische situatie in Utrecht weer enigszins verslechterd. Het ondernemersvertrouwen neemt af (maar

is nog altijd hoger dan elders in Nederland) en de werkloosheid is licht toegenomen (maar nog altijd relatief laag). Daartegenover staat een toename van de werkgelegenheid en een vermindering van het aantal niet-werkende werkzoekenden ten opzichte van de stand eind 2010. Deze onzekere sociaal-economische situatie leidt niet tot aanpassing van de Utrechtse inzet binnen Kansen voor West. In 2012 zal naar verwachting het resterende budget in prioriteit 1 worden gecommiteerd.

Trajectum Lumen Pausdam

1.3 Realisatie

De verordening geeft aan dat het programma een bepaald uitgavenpatroon dient te hebben. Wordt de vastgelegde besteding van het EFRO in het jaar N+2 niet gehaald, dan decommitteert de Europese Commissie dat deel dat niet via uitgaven kan worden verantwoord. Dit staat bekend als de zogenaamde N+2 regel waarmee de Europese Commissie een sterk sturingsinstrument in handen heeft.

De gecertificeerde uitgaven (realisatie) op programmaniveau in 2011 staan in onderstaande tabel 2 aangegeven. Hier is te zien dat het programma N+2 voor 2011 ruim gehaald heeft, ruim 8 miljoen boven de grens. De managementautoriteit zal met alle programmabureaus de ontwikkelingen zorgvuldig blijven volgen en waar nodig actie ondernemen om voldoende uitgaven te genereren. Zie ook tabel B7 voor een overzicht van N+2 per partner.

Tabel 2: N+2 overzicht Kansen voor West 2011

B tranche 2008 (incl 1/6 2007)	C tranche 2009	H 5% voorschot	I 2,5% extra voorschot	J N+2 basis Jaartranches werkkapitaal 31/12/2011	K Totaal aan betaal- aanvragen t/m nr 7	saldo nog aan te vragen in t/m 31-12- 11
43.733.333	38.400.000	15.530.000	7.765.000	64.971.667	73.746.296	-8.774.629

1.4 Organisatie en uitvoering

1.4.1 Managementautoriteit

Het college van B en W van de gemeente Rotterdam is als managementautoriteit verantwoordelijk voor de doeltreffendheid en deugdelijkheid van het beheer van, en de controle en het toezicht op, de uitvoering van het Operationeel Programma. De managementautoriteit is ambtelijk ondergebracht bij de Cluster Stadsontwikkeling¹ van de gemeente Rotterdam. Specifieke taken van de managementautoriteit in 2011 waren:

- Monitoring programma door voortdurende voortgangs- en risicoanalyse.
- Up-to-date houden en waar nodig verder ontwikkelen van het beheersysteem.
- doorontwikkelen van de website van het programma;
- Opstellen betalingsaanvragen.
- Adviseren bij alle stuurgroepen.
- Afstemmen controles met certificerings- en auditautoriteit.
- Faciliteren projectaudits door certificerings- en auditautoriteit.
- Voeren van verweer t.a.v. controles audit- en certificeringsautoriteit.
- Uitvoeren van systeemaudits bij programmabureaus.
- Uitvoeren interne controles
- Organiseren van het accounthoudersoverleg en het programmabureau overleg.
- Organiseren voorlichtingsbijeenkomsten voor begunstigden.
- Problemen oplossen i.v.m. voortgang projecten, in samenwerking met programmabureaus.
- Opvolgen van een goede communicatie inzet bij alle partijen.
- Vastleggen specifieke juridische zaken in interpretatiedocumenten en werkinstructies.
- Vertegenwoordiger programma in PMO, Europese Commissie en buitenlandse bezoekers.
- Secretariaatswerkzaamheden/voorbereiding

Comité van Toezicht, met het ministerie van BZK.

- Secretariaatswerkzaamheden voor stuurgroep West-Regio, door programmabureau West-Regio.
- Schrijven van jaarverslag en halfjaarlijks voortgangsverslag van het programma.
- Behandeling van WOB verzoeken.
- Daarnaast heeft de managementautoriteit veel tijd en aandacht besteed aan de voorbereiding van het nieuwe structuurfondsenprogramma 2014-2020.

1.4.2 Stedelijke programma autoriteiten (Bemiddelende Instanties)

De G-4 programmadelen hebben ieder een programmabureau opgezet en behandelen projectaanvragen volgens de afspraken in de afzonderlijke convenanten en de geldende beheer- en controlesystemen (Artikel 71). Alle lopende projecten worden behandeld via het beheersysteem. In 2011 functioneerden alle stedelijke programmabureaus naar behoren. De managementautoriteit heeft daarvoor alle programmabureaus bezocht en daarbij een systeemaudit uitgevoerd. In alle steden worden gelabelde projecten besproken en van advies voorzien naar het programmabureau West-Regio. Alle steden zijn ook aangesloten bij de accounthouders- en programmabureau overleggen voor een maximale betrokkenheid en om iedereen op de hoogte te houden van de ontwikkeling van het programma.

1.4.3 Auditautoriteit

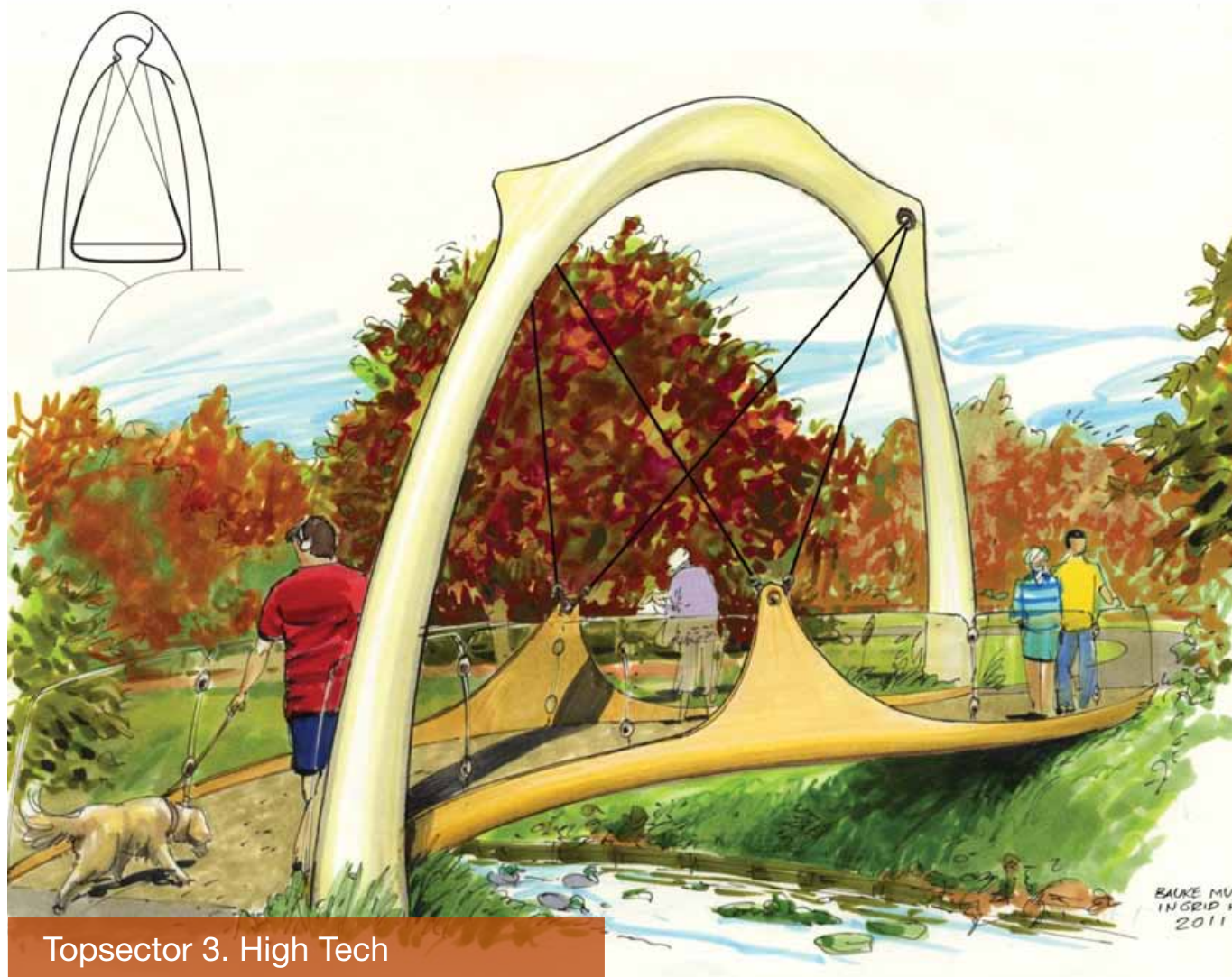
De Rijksauditedienst (RAD) van het ministerie van Financiën is als auditautoriteit van het programma aangewezen om een jaarlijks oordeel en een jaarlijks controleverslag over het programma uit te brengen aan de Europese Commissie. Hiertoe voert de auditautoriteit systeemaudits uit bij alle onderdelen van het programma zoals managementautoriteit en de vijf programmabureaus, en

¹ Per 1 mei is binnen Rotterdam het OBR overgegaan in de Cluster Stadsontwikkeling

G4P4 ●●●●●

projectaudits bij aselekt geselecteerde begunstigen. Deze systeemonderzoeken zijn uitgevoerd volgens alle zogenaamde 'key requirements'. Dit zijn onderwerpen die door de Europese Commissie voorgeschreven zijn. Op grond van de uitkomsten van haar audits geeft de auditautoriteit haar oordeel over het functioneren van het beheers- en controlesysteem. In 2011 heeft de managementautoriteit een aantal verbeteringen aangebracht in de beheers- en controlesystemen, waardoor die verder versterkt zijn. De auditautoriteit is overwegend positief over de kwaliteit van het beheers- en controlesysteem van Kansen voor West. De auditautoriteit heeft vooral waardering voor de snelle en effectieve manier waarop de managementautoriteit opvolging geeft aan auditbevindingen. Resultaat is dat risico's die met de bevindingen samenhangen snel worden gemitigeerd.

Topsector 3. High Tech

Open Innovatie Alliantie Groot Composiet Noord-Holland

Een composiet is een materiaal dat is opgebouwd uit verschillende componenten. Dankzij deze nieuwe materialen worden bijvoorbeeld vliegtuigen lichter en sterker. Ook in de geneeskunde zijn de nieuwe materialen niet meer weg te denken. De Alliantie geeft ruimte aan onderzoekers om nieuwe composieten te ontwikkelen en te testen.

Totale projectkosten € 5.646.075 KwW € 2.714.880

G4P4

1.4.4 Certificeringsautoriteit

De Dienst Regelingen van het ministerie van EL&I is certificeringsautoriteit, met de opdracht de uitgavenstaten van de managementautoriteit te certificeren en te beoordelen. Na deze certificering worden de declaraties bij de EU ingediend. In 2011 werden drie betaalaanvragen ingediend. Ook werden voor het eerst een beperkt aantal eindafrekeningen gecertificeerd. Cumulatief zijn er voor meer dan 100 projecten, en voor meer dan € 182 miljoen aan totale subsidiabele kosten via betaalaanvragen bij de Europese Commissie gedeclareerd. Diverse keren zijn kosten, n.a.v. de beoordeling door management- of certificeringsautoriteit, (nog) niet opgenomen in de betaalaanvraag. De certificeringsautoriteit bespreekt per uitgavenstaat haar bevindingen met de managementautoriteit. Van deze gesprekken wordt een gespreksverslag gemaakt en afgestemd met de managementautoriteit. Belangrijke aandachtspunten waren inkomstengenererende projecten, aanbesteding, staatssteun, stroomlijnen procedures controles ter plekke en vaststelling. De certificeringsautoriteit heeft inzichtelijke bevindingen verschaft aan de managementautoriteit over alle gecontroleerde projecten in 2011. De samenwerking tussen de certificerings- en managementautoriteit verloopt zeer goed.

1.4.5 Comité van Toezicht

Het Comité van Toezicht Kansen voor West ziet toe op de effectiviteit en de kwaliteit van de uitvoering, het besluit over de algemene strategie en het beleid, en is verantwoordelijk voor het toezicht op de uitvoering van het programma. Het Comité heeft in 2011 twee keer vergaderd op projectlocatie.

Op 1 juni werd bij het TI Pharma in Leiden het eerste overleg van 2011 gehouden. Voorafgaand aan het overleg werd weer een projectenbezoek gedaan om een inkijkje te krijgen in het programma. Bij 'NECEN' werd een presentatie gegeven over de meest geavanceerde elektronenmicroscopie die nu bestaat. Vervolgens was er een rondleiding in het gebouw van 'BioPartner Accelerator', de incubator voor (door)startende Life Sciences

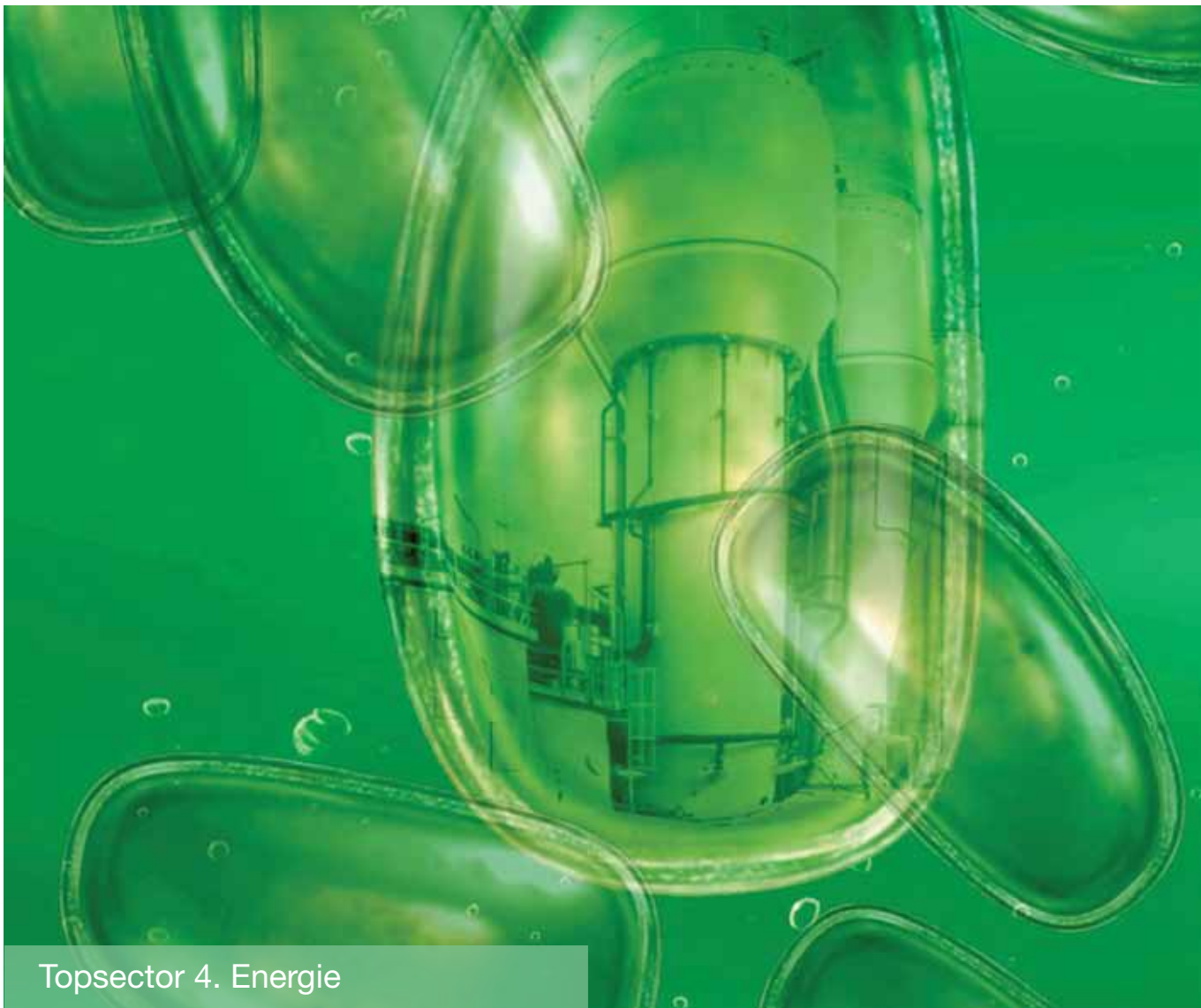
bedrijven. Beiden zijn zeer innovatieve projecten binnen Kansen voor West.

In deze vergadering werden de nieuwe leden geïntroduceerd: namens de provincies neemt mw. E. Sweet gedeputeerde provincie NH de plaats over van mw. Dwarshuis van ZH; en mw. N. van der Wenden van het ministerie van EL&I neemt de plaats over van dhr. J. Wesseling.

De voornaamste agendapunten waren een presentatie over het beheer, de voortgang, de risico's en de communicatie van het programma. Een presentatie door mw. De Rijke, stuurgroepvoorzitter over de voortgang van het Utrechtse programma. De vaststelling van het jaarverslag 2010 en een toelichting op het jaarlijks controleverslag door de auditautoriteit. Verder is de tussenevaluatie behandeld en is de toekomst van het Cohesiebeleid 2014+ besproken.

Op 30 november werd bij het bedrijf 3D Metal Forming, een onderdeel van Van Campen Industries, de tweede bijeenkomst van het Comité gehouden. Het bedrijf maakt gebruik van de TMI Regeling in Flevoland. Ook hier werd een presentatie gegeven van de innovatieve manier van werken, door explosief vervormen van metalen.

De voornaamste agendapunten waren een presentatie door mw. Van den Brink van het programmbureau West-Regio over het functioneren van het programmbureau en de stuurgroep West-Regio. Een overzicht van het beheer, de voortgang, de risico's en de communicatie van het programma. Toelichting op de aanpassing van de inspanningsplafonds. Een toelichting over het beheer en voortgang van het programma door de auditautoriteit. Afhandeling van de tussenevaluatie. En is een presentatie gegeven over de toekomst van het Cohesiebeleid door het bespreken van de zgn. Houtskoolschets S3.

Topsector 4. Energie

Bioproces Pilot Facility (BPF) - Delft

Op tal van plaatsen wordt onderzoek gedaan naar alternatieven voor fossiele brandstof.

Het verwerken van plantaardige resten is daar een van. Het probleem is dat dit onderzoek nu nog vooral in laboratoria plaatsvindt, terwijl niet bekend is wat er gebeurt bij het opschalen van deze processen. Daarom is er op het voormalig DSM-terrein in Delft nu een proeffabriek ingericht waar de werkelijkheid nagebootst kan worden, met alles wat daarbij komt kijken. Niet alleen Europa investeert in dit project, ook de Nederlandse overheid, de universiteiten en het bedrijfsleven dragen allemaal fors bij in de kosten.

In topsector 5: de chemie heeft Kansen voor West op dit moment geen projecten

Totale projectkosten € 41.500.000 KVV € 12.800.000

G4P4

De belangrijkste besluiten van het Comité betreffen het opnemen van de risicoanalyse als vast agendapunt, het mogelijk maken van subsidiabiliteit van voorbereidingskosten, en er is aandacht gevraagd voor het toekennen van overcommittering door de partners. Extra aandacht wordt gevraagd voor het behalen van de categorisering. Er is een aantal keren een beroep gedaan op de hardheidsclausule. T.a.v. het nieuwe programma 2014-2020 is er overeenstemming binnen de partners van het Landsdeel West om het Comité van toezicht een klankbord/procesrol te geven. Besluitvorming is echter op partnerniveau. Zowel de VSNU en VNO-NCW hebben aangegeven actief mee te willen werken aan de voorbereiding van het nieuwe programma. De S3 groep ontwikkelt een strategie en rapporteert aan het Comité van toezicht een houtskoolschets. Te onderzoeken hoe de beoordelingssystematiek van de stuurgroepen in de praktijk werkt en hiervoor eventueel aanbevelingen te maken voor de volgende periode.

1.4.6 Stuurgroepen

Kansen voor West heeft vijf stuurgroepen. Hun taak is de managementautoriteit of stedelijke programma autoriteiten te adviseren over projectvoorstellen en toekenning van EFRO/Rijkscofinanciering volgens het toetsingskader en communautaire en nationale voorschriften. Zie de bijlage voor een gedetailleerd verslag van de activiteiten van de stuurgroepen.

1.4.7 Steunpunten

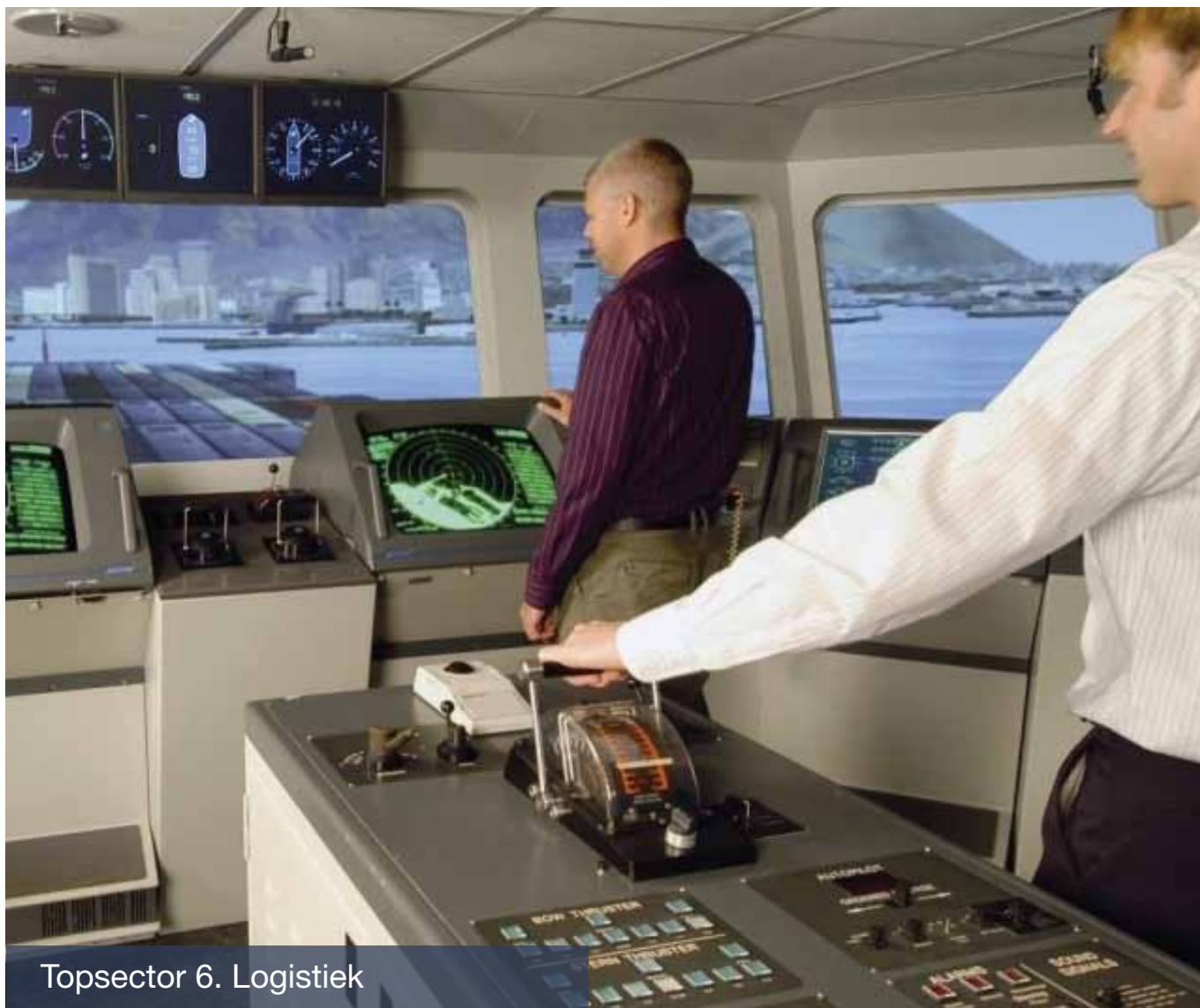
Ook in 2011 hebben de steunpunten van het programma weer met goede resultaten subsidieaanvragers ondersteund met advisering en voorlichting. Verder ondersteunen de steunpunten de projecten waar nodig bij de uitvoering en de voortgang in relatie tot Kansen voor West. Waar nodig en mogelijk geven de steunpunten advies aan het programmabureau West-Regio bij vaststelling van projecten. Het steunpunt Noord-Holland heeft in 2011 een voorstel gedaan om de

verhouding van EFRO vs. Rijkscofinanciering voor vijf projecten te wijzigen.

1.4.8 Accounthoudersoverleg

In 2011 is het accounthoudersoverleg vijf keer bijeen geweest, op 20 januari, 24 maart, 31 mei, 15 september en 8 november. In dit overleg van de P4, G-4, en de ministeries van EL&I en BZK worden de belangrijkste ontwikkelingen binnen Kansen voor West besproken. Eventueel wordt voor een speciaal onderwerp een aparte werkgroep opgezet of worden specialisten gevraagd voor een toelichting.

Vaste onderwerpen van bespreking zijn de inhoudelijke en financiële voortgang van het programma, inclusief de risicoprojecten, samenwerking met de steunpunten en samenwerking op gezamenlijke projecten, projectervaringen, en de werking van het beheersysteem. Verder worden conceptstukken van het Comité van Toezicht besproken, zoals de werking van het toetsingskader of het (half)jaarverslag. N.a.v. nieuwe regelgeving of interpretatie bespreken de accounthouders de beoordelingsinterpretaties. Ook worden zaken besproken als omgang met de communicatie, rol van de steunpunten, vertegenwoordiging partners in het Comité van Toezicht, voortgang JESSICA, overcommittering en inzet rijkscofinanciering. Verder stonden zaken op de agenda als de tussenevaluatie, dossieroverdracht, en de projectbezoeken van de audit- en certificeringsautoriteit. Ook is de ontwikkeling van het nieuwe programma 2014-2020 besproken, ook in relatie tot het daarbij behorend bestuurlijk overleg. Aangezien de managementautoriteit het meest op de hoogte is van die ontwikkelingen wordt er nu in ieder overleg een stand van zaken besproken.

Topsector 6. Logistiek

Scheepvaart en Transport College (STC) - Rotterdam

De studenten van het STC halen hun kennis niet alleen uit de boeken. Met behulp van speciaal ontworpen software kunnen HBO en MBO studenten nieuwe vaardigheden direct trainen in simulators op hun vakgebied. Als kapitein op een olietanker die moet aanmeren in een Chinese haven, het laden en lossen van een schip met zeecontainers, of het fictief verladen van een grote zending van Rotterdam naar Milaan; de omstandigheden zijn 'net echt'. De schoolverlaters hebben niet alleen een deugdelijk diploma, ze brengen ook al een flinke dosis praktijkervaring mee.

Totale projectkosten € 20.335.000 KvW € 7.565.000

G4P4

1.4.9 Programmabureau-overleg

In 2011 is het programmabureau overleg zes keer bijeen geweest, op 8 februari, 18 mei, 28 juni, 27 september, 26 oktober en 20 december. In dit overleg van de vijf programmabureaus komen vooral technische zaken aan de orde die de behandeling en beoordeling van projecten aangaat. Ook de certificeringsautoriteit maakt deel uit van het overleg en waar nodig zijn ook de steunpunten aanwezig. In dit overleg kunnen specialisten gevraagd worden een toelichting te geven. Een aantal keer per jaar staat er een specifiek thema op de agenda om ingewikkelde materie uit te diepen.

Vaste onderwerpen van bespreking zijn de interpretatie van regelgeving, de tijdige behandeling en beoordeling van aanvragen, voortgangsrapportages, controles ter plaatse en vaststellingen. Verder de goede omgang met aanvragers/begunstigden, wijziging Ministeriële regeling en het aanleveren van informatie. Daarnaast was er aandacht voor zaken als de werking van het beheersysteem, stofkamactie, aanbesteden, artikel 55, gebruik controle en checklijsten, de 'self assessment tool', voorlichting en publiciteit, loonkosten, bijzondere kosten, sancties en de bevindingenadministratie. Ook is ingegaan op de controles ter plaatse en de projectcontroles door de auditautoriteit. Werkinstructies zijn besproken en betekenis van

'Sound Financial Management'. In het overleg is ook aandacht voor een terugkoppeling gegeven van de PMO en COCOF bijeenkomsten.

In september is een themadag gehouden in Flevoland over de audit verslaglegging.

Ten behoeve van een correcte uitvoering van het programma heeft de managementautoriteit, in overleg met de programmabureaus, negen werkinstructies opgesteld. Deze behandelen: Controles ter plaatse, Eindfase en vaststelling, ESF, Fondsen, Grondkosten, Klevende voorwaarden, Leasekosten, Regelingen en Staatssteun. Het coördinatiepunt EFRO heeft de eerdere werkinstructies Artikel 55, Aanbesteden en IKT verder uitgewerkt in circulaire's die nu voor alle programma's beschikbaar zijn.

Topsector 7. Creatief

CineGrid – Amsterdam

CineGrid is een technologie om beeld en geluid van een ongekennde kwaliteit te produceren.

Het resultaat is zo scherp dat kijken naar een film of evenement bijna gelijk is aan er 'live' bij zijn.

Vooraf Amerika en Japan hebben grote belangstelling voor deze technologie.

Totale projectkosten € 3.106.844 KvW € 1.130.132

G4P4

1.4.10 Programma 2014-2020 en bestuursoverleggen

Binnen Nederland zijn in 2011 de voorbereidingen van het programma 2014-2020 goed op gang gekomen. Deze voorbereidingen staan onder leiding van het ministerie van EL&I. Belangrijk was de publicatie medio 2011 van de EC (concept) verordening. Om deskundig commentaar te kunnen geven en eventueel invloed uit te oefenen op de inhoud, wordt samengewerkt door partijen als ministeries, IPO/VNG en de vier managementautoriteiten. Werkgroepen zijn ingesteld om het ministerie van EL&I te kunnen ondersteunen in de onderhandelingen met de Europese Commissie. Binnen Kansen voor West geeft de managementautoriteit regelmatig terugkoppeling van de voortgang aan alle partners.

De managementautoriteit is gevraagd zitting te nemen in de Interbestuurlijke Werkgroep (IBW) die per hoofdstuk kijkt naar de betekenis van de verordening voor Nederland. Het IBW heeft op zijn beurt werkgroepen ingesteld voor gedetailleerder onderzoek/advies. Ook is een onderzoek gestart naar de vraag hoe de meest effectieve/efficiënte uitvoering tot stand kan komen in de nieuwe periode – een decentrale, of centrale uitvoering. De programmamanager van Kansen voor West maakt hier deel van uit. Verder wordt ook in ieder PMO overleg de voortgang besproken. De partners zijn via de werkgroep S3 betrokken bij het formuleren van de S3 doelstellingen, een vereiste van de Europese Commissie om innovatieve prioriteiten uit te voeren. Deze worden door het bureau ERAC uitgewerkt in samenwerking met alle partners. Verder heeft op eind januari van 2011 burgemeester Aboutaleb gesproken op het Cohesieforum in Brussel, dat een belangrijk moment vormde om de toekomstdiscussie te beïnvloeden.

In verband met het nieuwe programma zijn in 2011 een aantal bestuursoverleggen gehouden met staatsecretaris Bleker. Op 27 januari was dit met de vertegenwoordigers van de vier decentrale

koepels (IPO, VNG, G4 en G32) en de managementautoriteiten. Hierbij is de Nederlandse reactie op het Vijfde Cohesieverslag over de toekomst van het cohesiebeleid besproken. De positie van de regering werd besproken, evenals dat de decentrale overheden het voorstel van de Europese Commissie te steunen om structuurfondsen in te zetten in alle regio's. Ook werd gesproken over de benodigde cofinanciering en de aandachtspunten voor de onderhandelingen. Op 17 november werd gesproken over het zgn. 'plan B', de aansluiting van EFRO bij het Topsectorenbeleid en over de uitvoeringsstructuur. Hierbij gaf de staatssecretaris aan dat het rijk een aantal opties voor de uitvoeringsstructuur zal uitwerken. In dit verband kijken de decentrale overheden in hoeverre de bestaande structuur kan worden geoptimaliseerd. In 2012 zullen de verschillende varianten voor de uitvoeringsstructuur worden besproken. De programmamanager van Kansen voor West maakt deel uit van de werkgroep die deze vraagstelling onderzoekt.

Op 10 oktober is een bestuurlijk overleg gehouden van de partners van Kansen voor West. Dit overleg vond plaats in Rotterdam. In dit overleg lag de nadruk op de 'Smart Specialisation Strategy' (S3), en de voor deze strategie ontwikkelde houtskoolschets. De vergadering stemde in met de criteria en de wijze van selectie in S3 die door de Taskforce werd ontwikkeld.

Topsector 8. Life Science

VU University Medical PET-MRI Scan - Amsterdam

Met een PET-MRI scan kunnen specialisten bijna in het lichaam kijken en zien wat zich daar afspeelt. Komen medicijnen in het lichaam op de plaats waar ze nodig zijn en doen ze daar hun werk? Dit zijn belangrijke vragen voor patiënten en hun behandelaars. Los daarvan trekt deze zeer geavanceerde apparatuur ook gerenommeerde wetenschappers aan. Het VU richt zich vooral op de oorzaken van ziekten als Alzheimer, kanker en hartziekten.

Totale projectkosten € 12.948.385 KwW € 5.579.354

G4P4

1.4.11 Overige overleggen

Naast bovenstaande programma overleggen heeft de managementautoriteit regelmatig overleg met de andere stakeholders binnen de structuurfondsen. Deze zijn meer gericht op het kader waar EFRO in functioneert. Het gaat om de volgende overleggen:

Programmamanageroverleg (PMO)

In het PMO zijn de vier Nederlandse managementautoriteiten en de certificerings- en auditautoriteit vertegenwoordigd onder voorzitterschap van het ministerie van EL&I. In 2011 waren er zeven overleggen.

In deze overleggen wordt aandacht gegeven aan de lopende organisatorische en uitvoeringszaken van het programma, en ook is in 2011 nadrukkelijk aandacht gegeven aan het nieuwe 2014-2020 programma. Specifieke zaken betroffen de mid-term evaluatie, werking van het beheer en controlesysteem, (samen)werking certificerings- en auditautoriteit, communicatie, landelijke projectendag, interpretatie regelgeving incl. bijdrage FWG, omgang met regelingen en financieringsinstrumenten. Verder de implementatie van de aanbevelingen auditautoriteit, werking van het MSF systeem, voorbespreken bezoeken (eurocommissaris Hahn, staatsecretaris Bleker). Voorbereiding expert meeting in Polen, bundelen klachten en problemen begunstigen, deelverklaring EL&I, het proces van de betaalaanvraag, de jaarvergadering, vrijval en overcommittering, en instellen werkgroepen publiciteit en onregelmatigheden en het aanpassen van de ministeriele regeling.

Financiële werkgroep

In deze werkgroep zijn de programmacontrollers van de vier Nederlandse managementautoriteiten, en de certificerings- en auditautoriteit vertegenwoordigd. Het coördinerend ministerie van EL&I is voorzitter. In deze werkgroep worden veelal financieel-technische zaken besproken. Besluiten worden door het PMO genomen. In 2011 is de

werkgroep elf keer bij elkaar geweest.

Besproken zijn o.a. rechtsgang in beschikkingen, beheer- en controle, loonkosten, leasekosten, staatssteun, aanbesteden, sancties en sanctietabel, controleprotocollen, opbrengstgenererende projecten, interpretatie regelgeving, onregelmatigheden, terugvorderingen, autorisaties, artikel 55 vereenvoudiging regelgeving etc. De werkgroep checklijsten is regelmatig bij elkaar gekomen voor het aanpassen van de checklijsten. Ook zijn de controles van certificerings- en auditautoriteit aan de orde geweest; er zijn afspraken gemaakt wie dit doet en wat de rollen zijn en hoe vragen worden afgehandeld.

ICT-werkgroep

In 2011 is de ICT-werkgroep, de opvolger van de MSF gebruikersraad, vier keer bijeen geweest. De taken van de werkgroep bestaan uit: bespreken van problemen/oplossingen met de MSF, informatie uitwisseling rond ICT ontwikkelingen toekomst en bespreking van de actualiteit zoals de IT audits. De focus lag in 2011 op twee zaken: E-cohesion en aanpassing van de MSF. In de concept verordening Cohesiebeleid is een nieuwe ontwikkelingen te zien in de verbetering van de elektronische dienstverlening aan begunstigen (E-cohesion). Dit kan grote veranderingen teweeg brengen. In de werkgroep wordt dan ook besproken wat in de Nederlandse situatie wenselijk is, en hoe dit de onderhandelingen over de nieuwe regelgeving kan beïnvloeden. Verder is in de ICT-werkgroep veel aandacht besteed aan het maken van flexibeler uitgavenstaten in de MSF.

1.5 Beheer en controle

1.5.1 Het beheer- en controlesysteem (artikel 71)

In 2011 zijn geen wijzigingen aangebracht in de beschrijving van het beheer- en controlesysteem. Volgens deze beschrijving is het beheersysteem van het programma opgezet.

1.5.2 Het beheersysteem

Alle projecthandelingen t.b.v. Kansen voor West lopen volledig via het elektronisch web-based beheersysteem. Van registratie tot vaststelling, voor zowel aanvragers, begunstigden, programmabureaus en managementautoriteit. De steunpunten, audit- en certificeringsautoriteit, ministerie EL&I en Europese Commissie hebben 'kijk-functies'.

De managementautoriteit geeft voortdurend aandacht aan de doorontwikkeling van het beheersysteem. Dit is nodig om een betrouwbare werking te garanderen. Het is een vereiste om continue zaken als workflow, formulieren en testen aan te passen aan de ontwikkelingen die voortkomen uit het gebruik of de beoordeling door anderen, zoals de auditautoriteit. In het beheersysteem is nu ook alle informatie t.a.v. beoordeling opgenomen zoals, werkinstructies, verslagen beoordeling, regelgeving etc. (aardig om te weten is dat nu ongeveer 30.000 documenten zijn opgenomen in het systeem). Een informatiemanager vertaalt de inhoudelijke wensen vanuit de managementautoriteit naar een technische aanpassing en invoering door de leverancier. Daarnaast heeft de informatiemanager in 2011 een opfriscursus gegeven aan alle gebruikers van de programmabureaus en is de gebruikershandleiding geactualiseerd.

1.5.3 Controlebezoek ter plaatse

In overeenstemming met de verordening wordt bij ieder project standaard één maal een controlebezoek ter plaatse afgelegd, als onderdeel van de verificatie. Er wordt o.a. nagegaan of gedeclareerde uitgaven daadwerkelijk zijn gedaan,

of de producten of diensten zijn geleverd en of de subsidieverplichtingen worden naleeft. Waar nodig wordt een extra controle ter plaatse uitgevoerd. Het controlebezoek vindt plaats na de eerste voortgangsrapportage zodat voldoende inzicht gegeven kan worden in de werking van de uitvoering en vastlegging.

In 2011 zijn 16 controlebezoeken afgelegd, en in totaal zijn er nu 43 controlebezoeken uitgevoerd (tabel B29). Na het controlebezoek wordt een afzonderlijke rapportage met bevindingen gemaakt. De begunstigde kan hierop reageren en dient iedere bevinding af te handelen. Bevindingen voor zover die onregelmatigheden betreft, worden opgenomen in de onregelmatighedenrapportage die omschreven staat onder hoofdstuk 3.1.2 Financiële informatie.

1.5.4 Risico beheer

Doordat er nu veel projecten lopen is het beheer van de financiële verantwoording, inhoudelijke toetsing of tijdige uitvoering van projecten erg belangrijk geworden. Om deze reden heeft de managementautoriteit het agendapunt 'risico- en risicoprojecten' opgenomen in het accounthoudersoverleg. Er is voor dit overleg gekozen omdat eventuele vrijval van projecten mogelijke gevolgen kan hebben voor de andere partners. Tijdens het overleg worden de risicoprojecten in beeld gebracht en besproken. Voor het bepalen van een risicoproject wordt vooral gekeken naar de financiële voortgang t.o.v. de planning. Als deze substantieel achter loopt, is dit een reden de achtergronden te kennen en te zien hoe deze beïnvloedt kunnen worden. Waar nodig worden acties uitgezet om verbeteringen tot stand te brengen. Gemiddeld zijn zo'n 6-10 projecten per overleg besproken. In 2011 lopen een tiental projecten behoorlijk achter op de geplande uitvoering. De reden hiervoor is divers en varieert tussen het feit dat een project nog wacht op een beoordeling (BioProcesPilot facility), tot het stoppen van een project omdat de begunstigde niet in staat is

G4P4

het project uit te voeren zoals beschreven (Glazen schermen).

1.5.5 Toezicht op uitvoering

Op grond van artikel 60 van de verordening (West-Regio deel) en artikel 42 en 43 (subdelegatie van de steden) is de managementautoriteit verantwoordelijk voor het beheer van en toezicht op het programma. Hieraan wordt uitvoering gegeven door o.a. dagelijkse sturing, overleg, werkinstructies en jaarlijkse systeem audits. In 2011 is een integrale interne controle uitgevoerd, waarvoor twee werkwijzen werden gevolgd: het op een aantal aspecten integraal controleren van alle lopende dossiers en een controle d.m.v. een steekproef.

In totaal is gekeken naar 12 punten. Deze hadden betrekking op de conversiecontroles van het beheersysteem, controle van toegepaste dimensies en inzicht in de communicatieactiviteiten. Verder is naar technische zaken gekeken die van belang zijn bij de beoordeling van projecten, zoals de toepassing van artikel 55 (inkomstengeneratie), grondkosten, staatsteun, risicoprojecten en motivering van besluiten. Ook is gekeken naar de dossiervorming in het beheersysteem, ESF - waar van toepassing en de IKT onderbouwing. Ten slotte vindt een afloopcontrole per project plaats t.a.v. bevindingen en correcties. Een samenvatting is besproken in het PBO en in een rapport definitief gemaakt.

Belangrijkste uitkomsten zijn dat het consequent toepassen van artikel 55 beoordelingsaspecten aandacht verdient en dat verschillen gerepareerd moeten worden. Een ander aandachtspunt betreft het naleven van de meldingen bij het gebruik maken van de 'Omnibus Decentraal' en vrijstellingsverordeningen voor staatsteun. Daar waar nodig zijn de meeste wijzigingen doorgevoerd.

Tot slot is voor een andere opzet gekozen van het MA-auditplan 2012, waarbij de naleving van de werkinstructies als onderwerp van controle wordt genomen.

1.6 Inzet in 2012

2012 wordt een belangrijk jaar. Want, naast het lopende programma zal ook Kansen voor West II de nodige aandacht vragen. Blijvend opvolging zal gegeven worden aan de voortgang van de realisaties, en het opvolgen van afspraken met begunstigden. De risicoprojecten zijn in kaart gebracht en worden strak opgevolgd. Van belang is dat voldoende uitgaven worden gehaald om de N+2 grens te behalen. Hier spelen de steunpunten, programmabureaus en de verschillende stuurgroepen een belangrijke rol. In 2012 zal het budget geheel worden belegd. Maar zal ook de nodige overcommittering worden gemaakt, om maximaal het EFRO budget te benutten. De inzet hiervan is per programmadeel verschillend. De zichtbaarheid van het programma via de 'Europa Kijkdagen' en een voorlichtingsbijeenkomst voor projecten komen ook in 2012 weer terug. De adequate werking van het beheersysteem blijft de nodige aandacht vragen. De totstandkoming van het nieuwe programma vereist veel inzet van de managementautoriteit. Hier wordt in nauwe samenwerking gewerkt met het rijk en andere managementautoriteiten.

2 Analyse van de sociaal-economische situatie

Most competitive economies

As in previous years, this year's top 10 remain dominated by a number of European countries, with Sweden, Finland, Denmark, Germany, and the Netherlands confirming their place among the most competitive economies. Singapore continues its upward trend to become the second-most competitive economy in the world, overtaking Sweden, while the United Kingdom returns to the top 10 as it recovers from the crisis

The Netherlands improves one rank to 7th this year, reflecting a modest strengthening of its institutional framework as well as the efficiency and stability of its financial markets. Overall, Dutch businesses are highly sophisticated (5th) and innovative (12th), and the country is rapidly and aggressively harnessing new technologies for productivity improvements (5th). Its excellent educational system (8th in the two related categories) and efficient markets—especially its goods market (9th)—are highly supportive of business activity. And although the country registered a fiscal deficit in 2010 (5.18 percent of GDP), its macroeconomic environment is more stable than that of a number of other advanced economies (36th). Last but not least, the quality of its infrastructure is among the best in the world, reflecting excellent facilities for maritime, railroad, and air transport, ranked 2nd, 6th, and 5th, respectively.

In dit hoofdstuk wordt een sociaal-economische analyse gemaakt van de staat van West Nederland en van het programma. Hierbij is gebruik gemaakt van de onderzoekgegevens zoals weergegeven in de bijlagen.

Om de context te schetsen van Economisch Nederland begint dit hoofdstuk met een korte weergave uit het 'Global Competitiveness Report 2011-2012' http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_Report_2011-12.pdf. In dit rapport worden een groot aantal factoren gemeten die invloed hebben op de concurrentiepositie van landen. Hieruit blijkt dat Nederland het goed doet op een aantal belangrijke indicatoren.

Hieronder volgt een overzicht van de sociaal-economische positie van de Randstad. Er is voor gekozen om in dit jaarverslag iets minder gedetailleerd verslag te doen van de ontwikkelingen in 2011. Dit heeft te maken met het feit dat de jaarlijkse verschillen tussen de sociaal-economische indicatoren klein zijn, en daarom niet zoveel zeggen. Een langere periode is daarvoor beter geschikt.

De totale *werkzame beroepsbevolking* in West bedraagt 62% van geheel Nederland. In tabel B30 is te zien dat die *werkzame beroepsbevolking* in West Nederland tussen 2010 en 2011 ongewijzigd is gebleven. Waar tussen 2007 en 2008 nog een groei was waar te nemen van 105 naar 108 op de index, blijft deze in 2011 op 107 staan. In aantallen gemeten laat 2011 een lichte toename van 0,2% zien. Dit is wel opvallend gezien de economische crises, waardoor juist een afname in de werkzame beroepsbevolking was verwacht. Hierbij dient echter in ogenschouw te worden genomen dat deze waarden voor de afzonderlijk provincies en steden behoorlijk ver-

The Global Competitiveness Index 2011-2012 rankings

© 2011 World Economic Forum | www.weforum.org/gcr

Country/Economy	GCI 2011 -2012		GCI 2010-2011	
	Rank	Score	Rank	Change
Switzerland	1	5,74	1	0
Singapore	2	5,63	3	1
Sweden	3	5,61	2	-1
Finland	4	5,47	7	3
United States	5	5,43	4	-1
Germany	6	5,41	5	-1
Netherlands	7	5,41	8	1
Denmark	8	5,40	9	1
Japan	9	5,40	6	-3
United Kingdom	10	5,39	12	2
Hong Kong SAR	11	5,36	11	0
Canada	12	5,33	10	-2
Taiwan, China	13	5,26	13	0
Qatar	14	5,24	17	3
Belgium	15	5,20	19	4

http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_Report_2011-12.pdf

G4P4

schillen. Zo laten Flevoland, de provincie Utrecht, Zuid-Holland, Amsterdam en de stad Utrecht allen een groei zien van de werkzame beroepsbevolking (tabel B31). Vooral de sterke toename van de stad Utrecht is opvallend met bijna 2%. Noord-Holland kent geen verandering t.o.v. 2010. Maar, zowel Rotterdam (0,8%) als Den Haag met maar liefst 1.4%, kennen in 2011 een teruggang in de *werkzame beroepsbevolking*.

De *werkloosheid* als percentage van de beroepsbevolking is in 2011 licht toegenomen, van 5,5% naar 5,6% (tabel B30). Een lichte stijging, maar

wel een doorgaande stijging vanaf 2008, waar dit percentage nog op 3,7% lag. De werkloosheid voor Nederland als geheel lag op het zelfde niveau als 2010. De verschillen in de ontwikkeling van de *werkloosheid* tussen de partners verschilt niet veel (tabel B33). Flevoland laat als enige een lichte afname zien (-0,2%). Meest opvallend zijn de resultaten van de steden. Utrecht blijft gelijk, maar, zowel Amsterdam (0,5%), Rotterdam (0,7%) en Den Haag (1,5%) kennen een lichte stijging van de werkloosheid in 2011. Ook hier is het opvallend dat ondanks de economische crisis de werkloosheid niet hard is gestegen in 2011. Het is

Global Competitiveness Index

	Rank (out of 142)	Score (1-7)
GCI 2011-2012	7	5.4
GCI 2010-2011 (out of 139)	8	5.3
GCI 2009-2010 (out of 133)	10	5.3
Basic requirements (20.0%)	7	5.9
Institutions	10	5.6
Infrastructure	7	6.0
Macroeconomic environment	36	5.3
Health and primary education	7	6.5
Efficiency enhancers (50.0%)	8	5.3
Higher education and training	8	5.7
Goods market efficiency	9	5.2
Labor market efficiency	23	4.8
Financial market development	23	4.9
Technological readiness	5	6.1
Market size	18	5.1
Innovation and sophistication factors (30.0%)	9	5.3
Business sophistication	5	5.6
Innovation	12	5.0

The Global Competitiveness Report 2011-2012

The most problematic factors for doing business

Restrictive labor regulations	18.8
Inefficient government bureaucracy	16.5
Access to financing	14.7
Tax rates	10.0
Inadequately educated workforce	8.6
Tax regulations	8.6
Inadequate supply of infrastructure	6.3
Poor work ethic in national labor force	5.0
Inflation	4.2
Policy instability	4.1
Foreign currency regulations	1.6
Crime and theft	0.9
Government instability/coups	0.9
Corruption	0.0
Poor public health	0.0
Note: From a list of 15 factors, respondents were asked to select the five most problematic for doing business in their country.	

The Global Competitiveness Report 2011-2012

Topsector 9. Water & Maritiem

Zandmotor – Den Haag

Zee en wind zorgen ervoor dat de kust van Nederland afkalft. De Zandmotor is een alternatief voor de traditionele methode van extra zand op het strand spuiten om de kust te beschermen. Er ligt nu een schiereiland van 1 bij 2 km voor de kust van Ter Heide bij Den Haag. Wind, golven en de zeestroming zullen het zand gaan verspreiden. Onderzoekers van de TU-Delft houden dit proces nauwlettend in de gaten om meer te begrijpen van de krachten die bij de kust aan het werk zijn en daar lessen uit te leren voor toepassingen in het binnen- en buitenland.

Totale projectkosten € 6.750.000 KwW € 3.150.000

G4P4 ●●●●●

wel de verwachting dat de werkloosheid in 2012 verder zal toenemen.

De verwachte ontwikkeling voor het *Bruto Regionaal Product* (BRP) is een toename van 2%/jaar. Hiermee rekening houdend zou dat in 2009 moeten uitkomen op een bedrag van 275 miljard euro. In tabel B30 is te zien dat het BRP uitkwam op 256 miljard. Opvallend is dat in 2009 een afname te zien van het BRP van 4%.

De *netto participatiegraad* lag in 2011 iets hoger dan in 2010, en komt nu uit op 68% van de totale bevolking van 15 t/m 64 jaar (tabel B30). Dit is nog wel lager dan in 2008 en 2009. Het zelfde patroon is te zien voor de *arbeidsproductiviteit*, dat in 2009 een afname laat zien van maar liefst 13%. De R&D uitgaven (tabel B34) zijn niet gewijzigd t.o.v. het vorig jaarverslag omdat nog geen nieuwe cijfers bekend zijn. Wel blijkt dat de R&D investeringen van bedrijven tussen 2007-2009 een aanzienlijke daling laten zien voor zowel geheel Nederland als West Nederland. De instellingen, en vooral die van het hoger onderwijs laten hier juist een aanzienlijk hogere investering zien. Zie onderstaande grafieken.

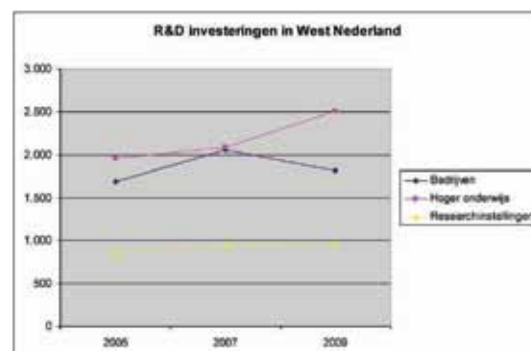
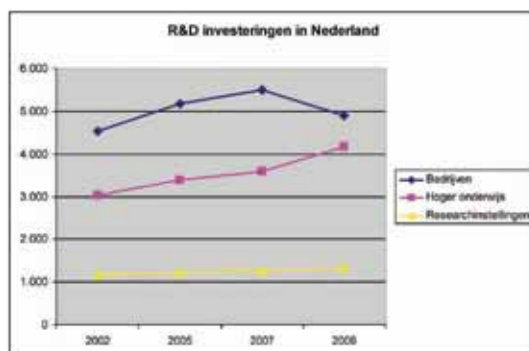
De regionale economische groei (tabel B35) laat een duidelijke verbetering zien. Waar in 2010 alle partners nog een abrupte negatieve groei kenden, is dit in 2011 omgeslagen naar een groei van de regionale economie in alle provincies. Het landelijk gemiddelde lag op 1,8% groei. De groei bij de

Randstadprovincies is als volgt: Noord-Holland 2,3%, Flevoland 2,2%, Zuid-Holland 1,1% en Utrecht 0,9%.

Het aantal bedrijfsvestigingen in West-Nederland (tabel B36) laat een gestage toename zien van bijna 29% in de periode 2006-2011. Dit is een ruim hogere stijging dan het landelijk gemiddelde van ruim 24%. Utrecht kende een groei in bedrijfsvestigingen in 2011 van 6,7%, Noord-Holland 3,1%, Zuid-Holland 2,9% en Flevoland 2%.

Concluderend kan gezegd worden dat in 2011 de impact van de economische crisis minder zichtbaar is dan gedacht. Zo is de werkzame beroepsbevolking iets gestegen, evenals een lichte toename van de werkloosheid. Deze is in de steden duidelijker te merken dan op provinciaal niveau. De netto participatiegraad laat een lichte groei zien. Opvallend is dat de arbeidsproductiviteit in 2009 – het laatst bekende cijfer - duidelijk is afgenomen in de Randstad. Maar, evenzeer is het opvallend dat de regionale economische groei in 2011 een duidelijke verbetering is ten opzichte van de in 2010 ingezette daling. Nog steeds kan gezegd worden dat het programma inspeelt op de huidige economische omstandigheden. Door het doen van investeringen in kennis, innovatie, ondernemerschap, incubatoren en het MKB. Zulke investeringen leiden tot ontwikkeling, meer werkgelegenheid en versterking van de economie. Mede hierdoor is er geen aanleiding het programma aan te passen.

Grafieken van de R&D investeringen in Nederland en West Nederland t/m 2009

3 Overzicht van de uitvoering van het OP Kansen voor West

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de uitvoering. Gekeken wordt naar: de resultaten tot nu toe met een analyse van de voortgang; informatie over de inachtneming van de communautaire wetgeving; eventuele uitvoeringsproblemen en gekozen oplossingen; wijzigingen en complementariteit met andere EU instrumenten en toezichtregelingen.

3.1 Resultaten en voortgangs-analyse

3.1.1 Informatie over de fysieke voortgang van het operationeel programma

De materiële voortgang van het programma is te meten via de realisatie van de begrote indicatoren. Gedurende 2011 zijn hier twee wijzigingen in opgetreden, die belangrijk zijn voor dit jaarverslag. De eerste betreft de link tussen prioriteit en indicator. In eerdere verslagen is altijd de totale score van een indicator aangegeven. Hierdoor konden van een project in prioriteit 3, ook de eventuele scores van dat project op de indicatoren in prioriteit 1 of 2 opgenomen zijn. Om een nauwkeurig inzicht te kunnen geven is daarom in dit jaarverslag een splitsing gemaakt

tussen de indicator en de prioriteit waar deze op scoort. Dus, de getoonde scores betreffen alleen die indicatoren die onder die betreffende prioriteit vallen. Om toch aan te geven dat projecten ook op indicatoren kunnen scoren buiten de prioriteit waaronder het project valt, zijn deze apart aangegeven in tabel 25.

Een tweede wijziging betreft een herijking van de indicatoren. In het vorig jaarverslag is abusievelijk een accumulatie gemaakt van zowel de lopende projecten als de projectaanvragen. In dit jaarverslag is dit gecorrigeerd. Hierdoor komt het voor, dat enkele scores in de indicatoren-tabel negatief zijn. Voor het totaal maakt het geen groot verschil, omdat het een weergave betreft van een lopende ontwikkeling.

De materiële voortgang volgens EC format is aangegeven in de tabellen B19-B21 (kernindicatoren) en B22-B24 (outputindicatoren). Door bovengenoemde herijking zijn er soms negatieve resultaten voor 2011 te zien.

Tabel 3 geeft een overzicht van de scores op de indicatoren. Deze laten een uiteenlopend beeld zien. Zes indicatoren scoren in lijn met de huidige stand van zaken van het programma. In drie gevallen blijft de committering achter en het is niet meer te verwachten dat de doelen

Tabel 3: Overzicht indicatoren – committering en realisatie – per 31 december 2011

	(a) OP (doel)	(b) gecommitteerd	(c) realisatie	(d=b/a) gecommitteerd tov doel	(e= c/a) % realisatie tov doel	(f=c/b) realisatie% tov gecommitteerd
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen (in FTE)	3.120	5.750	2.354	184%	75%	41%
(C4) Aantal R&D projecten	121	59	30	49%	25%	51%
(C5) Aantal samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennis/ researchinstellingen	88	67	42	76%	48%	63%
(C7) Aantal ondersteunde MKB bedrijven	535	10.347	6.549	1934%	1224%	63%
(C8) Aantal ondersteunde startende bedrijven en kleiner bedrijven < 5 jaar	268	1496	881	558%	329%	59%
(C10) Uitgelokte private vervolginvesteringen	€ 31.000.000,00	€ 302.585.095,00	€ 43.535.897,95	976%	140%	14%
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen	1340	965	12	72%	1%	1%
(C34) Aantal toeristische-recreatieve projecten	35	16	4	46%	11%	25%
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen (in FTE)	2420	2532	842	105%	35%	33%
(C39) Aantal gerenoveerde of nieuwe stedelijke voorzieningen	40	56	19	140%	48%	34%
(C40) Aantal projecten gericht op ondernemerschap, stads/ wijk economie	35	39	19	111%	54%	49%
(C41) Aantal projecten gericht op participatie leefbaarheid of sociale activering	84	40	21	48%	25%	53%

G4P4

behaald zullen worden. En, in drie gevallen zijn de scores extreem hoger dan de doelstelling van het OP. Hieronder volgt een nadere analyse van de realisatie.

Analyse van de realisatie

Het aantal *ondersteunde MKB bedrijven* (1934%) is bijna vier keer zo hoog als initieel aangenomen, en vooral toe te schrijven aan een viertal projecten. KansenKanon-2 (2.000 voor het versterken kansrijke clusters in NH) en Kennis, kunde, kassa (1.700 voor de uitvoering van de Kennis- en Innovatieagenda Amsterdam), EnergieLoket (1.377 voor energiebesparende maatregelen voor MKB'ers) en Partners in Business SOB Haaglanden (1.200 voor bedrijfsadviezen). Opvallend is dat het veelal kleine ondersteuning betreft die via Syntens projecten verlopen via workshops en kleine adviesprojecten, ook het Energieloket valt hieronder. Het gaat hier dus niet over de echt 'brede' ondersteuning aan R&D projecten. Daarnaast ondersteunen ook de incubatoren een hoog aantal MKB bedrijven.

Het hoge aantal *ondersteunde startende bedrijven* (558%) wordt voor een groot deel bepaald door het project Wijkconomie en Kleinschalig Ondernemerschap dat maar liefst 675 ondersteuning kent. Daarnaast scoren hoog de projecten Protospace in Utrecht met laagdrempelige prototyping faciliteiten, The Next Step in Utrecht met genereren innovatieprojecten, Nieuwe Energie op de Creatieve As cultuur en creatieve industrie, en het Cross Media Expertisecentrum dat advies geeft. Samen leveren deze vijf projecten maar liefst 60% van de totale score.

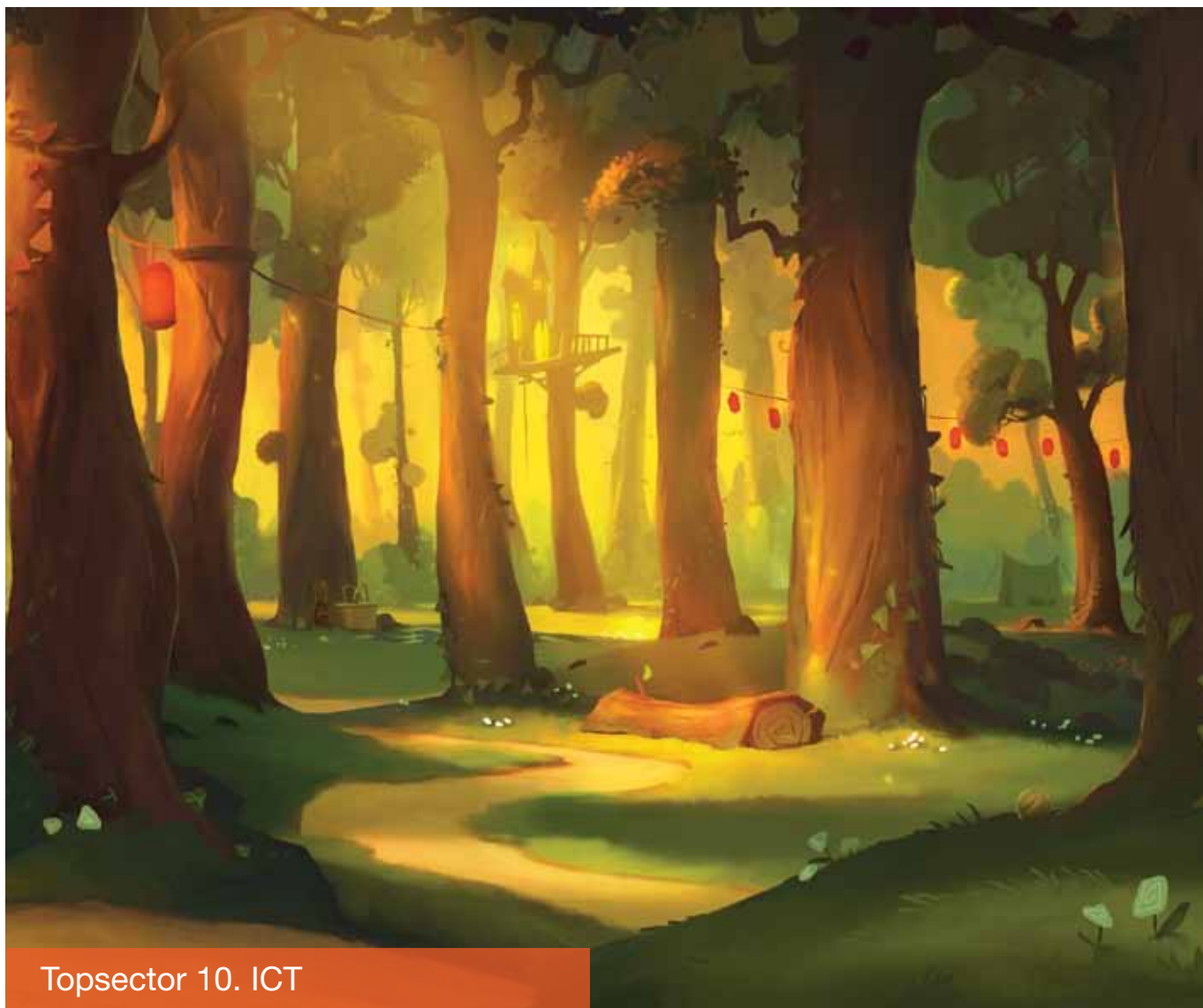
De hoge score op de *uitgelokte private vervolginvesteringen* (976%) is gedeeltelijk te verklaren door de aard van het project die maakt dat vervolginvesteringen hoog zijn. Voorbeelden hiervan zijn Koudewinning Ouderkerkerplas (40 mil.), BioPartner Accelerator (20 mil.), Bio Process Pilot Facility (20 mil.), Doorstart Technofonds (20 mil.), Gietwater op maat (20 mil.) en nog zes andere projecten

die tussen de 10 en 18 miljoen vervolginvestering kennen.

De scores op *arbeidsplaatsen* prioriteit 1 (184%) en 3 (105%), *stedelijke voorzieningen* (140%) en *projecten gericht op ondernemerschap, stads- en wijkconomie* (111%) komen allemaal uit boven de in het OP uitgesproken verwachting. Ook de realisaties hiervan lopen redelijk tot goed in relatie tot de opgave van het OP.

Ervan uitgaande dat 85% van het budget is gecommitteerd, loopt de score op *aantal R&D projecten* (49%) achter bij de planning van het OP. Hetzelfde geldt, maar dan in mindere mate, voor het aantal *samenwerkingsverbanden* (76%) en het aantal *arbeidsplaatsen* in prioriteit 2 (72%). Ten slotte blijven de indicatoren *toeristisch-recreatieve projecten* (46%) en projecten gericht op *participatie* en *leefbaarheid* (48%) duidelijk achter op de planning van het OP. Belangrijkste redenen voor deze achterstanden is dat de definitie nu aangeeft dat er maximaal op één project/beschikking kan worden gescoord en dat de projecten substantieel groter zijn dan verwacht.

Ter ondersteuning van experimenten (projecten en werkwijzen) is binnen prioriteit 1 een indicatieve bijdrage van circa 0,5% van de EFRO middelen beschikbaar (+/- 1,5 miljoen). De bedoeling is hiermee het toetsen van projecten en werkwijzen te stimuleren en de successen op meer extensieve wijze in de volgende jaren in de uitvoering van het OP in te bedden. De uitkomsten en resultaten van deze projecten hoeven niet bij te dragen aan de gekwantificeerde indicatoren van het OP. De belangrijkste afweging om een project als experiment te benoemen is door te bepalen of het project een innovatie betreft of juist iets geheel nieuws is. Dat geheel nieuwe is een reden om het project de experimentele status te verlenen, maar het blijft wel enigszins een intuïtieve keuze. Vooral nog lijkt het project Zandmotor te voldoen aan de definitie van experiment. Het experimentele zit hem in de methode van bouwen met behulp

Topsector 10. ICT

Dutch Game Garden - Utrecht

Gamen is niet alleen een populaire vrijetijdsbesteding, het is ook een krachtige industrie geworden die veel meer produceert dan spelletjes. In de gezondheidszorg, universitair onderzoek en het ontwikkelen van app's voor smartphones, bijvoorbeeld, speelt gaming een steeds belangrijker rol. De Dutch Game Garden geeft startende bedrijven tijdelijk onderdak en organiseert kleinere en grotere evenementen waar ondernemers en wetenschappers elkaar aanvullen en inspireren.

Totale projectkosten € 1.112.547,00 KvW € 2.622.559

G4P4 ●●●●●

van de natuur op deze schaal, en de uitkomst van het beschermen van kusten d.m.v. een zandplaat in zee is onzeker. Het blijft echter een moeilijke afweging: wel- of geen experiment. Daarom beschrijven wij hieronder een aantal projecten binnen het programma, die aansprekende voorbeelden zijn van de Europese ondersteuning van innovatie in West Nederland. Innovatie, verstaan als de doorontwikkeling van bestaande methoden of producten.

Het project Slim meten en monitoren ontwikkelt en deelt kennis over de toepassing van realtime meet- en monitoringsystemen voor stedelijk waterbeheer. Ontwikkeling grootschalige inzet offshore getijstroomenergie onderzoekt 'offshore' centrales in open zeegebieden. Het Delft Aardwarmte Pilot-Project combineert twee recente technologische ontwikkelingen, het mantelbuis boren (casing drilling) en toepassen van lichtgewicht composiet boorbuizen. Aardwarmte Den Haag gebruikt aardwarmte van bijzonder grote diepte (2.200 m.) en hoge temperatuur (75o). Powered by you ontwikkelt een energieopwekkende vloer. Het Drijvend paviljoen onderzoekt de ontwikkeling van drijvend bouwen. Het project PowerPlane Development Project; Airborne Wind Energy produceert elektriciteit door een kabel van een trommel te trekken met een zweefvliegtuig. Het Pilot project kleinschalige windturbines in de gebouwde omgeving onderzoekt hoe kleinschalige windturbines een duurzame bijdrage kunnen leveren aan de milieukwaliteit van de stedelijke omgeving. Het project Bioprocess Pilot Facility in Delft test op industriële schaal het gebruik van biomassa voor energieopwekking. Het project Koudewinning Ouderkerkerplas combineert oplossingen voor de fosfaat- en algenproblematiek in de Oudekerkerplas met koeling van gebouwen. De HeatMatcher ontwikkelt een match tussen vraag en aanbod van warmte d.m.v. warmtepomp, zonnecollectoren en energieopslag in de bodem. De Taskforce Duurzame Greenport Westland-Oostland ontwikkelt een integraal besturingssysteem voor gietwater en benutting van duurzaam

opgewekte energie. Het project Tomaten op afvalwater ontwikkelt uit afvalwater betrouwbaar en herbruikbaar water. Het project Energierijk ontwikkelt een bio co-vergister voor opwekking van energie uit dierlijke mest en planten op een boerderij. Het Dutch Offshore Wind Energy Services ontwikkelt een ICT systeem waarmee offshore windparken vanuit Den Helder beheerd kunnen worden. Het project Ecoshape ontwikkelt nieuwe manieren om kust-, delta- en riviergebieden duurzaam te ontwerpen en in te richten. Het project Geo Valley ontwikkelt geo-informatie voor lucht, ruimte, water en geomatica technologie & infrastructuur. Het project LNG Dual fuel voor de Binnenvaart onderzoekt de toepassing van aardgas als verbranding voor de binnenvaart. Daarnaast worden binnen de regelingen van Kansen voor West nog veel innovaties gedaan op allerlei gebieden.

3.1.2 Financiële informatie

Uitgaven en betalingen

De cumulatieve door de certificeringsautoriteit gecertificeerde TSK uitgaven op 31 december 2011 bedraagt 182.188.217,48 euro (tabel B26). De gecertificeerde EFRO uitgaven bedragen 88.263.590,46 euro (tabel B27). De EFRO bijdrage

Powered by You

is gebaseerd op de gecertificeerde subsidiabele uitgaven. De percentages hiervoor liggen vast op basis van het OP, t.w. 40% en 50%. Grafiek 27A geeft een overzicht van de gecertificeerde uitgaven voor de periode 2007-2011.

De managementautoriteit heeft in 2011 voor 43.989.706,04 euro aan betalingen van de Europese Commissie ontvangen.

Hoewel in 2011 de N+2 opgave behaald is, blijven de projectuitgaven t.o.v. de door de projecten opgegeven planning behoorlijk achter. Slechts 49% van alle door de projecten geplande uitgaven t/m 2011 zijn gehaald. Oorzaken hiervoor zijn te optimistische inschatting van bestedingen en achterblijven vanwege vergunningen etc. Daarnaast wordt nog zeer voorzichtig omgegaan met het accepteren van uitgaven, vooral in die gevallen waar nog geen controle ter plaatse bij de projecten is uitgevoerd. Een gevolg hiervan is dat bij iedere voortgangsrapportage een aantal projecten een zgn. nul-acceptatie krijgt, en daardoor in het geheel niet meetelt in de uitgaven.

Onregelmatigheden

Het is in eerste instantie aan de lidstaat om onregelmatigheden te onderzoeken, op te treden en de nodige financiële correcties te verrichten. In 2011 zijn bij acht projecten onregelmatigheden vastgesteld. In totaal is daarmee voor 379.046,92 euro aan onregelmatigheden aan de Europese Commissie gemeld. De redenen voor onregelmatigheid betroffen: onterechte opvoer van niet subsidiabele kosten, opvoer van kosten buiten het project en niet volgen aanbestedingsregels. De onregelmatigheden zijn of worden gecorrigeerd in de betaalaanvragen of bij eindafrekening.

3.1.3 Informatie over de uitsplitsing van het gebruik van de fondsen inclusief kwalitatieve analyse

In deel C van bijlage II van Verordening (EG) 1828/2006 wordt een cumulatieve uitsplitsing

van toewijzingen van de communautaire bijdrage per categorie over de uitvoering gevraagd. Deze is gerubriceerd volgens: Prioritair thema, Financieringsvorm, Gebied, Economische activiteit en Plaats van uitvoering. Bovendien zijn binnen het prioritaire thema een aantal categorieën 'geoomerkt' t.b.v. de Lissabon strategie. Deze uitsplitsing in categorieën is te zien in de bijlage, tabel B11. Hieronder wordt allereerst de totale voortgang besproken waarna verder per categoriegroep wordt ingegaan op de voortgang.

Algemene voortgang Lissabon

De centrale doelstelling van de Lissabon strategie vormt het versterken van de nationale concurrentiekracht. Hiervoor is in het NSR, in lijn met Europese afspraken, afgesproken dat minimaal 60% van de inzet ten gunste komt aan de zgn. 'geoomerkte thema's'. Kansen voor West heeft hiervoor 63% opgenomen in het programma. In tabel B9 is te zien dat eind 2011, 61% van de investeringen in Lissabon projecten is gegaan, waarmee het programma licht achterblijft bij de doelstelling.

Ook geeft de tabel gedetailleerd aan hoe de inzet per categorie verloopt. Hier is te zien dat op 34 categorieën wel is gescoord, maar ook dat op 15 begrote categorieën niet is gescoord. Een gedeeltelijke verklaring hiervoor is dat een project slecht op één thema kan scoren, terwijl het project ook op andere thema's zou kunnen scoren. Dit betekent dat het bepalen van het juiste thema niet altijd duidelijk is, omdat er meerdere (juiste) keuzes mogelijk blijken. Een voorbeeld hiervan is de hoge score op de categorie energie, waarvoor ook de categorie duurzaamheid gekozen had kunnen worden. Het toetsingskader van Kansen voor West geeft een nadere verdeling gemaakt van de Lissabon inzet per prioriteit. Volgens het toetsingskader moet de Lissabon bijdrage van prioriteit 2 minimaal 28% van het prioriteitsbudget bedragen en voor prioriteit 3 geldt een inzet van 34%. Tabel B10 laat zien dat de investeringen in prioriteit 3 nog licht achter loopt (76%) maar dat dit

G4P4

sterk opgehaald is door o.a. projecten als de Investeringsregeling voor ondernemers in Economische Kansenzones in Amsterdam en Laak noord Scoort in Den Haag. Prioriteit 1 ligt nagenoeg op schema (84%), terwijl prioriteit 2 de Lissabondoelstelling al ruim heeft gehaald (93%).

Investerings in de Prioritaire thema's van de Lissabon categorieën en een analyse hiervan

Tabel 4 geeft een overzicht van de committeringen in de geoormerkte categorieën. Hierbij valt op dat de meeste scores redelijk overeenkomen t.o.v. de algemene stand van committering. In vergelijking met het vorig jaar is er in 2011 een ruime verbetering van de scores opgetreden. Alleen de categorieën Informatiemaatschappij (27%) en in mindere mate Betere toegang tot werkgelegenheid en duurzaamheid (55%) lopen achter. Hieronder wordt per categoriegroep een analyse gegeven van de voortgang.

De investeringen in *Onderzoek en technologische ontwikkeling (OTO)* laten een gevarieerd beeld zien. Deze groep kent de hoogste investering van het programma (117 miljoen in 64 projecten), en heeft nu al 94% van de geplande investering bereikt. De gemiddelde EFRO bijdrage bedraagt ruim 1.8 miljoen/project. Hiermee heeft Kansen voor West een duidelijke Lissabon focus. Het overgrote deel (84%) van de investeringen gaan

naar drie thema's: (47%) *Technologieoverdracht en samenwerkingsnetwerken*, (22%) *OTO infrastructuur* en (16%) in *Andere stimuleringsmaatregelen*. De hoge scores zijn gedeeltelijk te verklaren door de hoge prioriteit die het programma kent voor samenwerking. Ook toont het aan dat het programma voorziet in een aantoonbare behoefte vanuit de markt, waarbij de hoge inzet in *OTO infrastructuur* opvalt. Opmerkelijk is dat er nagenoeg geen investeringen zijn gedaan in *OTO activiteiten in onderzoekscentra* (0.3%), *Geavanceerde ondersteunende diensten voor bedrijven* (1%) en *Steun voor OTO*. Een gedeeltelijke verklaring is dat de keuze voor een bepaalde thema, nu eenmaal andere mogelijkheden uitsluit. De investeringen in *Informatiemaatschappij* blijven achter, en is met 27% de laagst scorende groep. In 2011 is er één project gecommiteerd. Van de 6 projecten gaat maar liefst 60% van de investering naar *ICT toegang, veiligheid* etc. De andere substantiële investering gaat met 28% naar *Diensten en toepassingen voor de burger en MKB*. Er zijn nog geen investeringen gedaan in de thema's (*TEN-ICT*) en *Andere maatregelen voor betere toegang tot efficiënt gebruik van ICT*. Het is de vraag of het aantal committeringen in de nog resterende periode significant omhoog zal gaan. Het lijkt er op dat voor dit soort projecten binnen Kansen voor West geen duidelijke vraag ligt. De geplande investeringen in de categorie *Energie* zijn nu al behaald. Opvallend is de hoge

Tabel 4: Committeringen per Lissabon geoormerkte categorieën t/m 31 december 2011

Geoormerkte categorieën	Code	(a) Geplande verdeling OP in €	(b) Geplande verdeling OP in % totaal EFRO	(c) Gecommiteerde uitgaven	(d= c/310.6 mil.) Gecommiteerde uitgaven in % tov totaal EFRO	(e=c/a) Voortgang in % tov geplande verdeling OP
Onderzoek en technologische ontwikkeling (OTO), innovatie en ondernemerschap	1 – 9	125.000.000	40%	117.115.302	38%	94%
Informatiemaatschappij	11 – 15	24.000.000	8%	6.467.559	2%	27%
Energie	39-43	20.300.000	7%	20.295.533	7%	100%
Milieubescherming en risicopreventie	52	6.500.000	2%	4.038.623	1%	62%
Verbetering van het aanpassingsvermogen van werknemers, bedrijven, ondernemingen en ondernemers	62-64	3.500.000	1%	3.307.536	1%	95%
Betere toegang tot werkgelegenheid en duurzaamheid	65-70	9.000.000	3%	4.993.676	2%	55%
Verbetering van de sociale insluiting van kansarmen	71	1.000.000	1%	1.100.000	0%	110%
Verbetering van het menselijk kapitaal	72-74	5.000.000	2%	5.267.986	2%	105%
Totaal		194.300.000	63%	162.586.215	52%	84%

investering in *Energie efficiëntie* (57%). Mooie voorbeelden van inzet in efficiëntie en het voorkomen van vervuiling en geluidsoverlast zijn de Walstroom projecten. Andere voorbeelden zijn de HeatMatcher en Amsterdam Smart City. Een derde wordt geïnvesteerd in *Duurzame energie: waterkracht, geothermie*. Voorbeelden van de laatste zijn de Aardwarmte projecten in Delft en Den Haag. Bij de *Duurzame energie* categorieën zijn een aantal bijzondere projecten betrokken zoals, Dutch Offshore Wind Energy Services, Proefproject kleinschalige windturbines in de gebouwde omgeving, en het project Airborne Wind Energy. Maar ook met Offshore getijdenstroom of Koudewinning Ouderkerkerplas voorziet Kansen voor West in een behoefte. Al met al lopen er nu 19 projecten in deze categorie, waarvan er twee in 2011 zijn gecommiteerd. Alleen in het thema *Duurzame energie: zon*, zijn nog geen investeringen gemaakt.

De investeringen in *Milieubescherming en risicopreventie* lopen met 62% achter op de planning. Er zijn in 2011 geen projecten gecommiteerd naast de drie al lopende projecten Emissie vrije Bierboot, Duivenvoorde Corridor en Aardgasmobilititeit. Interessant is hier de link tussen milieu en energie. Naar verwachting zal de geplande investering in deze categorie niet behaald kunnen worden.

De geplande investeringen in de categorie *Verbetering aanpassingsvermogen van werknemers, bedrijven, ondernemingen en ondernemers* is bijna bereikt (95%). Hoewel het een redelijk kleine opgave is van 3.5 miljoen euro, zijn er toch nog drie projecten gecommiteerd. Dit zijn Mijn bedrijf 2.0., Keurmerk Veilig Ondernemen en het Haagse Hogeschool KIO programma. In 2011 zijn geen projecten gecommiteerd in deze categorie.

De investeringen in de categorie *Beter toegang tot werkgelegenheid en duurzaamheid* loopt achter (55%) bij de planning. Hiervoor lopen vijf projecten, allen in het thema *Steun voor zelfstandigen en het starten van ondernemingen*. In

Designer Café

2011 zijn geen projecten gecommiteerd in deze categorie. De investeringen betreffen stedelijke projecten Utrecht en Den Haag en het thema kan dan ook als een typisch stedelijk worden gezien. De lopende projecten zijn: Designer Café, Partners in Nieuw Ondernemerschap, Wijkeconomie en Kleinschalig Ondernemerschap, Creatieve Stad Den Haag en Startersfonds Den Haag. Geen investeringen zijn gedaan in de thema's *Gender en Participatie migranten op de arbeidsmarkt*. De managementautoriteit verwacht dat er ook niet echt meer op deze thema's geïnvesteerd gaat worden. Dat wordt mede veroorzaakt door de complexiteit om ESF achtige uitgaven onder de EFRO vlag te kunnen doen als gevolg van de causaliteitseis².

In 2011 is het eerste project in de categorie *Verbetering sociale insluiting kansarmen* gecommiteerd. Het is het Haagse project Laak noord Scoort; programma gezondheid, welzijn, sport. Hiermee is ook direct de geplande uitgave bereikt. De categorie *Sociale insluiting* is ook het kleinste van alle categorieën, en vormt slechts een half procent van de totale Lissabon opgave. De geplande investering in de categorie *Verbetering van het menselijk kapitaal* is in 2011 bereikt (105%), met het committeren van het project Living lab The Hague. Dit project beslaat met de ontwikkeling van het menselijk potentieel op het gebied van onderzoek en innovatie, driekwart van de hele categorie. De andere projecten in deze categorie zijn: De Wissel en Aanpak

² Artikel 34 lid 2 van Vo. 1080/2006 van de EC

G4P4 ●●●●●

"De meeting van 13 maart over Smart Specialisation Strategie was voor mij erg stimulerend. We hebben natuurlijk binnen Amsterdam het laatste jaar intensieve discussies gevoerd over "iconische projecten" en regionale sterktes. Voor Life Sciences & Health liggen die bij oncologie, neurologie en imaging. Deze sterktes zijn vervolgens opgenomen in het topsectorplan. Maar we hadden die sterktes nooit verder afgestemd binnen West (bijv. Utrecht, Leiden, Rotterdam) en de rest van Nederland. Dat zijn we nu nadrukkelijk wel aan het doen, waardoor een duidelijk complementair plaatje ontstaat waar de deelnemende partijen zich onderling versterken en een **ongelooflijk sterk internationaal profiel** ontstaat. Om eerlijk te zijn had ik dit zelf tot voor kort voor onmogelijk gehouden. Duidelijk voortkomende uit onderlinge afstemming overheid, kennisinstellingen en industrie."

Prof Guus AMS van Dongen, PhD, biochemist, VUmc, Amsterdam

Openbare Ruimte in Utrecht, en Partners in Business SOB Haaglanden en EMI in Den Haag.

Nog enige opmerkingen t.a.v. enkele opvallende thema's van de Niet-Lissabon categorieën. Ten eerste valt op dat maar liefst 20 projecten investeren in de categorie *Stads of plattelands-vernieuwing*, onder het thema *Geïntegreerde projecten voor stads- en plattelandontwikkeling*. Alle investeringen - op het project Willem Alexander roeibaan na - vallen allemaal onder prioriteit 3. Dit thema maakt 15% uit van alle committeringen, en blijkt in een duidelijke behoefte te voorzien. Met een EFRO inzet van ruim 40 miljoen wordt de planning met 125% behaald. Het zijn typisch stedelijke projecten die op verschillende manieren inzetten op het verbeteren van de publieke ruimte, gebiedsontwikkeling of meer op ondernemers gerichte activiteiten. Dit alles met het doel de economische ontwikkeling te versterken. Projecten die zich richten op de verbetering van de *openbare ruimte* zijn in Rotterdam de Revitalisering Nieuwe Binnenweg en het Winkelgebied Oude Noorden en de Herinrichting Openbare Ruimte Katendrecht. In Den Haag de Herinrichting Grote

Marktstraat en Kwaliteitsimpuls ontwikkeling Kuststrook in Lelystad.

Verder valt ook de meer *gebiedsgerichte aanpak* onder dit thema. Verbeteren van gebouwen en gebieden die daardoor aantrekkelijk wordt voor economische activiteiten. Projecten die hieronder vallen zijn in Amsterdam de Damrak projecten en ARM de Prael. De Revitalisering Winkelboulevard Zuid in Rotterdam, en de Aanpak Theresiastraat in Den Haag. In Utrecht het verbeteren van het Bedrijventerrein Overvecht en in Almere het Stadscentrum met Bereikbaarheid op maat. Verder, de Ontwikkeling Buurtas Hogeweg in Amersfoort en Revitalisering Boswijk Centrum in Lelystad. De herontwikkeling van Haven Zuid Alblasterdam is een goed voorbeeld van een 'Brown field' verbetering. Ook valt onder dit thema het stimuleren van oude en nieuwe *ondernemers* om investeringen te plegen in hun vastgoed en/of bedrijfsmiddelen, en daarmee de achterstandsgebieden te revitaliseren. Projecten die hieronder vallen zijn de Meesteropleiding Theater- en Modecoupeur in Amsterdam en de Regeling Bedrijven Verbeter Gebieden (BVG) en Economische Kansenzones in Rotterdam. Een meer sociale insteek voor stedelijke kwaliteit kent het project Aanleg 1e fase Parkpergola - Leidsche Rijn Park in Utrecht. Een tweede te onderscheiden categorie is *Toerisme*. Onder het thema *Bescherming en ontwikkeling Natuurlijk erfgoed* zijn nu 9 projecten gecommiteerd voor ruim 15 miljoen euro. Dit is anderhalf keer de geplande investering, waarmee de vraag naar dit soort investeringen aangetoond hoog is. Alle projecten vallen onder prioriteit 2 en betreffen veelal ruimtelijke herinrichting zoals Haarlemmermeer Noordwest Overbruggen, Recroduct "Zandpoort", Groene Carré, Groenrecreatie Papendrecht, Laakzone, Amersfoort, Groenzone, Berkel-Pijnacker, Roggebotstaete en Natuurpark Lelystad.

De categorie *Cultuur*, met name het thema *Ontwikkeling Culturele infrastructuur* kent een hoge investering van 147% voor 9 projecten. Ook hier is de vraag ruim hoger dan de geplande

investering. Projecten zijn, in Utrecht, Kunstfactor, Revitalisatie Flora's Hof Lichte Gaard en Zingende Toren. In Den Haag het Humanity House, De Poort en het Mauritshuis. In Amsterdam de uitbreiding van het Verzetsmuseum met een kindermuseum en EYE. Ten slotte het Cultuurhuis Hommeles in Lelystad.

Ook de investering in de categorie *Andere sociale infrastructuur* verloopt goed met 93% gecommiteerd in 7 projecten Atolplaza, Bad Hanzeborg, De Nieuwe Bouwloods, Vernieuwing Elthetocomplex, Overdekte Skatebaan Binckhorst, Stadstuin Emma's Hof en de Multifunctionele Sportaccommodatie in Almere.

De investering in de categorie *Milieu en risicopreventie onder Luchtkwaliteit* kent één project, t.w. Glazen schermen. Dit project zal in 2012 worden teruggetrokken waardoor er niet op het thema *Luchtkwaliteit* wordt gescoord.

Er zijn er 11 van de 20 *Niet-Lissabon thema's* waarin het programma investeert. De inzet hiervan is hoog, met 87% van het totaal hiervoor geplande budget. De managementautoriteit verwacht niet dat nog veel inzet gaat komen op de thema's waarop nog niet is ingezet. Tot eind 2011 zijn er nog geen projecten die inzetten op thema's als *Fietspaden, Regionale/lokale wegen, Intelligente vervoerssystemen, Stadsvervoer en Binnenwateren*. Ditzelfde geldt voor thema's als *Zonne-energie, Drink- en industriewaterbeheer, Afvalwaterbehandeling, Beperking/aanpassing klimaatveranderingen*. En verder, *Maatregelen voor meer toegang tot de werkgelegenheid, Participatie van migranten op de arbeidsmarkt, en Onderwijsinfrastructuur*. Reden voor het niet scoren op de genoemde thema's is de al eerder genoemde mogelijkheid tot het benoemen van slechts één thema per project, waardoor op andere mogelijke thema's niet kan worden gescoord. Zo scoort het project Operatie boeggolf op Technologieoverdracht, terwijl het ook op het thema Stadsvervoer had kunnen scoren. Maar, er zijn ook andere oorzaken aan te wijzen. Zo is de geplande inzet op vervoer met fietspaden

en wegen achteraf onrealistisch geweest. Het zelfde kan gezegd worden van de meer sociale thema's als integratie en toegang tot meer werkgelegenheid. Voor de sociale thema's leent trouwens het ESF zich beter. Ook de thema's *Waterbeheer en Klimaat maatregelen* waren niet zo realistisch, achteraf gezien. Gedeeltelijk heeft dit ook te maken met de grote investeringen die hiervoor nodig zijn.

Investeringen in de overige dimensies

Tabel B11 geeft het cumulatief overzicht van de uitsplitsing van alle dimensies die hieronder worden beschreven. Basis voor de uitsplitsing is het *Prioritair thema* of Lissabon categorie.

Voor de dimensie *Financieringsvorm* (tabel B12) valt maar liefst 99% onder de noemer *Niet terugvorderbare hulp*. Dit is niet opvallend omdat de meeste investeringen die het programma maakt direct in een project besteedt worden. Verder wordt er in de categorie *Hulp* door 2 projecten geïnvesteerd via een fonds (1,6 miljoen). Dit zijn het Garantiefonds Microkredieten en het Startersfonds. Het project Doorstart Technofonds Flevoland BV investeert met bijna 1,3 miljoen in de categorie *Risicokapitaal*.

Voor de dimensie *Economische activiteit* (tabel B13) gaat de grootste investering naar *Niet van Toepassing of Andere niet nader genoemde diensten*. Het betreft economische activiteiten die niet in de vastgestelde tabel zijn te benoemen. Van de benoemde codes gaat de grootste investering naar *Gemeenschapsvoorzieningen en sociaal-culturele en persoonlijke diensten* (9.1%) voor de volgende 6 projecten: Utrecht Science Park, Made@De Overkant, Haringpakerstoren, ARM en Verbeteren economische functies Damrak. *Gezondheidszorg* kent 6.6% met een inzet van 6 projecten: Spinoza Centrum, GMP2, NeCEN Open Access, Life Sciences Centrum Amsterdam, VU University Medical PET-MRI Center en Amsterdam Smart City. De categorie *Territoriale dimensie* scoort volledig

op *Stedelijk gebied* (tabel B14). Tabel B15 geeft ten slotte de *Locatie dimensie* met de investering per COROP gebied.

Ten aanzien van de *Thematische en ruimtelijke focus* kan gezegd worden dat Kansen voor West kiest voor een generieke en integrale benadering en ontwikkeling van West- Nederland. Het gaat er daarbij om de kracht van het gebied als geheel en haar unieke karakter te versterken. Dat gebeurt door een thematische focus in prioriteit 1 en een ruimtelijke focus voor de prioriteiten 2 en 3. Projecten binnen prioriteit 1 zijn niet plaatsgebonden. Essentieel is, dat een project de potentie van de regio optimaal benut en bijdraagt aan vergroting van de concurrentiekracht van westelijk Nederland binnen de kansrijke clusters. Daarnaast wil Kansen voor West mogelijkheden bieden voor nieuwe ontwikkelingen door in te zetten op innovatieve acties.

Een demonstratie van de effecten van Kansen voor West op de bevordering van *gelijke kansen voor mannen en vrouwen* is niet van toepassing. Dit komt door de aard van de projecten die veelal gericht zijn op technische investeringen in gebouwen, materialen etc. Gelijke behandeling van *gehandicapten* bij de toegang tot openbare gebouwen is in Nederland vastgelegd via het

Bouwbesluit.

3.1.4 Bijstand per cluster en doelgroep

In tabel 5 is de clusterinzet van Kansen voor West weergegeven, inclusief het aantal projecten en om hoeveel investeringen dit gaat. Let wel, één project kan in meerdere clusters investeren. De investeringen geven een duidelijke focus op de cluster *Life Sciences*, waarop maar liefst 44 projecten zich richtten. Die projecten kennen een gezamenlijke EFRO bijdrage van 80 miljoen euro. Maar ook zijn 37 projecten gericht op de *Creatieve industrie en nieuwe media*, met een EFRO bijdrage van 51 miljoen euro. Daarnaast lopen er rond de 20 projecten per cluster, voor de clusters *Transport, logistiek en handel*, *Maritieme en deltatechnologie*, *Zakelijke dienstverlening* en *Voedsel en bloemen*. De clusters *Petrochemische industrie*, *Geomatica*, *Juridisch* en *Composieten* scoren allen laag met 6-8 projecten. Verreweg de meeste clusterinzet vindt plaats in prioriteit 1, maar er lopen ook projecten in de prioriteiten 2 en 3 die op clusters scoren.

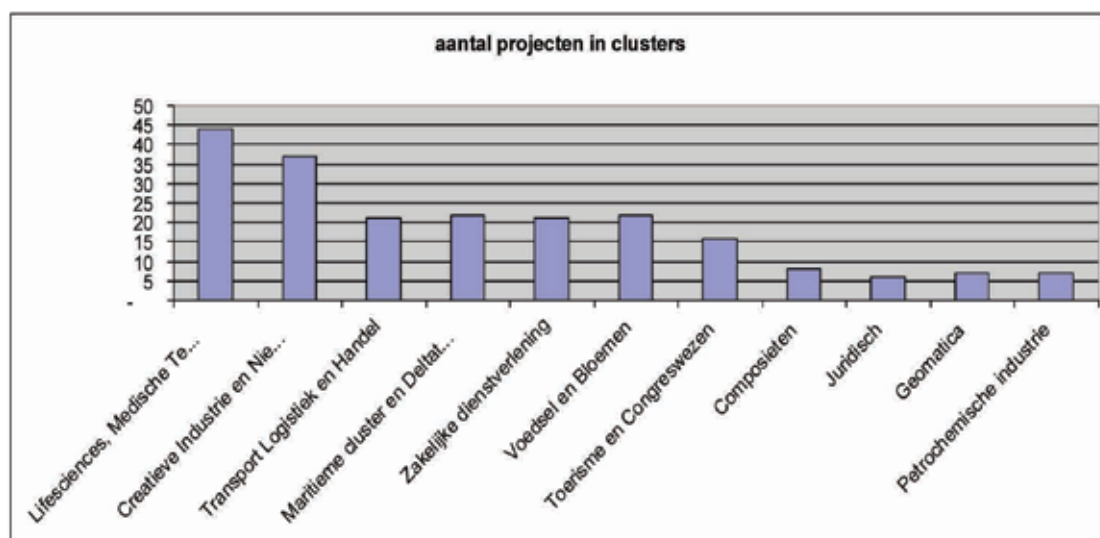
Tabel 5: Investering in clusters t/m 31 december 2011

cluster	aantal projecten	TSK euro	EFRO euro
Lifesciences, Medische Technologie Bioscience en Milieutechnologie	44	306.732.977	80.007.651
Creatieve Industrie en Nieuwe media	37	179.552.664	51.322.133
Transport Logistiek en Handel	21	185.741.074	47.494.807
Maritieme cluster en Deltatechnologie	22	142.695.495	41.321.554
Zakelijke dienstverlening	21	155.243.739	40.634.820
Voedsel en Bloemen	22	136.611.267	37.129.877
Toerisme en Congreswezen	16	90.223.361	19.396.312
Composieten	8	80.076.063	16.413.112
Juridisch	6	73.910.620	14.253.268
Geomatica	7	71.168.453	13.894.603
Petrochemische industrie	7	65.099.204	13.173.683

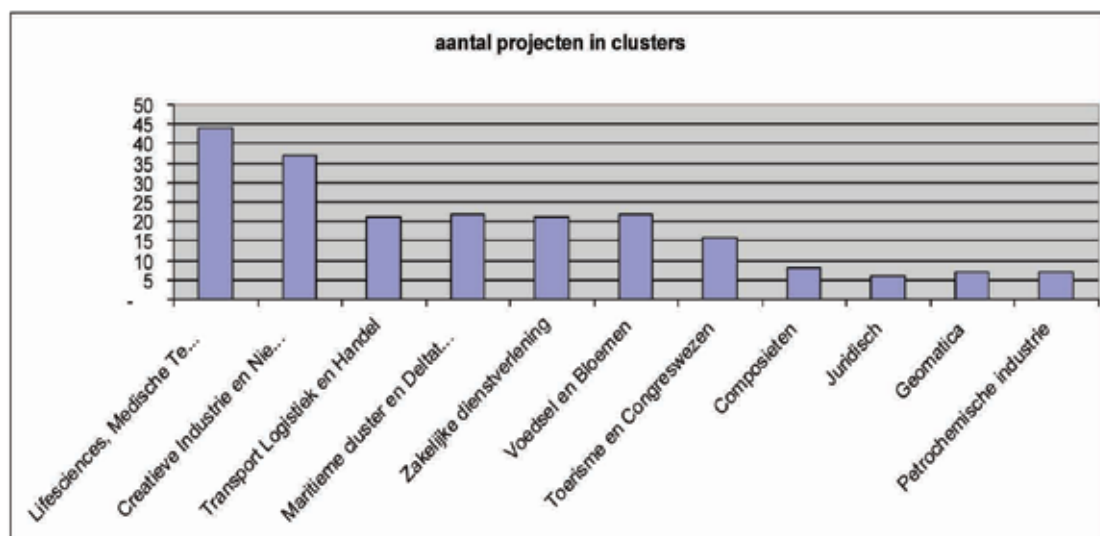
Een project kan in meerdere clusters investeren, daardoor kunnen bedragen niet zomaar opgeteld worden

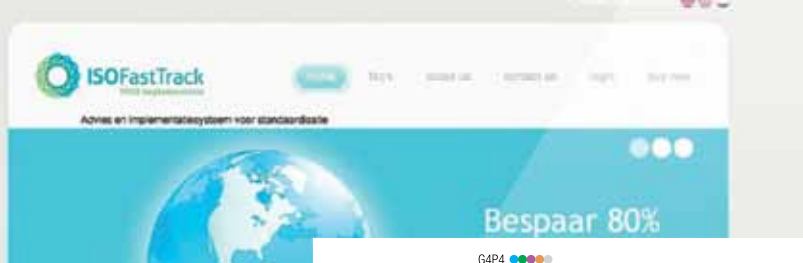
De hieronder getoonde grafieken 5a en 5b zijn een weergave van de in tabel 5 aangegeven clusterinzet. Opvallend is hier dat de creatieve industrie een relatief lage bijdrage kent per project.

Grafiek 5a: Aantal projecten in clusters t/m 31 december 2011

Grafiek 5b: Investerings in clusters t/m 31 december 2011

Tabel 6 laat zien hoe de investeringen zich op één, maar meestal op meerdere doelgroepen richten. Van de totale committing, richt 17% zich op een of meerdere doelgroepen. Deze projecten vallen voornamelijk in de steden in prioriteit 3, maar ook een aantal in prioriteit 1. Opvallend is dat als een project een speciale doelgroep kent, zoals jongeren, er ook vaak een relatie ligt met de andere doelgroepen genoemd in het OP. Zoals laagopgeleiden, mensen in wijken en buurten met een lage sociaal-economische status, uitkeringsgerechtigden en arbeidsgehandicapten of vrouwen. Voorbeelden hiervan zijn projecten als Innovatie incentive Lelystad, Ontwikkeling STC groep, Fort Diemerdam, Humanity house of De Wissel. Daarnaast zijn er nog veel bijzondere doelgroepen benoemd zoals toeristen, binnenvaart, ondernemers etc.

Ten slotte is het van belang te melden dat binnen Kansen voor West een groot aantal projecten wordt uitgevoerd waarbij universiteiten of hogescholen betrokken zijn, als aanvrager/begunstigde of partner.

Voor Amsterdam betreft dit 9 projecten t.w. West Orange (UvA), Incubator Matrix IV (Amsterdam Science Park), Life Science Centre Amsterdam (UvA & VU), Cinegrid (UvA), Geovalley (UvA), Cross Media Expertisecentrum (UvA), GMP2 (VU), Spinozacentrum (UvA/VU) en integratie kennis, kunde, kassa (UvA & VU).

In Rotterdam (3) het RDM Innovation Dock (Hogeschool Rotterdam), het ontwikkel- en kenniscentrum (Scheepvaart & Transport college) en

het Albada College bij de Revitalisering Nieuwe Binnenweg.

In Utrecht (7) het Science Park Utrecht, Business Case Centrum voor Aarde & Duurzaamheid, Trajectum Lumen, Protospace, Cross Media Expertisecentrum en NeCEN Open Access. En Dutch Game Garden met HKU (Hogeschool Utrecht).

In Leiden(4) de projecten NeCEN Open Access, Bio Partner Facility, het Living Lab en Slim meten en monitoren. In Delft lopen de meeste projecten (13). Voor de TU zijn dit Incubator Technopolis, Bioproces Pilot Facility, Technostarters – New Business Development YES! Delft, Ecoshape, DONQUIS – kleinschalige windmolens, Taskforce Duurzame Greenport Westland-Oostland en NeCEN Open Access. Verder Inno Sport Lab Zeilen, Dutch Offshore windenergie (TNO), Mens & Kennis = Bedrijvigheid (TNO), Open Innovatie-Alliantie Groot Composiet Noord-Holland (TNO/TU) en Delft Aardwarmte Pilot-Project.

Verder is de universiteit van Nijmegen betrokken bij het project Koudewinning Oudekerkplas en de Universiteit Wageningen bij het project Ecoshape (samen met TU Delft en Twente). Daarnaast is de Hogeschool InHolland betrokken bij het project Heatmatcher en de Haagse Hogeschool bij het KTO-programma.

3.1.5 Terugbetaalde of opnieuw gebruikte bijstand

Er is in 2011 geen bijstand terugbetaald of opnieuw gebruikt.

Tabel 6: Aantal projecten dat een doelgroep benoemd t/m 31 december 2011

Doelgroep	aantal projecten	TSK euro	EFRO euro
Geen specifieke doelgroep	123	707.667.880	220.724.974
Jongeren	33	114.969.575	34.560.710
Uitkerings Gerechtigdenen Arbeids Gehandicapten	11	78.378.095	24.488.768
Allochtonen	18	75.327.733	22.671.079
Laagopgeleiden	14	68.279.514	20.062.609
Mensen in wijken en buurten met een lage sociaal economische status	16	57.734.699	18.017.258
Vrouwen	7	30.289.585	13.379.437

Een project kan zich op meerdere doelgroepen richten, daardoor kunnen bedragen niet zomaar opgeteld worden

3.2 Voortgang financiële instrumentering volgens artikel 67 (EG) Nr. 1083/2006

In 2011 zijn geen nieuwe fondsen gestart. Wel zijn in 2011 in Rotterdam en Den Haag de voorbereidingen in gang gezet voor de inzet vanuit het JESSICA fondsen. In 2012 zullen uit deze steden projecten worden voorgelegd voor financiering uit het EFRO. De voortgang van fondsen wordt in de verschillende stuurgroepen besproken. Hieronder volgt een korte beschrijving van de lopende fondsen, *en verder is in de bijlage een sjabloon opgenomen dat een gedetailleerd overzicht geeft van ieder fonds.*

Doorstart Technofonds Flevoland is een risicokapitaalfonds dat risicokapitaal verstrekt aan jonge hoogwaardige op technologie gerichte bedrijven in Flevoland. Aan 20 bedrijven is financiering verstrekt, voor een bedrag van circa 10 miljoen euro. Bij het Startersfonds in Den Haag lopen nu 17 projecten voor startende en doorstartende ondernemers in het MKB, die een krediet hebben ontvangen tussen de 10.000 en 35.000 euro. Het Garantiefonds Mikrokredieten Amsterdam maakt kleinere kredieten toegankelijk voor starters die niet terecht kunnen bij de reguliere kredietverstrekkers. Er zijn 21 vouchers verstrekt voor, en 14 leningen.

3.2.1 Voortgang regelingen

In 2011 zijn geen nieuwe regelingen gecommitteerd. De voortgang van regelingen wordt in de verschillende stuurgroepen besproken. Hieronder volgt een korte beschrijving van de lopende 9 regelingen.

Binnen de Clusterregeling Zuid-Holland lopen 22 projecten om nieuwe economische activiteiten en innovatieve producten te ontwikkelen. Er zijn nog geen projecten definitief afgerond, het voornemen is om geen tender meer uit te schrijven.

De regeling Aardgasmobiliteit wilde initieel 22 aardgasvulpunten in Zuid-Holland realiseren, die nu bijgesteld zijn naar 15. Tot eind 2011 zijn 7 aanvragen gehonoreerd. De regeling loopt, o.a.

door de crisis, vertraging op.

De regeling Technologische innovatie en Milieu innovatie Flevoland ondersteunt het MKB bij (milieu) innovatieve ontwikkelingsprojecten. Aan 31 projecten is subsidie toegekend. De provincie bereidt een uitbreiding van het subsidiebudget voor met een omvang van 2 miljoen euro.

Met de regeling Innovatie Incentive Lelystad schept de gemeente gunstige randvoorwaarden om MKB innovatieve ondernemingen de ruimte te geven om te kunnen groeien dan wel zich te vestigen in Lelystad. Aan 4 bedrijven is financiering verstrekt voor uitbreiding, en aan 1 voor vestiging. De regeling 'Collectieve Initiatieven Mediasector Rotterdam' wordt uitgevoerd door de stichting Rotterdam Media Commission. Er lopen nu 4 projecten gericht op stimuleren van innovatie en ondernemerschap in de mediasector. Begin 2012 wordt de laatste tender gehouden.

De investeringsregeling Kansenzones Amsterdam omvat 9 kansenzones en stimuleert de buurt economie door het geven van subsidie aan gevestigde en startende ondernemers om hun onderneming te verbeteren.

De regeling Bedrijven Verbeter Gebieden stimuleert ondernemers- en winkeliersverenigingen om collectieve maatregelen ter verbetering van de bedrijfomgeving te nemen. Er lopen 66 aanvragen, en er is geïnvesteerd in organisatieverbetering en in de buitenruimte.

De Economische Kansenzones regeling is bedoeld voor het revitaliseren van achterstandsgebieden in Rotterdam-Zuid, door het stimuleren van private economische investeringen bij (startende) ondernemers en eigenaren van commercieel vastgoed. Er lopen 146 projecten en er zijn er nog 20 in behandeling.

Met de regeling Revitalisering Winkelgebied Oude Noorden in Rotterdam worden 80 aanvragen verwacht om de uitstraling van commerciële panden te verbeteren.

3.3 Informatie over de inachtneming van de communautaire wetgeving

In 2011 zijn door de managementautoriteit geen problemen geconstateerd in verband met de inachtneming van de communautaire wetgeving bij de uitvoering van het Operationeel Programma Kansen voor West.

3.4 Geconstateerde uitvoeringsproblemen en gekozen oplossingsmaatregelen

In eerdere jaarverslagen is gemeld dat de definitie van indicatoren gewijzigd is. In 2010 zijn nieuwe definities vastgesteld, en is een rekentool ontwikkeld voor het berekenen van de vervolginvesteringen etc. De nieuw vastgestelde indicatoren zijn in 2010 en 2011 ingevoerd in het beheersysteem. Maar, door deze wijzigingen laten de scores op de indicatoren nogal grote afwijkingen zien met de uitgangswaarden van het OP. De managementautoriteit heeft besloten dit te corrigeren en zal hiervoor een voorstel tot wijziging van de indicatoren in het OP voorstellen.

Ook in 2011 heeft de beoordeling van de voortgangsrapportages de nodige tijdsdruk opgeleverd. Belangrijkste oorzaken waren de verantwoording bij aanbesteding, contractenlijst en loonkosten. Bij aanbesteding kost het controleren van het volgen van eigen regels en aanbesteden onder de EU grenzen de meeste tijd. De contractenlijst levert nogal eens problemen op voor begunstigden, doordat facturen niet gelinkt kunnen worden aan contracten. En bij de loonkosten zijn het vooral vragen rondom IKT die veel tijd kosten. Zo worden bijvoorbeeld in de aanvraag IKT kosten opgevoerd, die tijdens de uitvoering op een andere manier worden gerapporteerd. Ook de projecten met veel medebegunstigden kosten veel tijd. Standaard worden nu IKT kosten pas in de betaalaanvraag opgenomen na een afgeronde beoordeling, om hiermee het risico op fouten uit te sluiten. Ten slotte vereist de beoordeling van staatssteun de nodige tijd van de programmabu-

reaus, inclusief die van de managementautoriteit. Net als in vorig jaarverslag gemeld heeft de liquiditeitspositie van het programma de nodige aandacht van de managementautoriteit. Dit heeft te maken met het feit dat het EC werkkapitaal (inclusief opgebouwde rente) niet voldoende is om alle uitgaven en voorschotten te dekken, waardoor een negatieve renteopbouw zou kunnen ontstaan. Deels heeft dit te maken met de ruime bevoorschotting waarmee begunstigden zo veel mogelijk tegemoet worden gekomen bij de uitvoering van hun projecten. In 2012 zal een voorstel gedaan worden om dit probleem op te lossen.

3.5 Wijzigingen in verband met de uitvoering

In 2011 zijn geen wijzigingen in verband met de uitvoering van Kansen voor West gemaakt. Zo was er geen wijziging in wet- en regelgeving die gevolg had op de uitvoering. Wel heeft de crisis gevolgen voor de Nederlandse economie en een negatieve invloed op de ontwikkelingen in de Randstad. Dit is vooral duidelijk geworden met de stijging van de werkloosheid, hoewel die in Nederland in 2011 minder fors opliep dan voorspeld. Mede dankzij de crisismaatregelen van de overheid en de inzet van werkgevers en werknemers. Zeker is dat gemeenten en provincies een verslechterde financiële positie hebben gekregen door een terugloop van inkomsten uit het gemeentefonds en teruglopende opbrengsten door niet doorgedane planontwikkelingen. Met gevolg op de verdere investeringen die met die geplande opbrengsten voorzien waren. Maar, net als in eerdere jaarverslagen gemeld, heeft de crisis geen grote negatieve invloed heeft op de ontwikkeling en de uitvoering van Kansen voor West. Het heeft hooguit geleid tot extra toevoer van projecten.

3.6 Belangrijke wijziging als bedoeld in artikel 57 (EG) Nr. 1083/2006

Dit artikel handelt over de duurzame instandhouding van projecten na voltooiing. Zowel in de

uitvoeringsovereenkomst en vaststellingsbeschikking wordt de begunstigde er op gewezen dat indien in het project investeringen zijn gedaan in infrastructuur of in productiecapaciteit, de functie en het eigendom van het resultaat van deze investering vijf jaar in stand moet worden gehouden, en in het geval van een MKB-ondernemer drie jaar. Daarbij is het de begunstigde tot de genoemde datum niet toegestaan het project of onderdelen van het project te vervreemden dan wel van functie te wijzigen. De managementautoriteit heeft hiervoor een werkinstructie opgesteld waarin aangegeven wordt dat jaarlijks, via een steekproef, controles op deze klevende voorwaarden wordt gedaan. In 2012 wordt daarmee een aanvang genomen

3.7 Complementariteit met andere instrumenten

Er zijn verschillende andere Europese subsidieprogramma's die raakvlakken hebben met Kansen voor West. Dit zijn onder meer ESF (Doelstelling 2) de Europees Territoriale Samenwerking (Doelstelling 3) en het URBACT programma. Er is een duidelijke afbakening aangebracht tussen de activiteiten die Kansen voor West ondersteunt en die van de andere programma's. Bij ieder projectidee worden al in de oriëntatiefase de raakvlakken met andere Europese programma's besproken en de afbakening ten opzichte van EFRO bepaald. Indien nodig zal het programmamanagement subsidieaanvragers verwijzen naar die andere programma's. Daarnaast wordt toegezien om stapeling van subsidies te voorkomen. In bijzondere gevallen zal bij interpretatieverschillen een advies worden gevraagd bij de Europese Commissie.

Koppeling met het Europees Sociaal Fonds (ESF)

Het ESF richt zich op het ontwikkelen van regionaal arbeidsmarktbeleid via de actielijnen: toeleiding van werklozen naar de arbeidsmarkt, re-integratie van gedetineerden en jongeren in jeugdinrichtingen, praktijkonderwijs en voortgezet

speciaal onderwijs, verbetering arbeidsmarktpositie van werkenden en sociale innovatie. Het ESF kent één nationaal programma.

Kansen voor West kan gebruik maken van de ruimte die het NSR biedt om EFRO-middelen in te zetten op ESF-maatregelen. Uitgangspunt is dat thema's en aandachtsgebieden integraal worden aangepakt. Daarbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan een koppeling van activiteiten op het gebied van innovatie en kennis aan investeringen in de kwaliteit van de woon- en werkomgeving en investeringen in de opleiding van werknemers. Hierbij geldt de voorwaarde dat ESF-gerelateerde activiteiten noodzakelijk moeten zijn voor een goede uitvoering van de concrete actie en er rechtstreeks verband mee houden. Op basis van artikel 34 lid 2 mag maximaal 10%-15% van een prioriteit in een EFRO programma besteedt worden aan ESF-achtige uitgaven. Tot heden zijn geen projecten vastgesteld die deze ESF component hebben.

Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas (JESSICA)

Het JESSICA instrument is bedoeld om een deel van de huidige Structuurfondsen te gebruiken voor revolverende investeringssteun voor duurzame stadsontwikkeling. In 2011 is in Rotterdam (Stadshavens) en Den Haag (stadsbreed) verder gewerkt aan projectvoorstellen voor twee JESSICA projecten. Naar verwachting worden de definitieve projectaanvragen in 2012 ingediend ter beoordeling.

Rol als geassocieerd managementautoriteit voor de URBACT en INTERREG programma's

De samenwerking met de URBACT en INTERREG programma's sluit aan bij de door de Europese Commissie gewenste samenwerking in het kader van "Regions for economic change". Hier wordt een gecoördineerde benadering t.a.v. stedelijke netwerken en het laten zien van 'good practices' nagestreefd. De managementautoriteit Kansen

G4P4

voor West treedt op als geassocieerd managementautoriteit voor de kennisnetwerken die in de Randstad plaatsvinden. Iedere stad die aan een netwerk deelneemt, ontwikkelt ook een actieplan voor de eigen stad. Zie voor meer informatie: <http://urbact.eu/en/header-main/our-projects/>. Hieronder volgt per project een korte omschrijving van ieder netwerk.

http://urbact.eu/my_generation.

Hoe kunnen steden het positieve potentieel van jongeren optimaal benutten? Hoe kan talentontwikkeling gestimuleerd worden? En hoe kunnen organisaties in de stad die zich hiermee bezig houden beter samenwerken en van elkaar leren? In het URBACT netwerk MY GENERATION stonden deze thema's centraal met als hoofddoel het stimuleren van een positieve bijdrage van jongeren aan de stedelijke ontwikkeling. De gemeente Rotterdam is lead partner van dit project. De overige partners zijn: Warschau en Gdansk (PL), Göteborg (SE), Birmingham en Glasgow (UK), Riga (LT), Tirgu-Mures (RO), Valencia (E), Patras (EL) en Antwerpen (BE). Gedurende het project zijn 7 internationale bijeenkomsten georganiseerd waarbij Co-creatie met jongeren centraal stond. Alle workshops werden bijgewoond door zowel professionals als jongeren. Rode draad door de bijeenkomsten was de ontwikkeling van lokale actieplannen voor iedere deelnemende stad, met een mogelijkheid van EFRO financiering. Na twee en een halfjaar van uitwisseling, leren en inspiratie werd het project op 31 maart en 1 april formeel afgesloten met een grote slotconferentie in Antwerpen, Europese jongerenhoofdstad 2011.

<http://urbact.eu/thematic-poles/growth-and-job-creation/thematic-networks/unic/presentation.html>

Doel van het URBACT keramieknetwerk UNIC is het delen en uitwisselen van kennis, ervaringen en informatie op het gebied van cultureel erfgoed en innovatie van keramiek. Het gaat dan om zaken als het productieproces, pro-

ductontwikkeling, toepassingen, marktaandeel, toerisme en stadsmarketing. UNIC biedt stimuli om keramiek in Delft te vernieuwen en het als kernwaarde van de stadsidentiteit uit te bouwen. Lead partner van dit netwerk is Limoges (FR). De overige partners zijn Delft, Aveiro (PT), Pécs (HU), Selb (DE), Castellón en Sevilla Global (ES), Stoke-on-Trent (UK), Faenza (IT) en Cluj Napoca (RO). In juni 2011 is in Delft de eindconferentie gehouden. Acht van de tien steden hebben een Europese Keramiekvereniging opgericht om tot profilering en vervolgprojecten te komen. Zo is bijvoorbeeld een voorstel voor Ceramic Roads onder het Toerisme Programma van de Raad van Europa ingediend. In oktober hebben UNIC, Delft, Limoges, Aveiro, Faenza acte de présence gegeven tijdens de jaarlijkse Ceramic Fair in Jingdezhen, China (belangrijkste porseleinstad van China en inspiratiebron voor Delfts Blauw).

<http://urbact.eu/thematic-poles/sustainable-urban-development/thematic-etworks/repair/presentation.html>

Doel van het URBACT netwerkproject REPAIR is het hergebruik en duurzame ontwikkeling van militair erfgoed in een stedelijke omgeving. Het project richt zich op het ontwikkelen van beleid voor hergebruik van (verlaten) militair erfgoed in een stedelijke omgeving; verspreiden van goede voorbeelden van dit hergebruik en uitvoeren van projecten. De leidende partner van dit netwerk is de stad Medway (UK). Overige partners zijn: Hanseastadt Rostock (DK), Kaunas (LT), Karlskrona Kommun (SE), Thessaloniki (EL), Florence (IT), Opava (CZ), Avrig (RO), Charente-Maritime (FR) en Florence (IT) en Utrecht. De Nieuwe Hollandse Waterlinie is partner van de stad Utrecht. De stad heeft de casus herontwikkeling Fort de Gagel ingebracht. Tijdens vier internationale bijeenkomsten is er op vier kennisgebieden informatie uitgewisseld: infrastructuur, werkgelegenheid, duurzame energie en hergebruik van forten. In 2010 zijn beleidsaanbevelingen opgesteld die gericht zijn op de bovenstaande

thema's en deze zijn vastgesteld tijdens de eindconferentie in Avrig Roemenie (juni 2011). De resultaten zijn gepresenteerd aan verschillende DG's in Brussel. De resultaten zijn ook opgenomen in de planvorming voor de herontwikkeling van Fort de Gagel (<http://www.utrecht.nl/smartsite.dws?id=312328>). Het project is in 2011 afgerond.

www.sufalnet4.eu

Het INTERREG project SufalNet4EU (Sustainable Use of Former and Abandoned Landfills NETwork for you) werkt aan kennisontwikkeling en uitwisseling rond de herontwikkeling van stortplaatsen. De provincie Noord-Brabant is lead partner. Andere partners zijn Afvalzorg en Noord-Holland, Böblingen en Ludwigsburg (DE), Lavrio (EL), Directoraat Donau (HU), Campania en Sicilië (IT), Wielkopolska (PL), Bistrita (RO), Kosice (SK), Malaga en Extremadura (ES), Oldham/Greater Manchester en Belfast (UK). Verder bestaat er een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Haarlem. In de afgelopen 2 jaar zijn een zestal congressen en workshops georganiseerd. De bijeenkomsten besloegen thema's als: identificatie en selectie, landgebruik, milieu en nazorg, financieel en juridisch, subsidiemogelijkheden en communicatie. Ook is een nationaal symposium georganiseerd in Nederland en zijn de plannen op het eindcongres in november 2011 opgeleverd. Helaas bleken er aan het einde van het project geen financiële middelen meer beschikbaar te zijn vanuit Kansen voor West. De zoektocht naar de benodigde financiering wordt voortgezet. De verlenging van het project tot en met 31 maart 2012 zal o.a. gebruikt worden voor het opstellen van een brochure waarin alle stortplaatsen en bijhorende herontwikkelingsplannen gepresenteerd worden. Alle presentaties en plannen zijn terug te vinden op de website.

<http://urbact.eu/en/projects/cultural-heritage-city-development/links/homepage/>

LINKS staat voor Low tech Inherited from the old European cities as a Key of performance and Sustainability. Het doel van dit URBACT netwerk is historische binnensteden duurzaam te ontwikkelen met behoud van architectonische identiteit en cultuurhistorische waarde. Hierbij wordt zowel naar energiebesparende als naar sociaal-economische aspecten gekeken. Deelnemende steden zijn: Bayonne (FR) als lead partner, Delft (NL), Almería (ES), Budrio (IT), Veria (EL), Freiberg (DE), Brasov Metropolitan Agency (RO), Kilkenny (IE) en Anderlecht (BE). Het afgelopen jaar hebben er 3 partnerbijeenkomsten plaatsgevonden. In Almeria over de sociale aspecten en leefbaarheid cq. leegstand van de historische stad, in Veria over technische bouwaspecten en duurzame architectuur, en Bayonne over de toepassing van de Lokale Agenda 21 inzake duurzaamheid en energiebesparing. Delft probeert steeds actief vertegenwoordigers van de Local Support Group naar de internationale bijeenkomsten mee te nemen: de personen dragen zeer actief en constructief bij en raken geïnspireerd. Zo zal de TU Delft in 2012 een expertbijeenkomst organiseren over 'Herbestemming van gebouwd erfgoed in Nederland en Europa', waaraan ook de LINKS-partners meedoen.

<http://urbact.eu/en/projects/low-carbon-urban-environments/cash/homepage/>

CASH staat voor Cities Action for Sustainable Housing. Dit URBACT netwerk is in het najaar van 2009 goedgekeurd. Het project is in het voorjaar van 2010 gestart en zal eind 2012 worden afgerond. CASH gaat om het verzamelen van goede voorbeelden en zoeken naar nieuwe oplossingen om energieverbruik in sociale woningbouw te reduceren. Daarbij gaat het om duurzame renovatie waarbij wordt gekeken naar technische oplossingen voor energiebesparing en duurzame energieopwekking, slimme financiële oplossingen, oplossingen in het projectmanagement en plan-

G4P4 ●●●●●

ning en bewonersparticipatie. Het eindproduct van CASH wordt een praktische handreiking voor Europese steden en de bouwsector. Ook stellen alle steden een actieplan voor renovatie in de sociale woningbouw. Deelnemende steden zijn Echirolles (FR) als lead partner, Utrecht NL), Bridgend (UK), Brindisi IT), Frankfurt-Am-Main (DE), Les Mureaux FR), Ptolemaida (EL), Tata-banya (HU), Sonderborg (DK), Region Rhone-Alpes (Fr) en Yambol (BG).

www.themusicproject.eu!

MUSIC, of Mitigation in Urban areas: Solutions for Innovative Cities, is een driejarig Europees samenwerkingsproject tussen steden en kennisinstituten in Noordwest Europa op het gebied van energiebesparing in de bebouwde omgeving. Het project ontvangt 2,8 miljoen euro financiering van het Europese Interreg IVB programma en loopt tot juni 2014. De steden Aberdeen (UK), Gent (BE), Ludwigsburg (DE), Montreuil (FR) en Rotterdam zijn ervan overtuigd dat voor een succesvolle energietransitie in de eerste plaats institutionele en sociale innovaties nodig zijn. Oplossingen voor duurzame energie vragen een nieuwe manier van denken over energiebesparing, en nieuwe samenwerkingsvormen tussen de verschillende belangheb-

bende partijen in de stad. De vijf steden maken gebruik van de transitie management methodiek om een duurzaamheidsvisie en actieplan voor hun eigen stad te ontwikkelen. Daarnaast worden er GIS-instrumenten ontwikkeld voor het maken van stedelijke energiekaarten en worden er concrete proefprojecten uitgevoerd. Twee onderzoeksinstituten ondersteunen de steden in hun ambities de CO2-emissies te reduceren: het Nederlands onderzoeksinstituut voor transitie DRIFT (Rotterdam) en het onderzoeksinstituut CRP Henri Tudor (Luxemburg). Het MUSIC project wordt mede gefinancierd door het programma Interreg IVB NWE.

Pieken in de Delta

Naast de Europese programma's, was het Pieken in de Delta programma van belang voor Kansen voor West. Pieken in de Delta is de gebiedsgerichte economische agenda van Nederland. Pieken in de Delta is begin 2011 gesloten.

3.8 Toezicht en evaluatie

De toezichtregelingen betreffen het verzamelen van gegevens, ondervonden problemen en de maatregelen om deze op te lossen. In 2011 is de tussenevaluatie (inhoudelijk en organisatie) van Kansen voor West in de Comités van Toezicht

De hofbogen in Rotterdam

Natuurbrug Zandpoort

besproken. Uit beide evaluaties komen geen opzienbarende conclusies. Beide rapporten geven aan dat de vier EFRO programma's, evenals het controle- en beheer hier van goed functioneren. Aandachtspunt voor de volgende programmeerperiode is een aanbeveling de beoordelingsystematiek van de stuurgroepen en de bijbehorende criteria nog eens te laten evalueren, en met verbeterpunten te komen. Ook zou het werken met calls/tendering onderzocht kunnen worden. Deze laatste is begin 2012 ter bespreking uitgezet naar de vijf stuurgroepen. Het zoeken van partijen naar complementair werken is onderbelicht in de evaluatie en de Erasmus universiteit is op dit moment bezig met een onderzoek hiernaar. Een observatie is dat er in de Zuidvleugel veelal met losse initiatieven wordt gewerkt en dat er meer regie vanuit de provincie zou kunnen zijn. Maar, er wordt ook gewaarschuwd niet te veel van onze succesvolle werkwijze over boord te gooien. Omdat de inhoudelijke aspecten van het programma (kwalitatief en analytisch) niet in de evaluatie werden behandeld, is in 2011 een student van de Erasmus universiteit begonnen deze aspecten te onderzoeken in een scriptieonderzoek. De managementautoriteit begeleidt deze student en medio 2012 zal dit onderzoek gereed zijn.

3.9 Hardheidsclausule

In het toetsingskader van Kansen voor West is een hardheidsclausule opgenomen, die bepaald dat afwijkingen van het toetsingskader vanwege bijzondere omstandigheden mogelijk zijn. Wel dienen deze afwijkingen aan het Comité van Toezicht ter kennisname worden voorgelegd. Er is in 2011 tweemaal gebruik gemaakt van deze clausule. Bij het project Delft Aardwarmte Pilot Project is nu toe gestaan dat een klein deel van de onderzoeksactiviteiten in Noord Nederland plaats vindt. Verder kunnen externe kosten (voorbereidingskosten) die gemaakt zijn voor- maar betaald na - de subsidiabele periode als subsidiabel opgenomen worden.

4 Uitvoering naar prioriteit

Dit hoofdstuk beschrijft de uitvoering van de prioriteiten. Eerst wordt in een analyse gekeken naar de inhoudelijke aspecten van het programma waaronder indeling in typologie. Daarna wordt per prioriteit speciale aandacht gegeven aan zaken als de verwezenlijking van de doelstellingen, eventueel geconstateerde uitvoeringsproblemen en de daarvoor gekozen oplossing. .

4.1 Analyse van de inzet

Voordat ingegaan wordt op de beschrijving per prioriteit volgt eerst een algemene analyse van de inzet. In deze analyse wordt programmabreed gekeken naar de keuzecriteria en de bijzonderheden van het programma.

4.1.1 Keuzes

Voordat ingegaan wordt op de beschrijving per prioriteit, volgt eerst een korte analyse van de inzet. In deze analyse wordt programmabreed gekeken naar de keuzecriteria en de bijzonderheden van het programma. Een aantal opvallende zaken zijn:

- De voortgang ligt met 85 % committering goed op schema.
- Projecten voeren activiteiten uit die bijdragen aan de programma doelstellingen.
- Een groot aantal projecten is een samenwerking van meerdere partners.
- Er zijn geen projecten bekend waar financieringsproblemen waren als gevolg van de in het toetsingskader vastgelegde 50% maximering.
- De EFRO bijdrage varieert tussen 152.000 euro (Westergasfabriek) en 7,5 miljoen (STC groep).
- Het EFRO financieringspercentage varieert tussen 5 en 50%.
- Er lopen 12 projecten met een EFRO interventie tot 19% en 34 projecten hebben een EFRO interventie tussen de 20% en 29%. 55 projecten hebben een EFRO financiering tussen de 29% en 39% en 64 projecten heb-

ben een EFRO financiering tussen de 40% en 50%.

- Het gemiddelde interventiepercentage bedraagt (31%).
- 72 projecten ontvangen een EFRO bijdrage onder de 1 miljoen. 51 projecten tussen 1 - 2 miljoen; 21 projecten tussen 2 - 3 miljoen; 11 projecten tussen 3 - 4 miljoen en 10 projecten boven de 4 miljoen euro.
- Met 209 miljoen is de private cofinanciering van projecten al ruim boven de geplande bijdrage gekomen (313%).
- Waar in het OP nog is uitgegaan van een totale grootte van het programma van 770 miljoen euro, lijkt het nu een volume te krijgen van 1 miljard euro, een vergroting met bijna 30%. .
- De hefboom op de EFRO financiering d.m.v. private financiering is 1.5.
- Private cofinanciering bestaat veelal uit de inzet in uren in het project.
- 68 projecten kennen geen private cofinanciering. 57 projecten hebben een private cofinanciering tussen de 1-2 miljoen euro; 26 projecten tussen de 2-3 miljoen euro; 6 projecten hebben een EFRO bijdrage tussen de 3-7 miljoen euro en 8 projecten tussen de 7 en 26.5 miljoen euro.

Een meer inhoudelijke manier om naar de investeringen van het programma te kijken, is de projecten in te delen volgens een typologie. Met de gekozen typologie wordt in maximaal twee woorden de eigenschap van een project weergegeven, 'waar is de investering specifiek op gericht' of 'wat is het belangrijkste kenmerk van wat het project teweeg brengt'. Zie onderstaande tabellen 7 en 8. Zie voor een overzicht van alle groepen typologieën tabel B17 en B18, en zie tabel B16 voor de weergave per project.

Tabel 7: investeringen volgens eerste typologie

Aantal projecten	EFRO	Eerste typologie	investering tov totaal gecommitteerd
31	57.448.217	MKB	22%
28	45.073.593	Ontwikkeling	17%
21	33.847.307	Openbare ruimte	13%
19	25.793.064	Kennis	10%
14	21.049.144	Recreatie	8%

Tabel 8: investeringen volgens tweede typologie

Aantal projecten	EFRO	Tweede typologie	investering tov totaal gecommitteerd
25	31.321.278	Energie	12%
14	22.888.753	Kennisoverdracht	9%
6	19.256.491	Medisch	7%
7	16.552.464	Financieel	6%
12	15.868.437	Herinrichting	6%

De onderstaande ontwikkelingen op basis van de typologieën is hieronder weergegeven.

- De grootste inzet van investeringen richt zich op het versterken van het MKB (22% en 31 projecten). Hiermee heeft de ontwikkeling van het MKB een duidelijke focus binnen Kansen voor West. Binnen het MKB wordt dan weer ingezet op: Innovatie, Financieel, Creatief, Energie, Media, Digitaal, Mode en Ontwikkeling. Maar, verreweg de meeste investering gaat naar Kennisoverdracht met 13 projecten.
- 17% (28 projecten) richt zich op Ontwikkeling. Gericht op producten of diensten voor Geomatica, Onderhoud, Energie, Composieten, Bouw, Medisch, Maritiem, Topsport, Tuinbouw of Sociaal. Hier gaat de meeste aandacht naar de ontwikkeling van energie met 13 projecten.
- 13% (21 projecten) van de investeringen richt zich op de ontwikkeling van de Openbare ruimte. De meeste projecten (10) projecten richten zich hier op Herinrichting. Maar daarnaast ook op Bedrijfsruimte, Cultuur, Bedrijven, Recreatie en Onderhoud.
- 10% (19 projecten) richt zich op het ontwikkelen van Kennis op een breed aantal gebieden als: Water, Media, Clusters, Recht, Tuinbouw,

Energie, Ondernemen, Maritiem, Creatief, Mode, Voedsel en Water

- 8% van de investeringen (14 projecten) wordt ingezet voor Recreatie. Dit betreft vooral de herinrichting van gebieden, waarvoor prioriteit 2 ook bedoeld is. Voorbeelden zijn de Inrichting Veluwerandmeren, Haarlemmermeer Overbruggen, Groenrecreatie Papendrecht, Duivenvoorde Corridor, Fort Diemerdam en de Willem-Alexander Roeibaan

Interessant is om ook te kijken naar de focus van inzet per prioriteit, waarmee de prioriteit nog beter te karakteriseren valt. Zo gaat in prioriteit 1 bijna een derde (32%) van de investering naar het MKB, 30% naar ontwikkeling en 21 % naar kennis. Prioriteit 2 is nog meer onderscheidend omdat hier de helft van de investeringen gaat naar recreatie en 26% naar milieu.

Ook Prioriteit 3 is onderscheidend en kent ook de meeste typologieën van inzet. 29% van de investering gaat naar het MKB, 25% naar bedrijfsruimte en 18% naar toerisme.

Hiermee komt de inzet overeen met de in het OP opgenomen karakterisering van de prioritaire inzet. Opvallend is de prominente plaats die het

G4P4

MKB inneemt. Voorbeelden van die grote MKB inzet zijn: de Clusterregeling ZH, Economische Kansenzones Rotterdam, Investeringsregeling Amsterdam, Innovatief Ondernemerschap en Duurzame groei door innovatie en kenniscirculatie in Flevoland, The Next Step in Utrecht, Amersfoort Innovatief Sterk en Regeling Bedrijven Verbeter Gebieden in Rotterdam.

4.2 Uitvoering naar prioriteit

Hieronder wordt per prioriteit ingegaan op de verwezenlijking van de doelstelling, met een korte voortgangsanalyse. Dit dient in samenhang gelezen te worden met de hierboven gepresenteerde analyse. Ten aanzien van de drie prioriteiten zijn er in 2011 geen belangrijke problemen met de uitvoering ondervonden en zijn er op basis van artikel 62, lid 1, onder d), punt i), van Verordening (EG) nr. 1083/2006 geen ernstige problemen vastgesteld.

Prioriteit 1 “Kenniseconomie, ondernemerschap en innovatie”

4.2.1 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse

Per 31 december 2010 lopen er 78 projecten binnen prioriteit 1, met een gemiddelde projectgrootte van 5,8 miljoen waarvan 1,6 miljoen EFRO (27%

interventie). In 2011 zijn 16 projecten gecommiteerd voor ruim 22 miljoen EFRO. Hiernaast werden 4 projecten herbeschikt in verband met aanpassingen begroting en financiering, de projectnaam, de looptijd van het project, toetreding partners, en aanpassing score op de indicatoren.

In tabel 9 zijn zowel de committering als de gerealiseerde uitgaven voor prioriteit 1 aangegeven. Hier is te zien dat 84% van het budget is gecommiteerd, met een resterende opgave van 23 miljoen euro. 32% van de committeringen is al gerealiseerd. Op basis hiervan is tot eind december, 27% van de opgave van het OP gerealiseerd.

4.2.2 Kwalitatieve analyse

Deze prioriteit draagt het meest bij aan de Lisbon doelstellingen, en de helft van het Kansen voor West budget is hiervoor dan ook bestemd. Ook de hieronder beschreven gecommiteerde projecten in 2011 dragen duidelijk bij aan die ontwikkeling van kennis, innovatie en ondernemerschap in West Nederland.

De aardwarmte projecten van Den Haag en Delft richten zich op Ontwikkeling en Energie d.m.v. aardwarmte. Operatie Boeggolf richt zich op de Ontwikkeling en Energie d.m.v. schone motoren. Op Kennis voor ondernemers wordt ingezet door het project Integratie kennis, kunde, kassa. Het project Living Lab The Hague richt zich op Kennis en Recht, terwijl het project Slim meten en moni-

Tabel 9: Committing en Gerealiseerde uitgaven Prioriteit 1 (€) cumulatief t/m 31 december 2011

Prioriteit 1	(2) EFRO	(3) Publieke cofinanciering	(4) Private cofinanciering	(5) Totaal cofinanciering (3+4)	Totaal OP (2+5)
Te committeren	147.735.000	177.282.000	44.320.000	221.602.000	369.337.000
Gecommiteerd	124.365.467	205.455.072	128.894.355	334.349.427	458.714.894
Gecommiteerd in %	84%	116%	291%	151%	124%
Nog te committeren	23.369.533	-28.173.072	-84.574.355	-112.747.427	-89.377.894
Uitgaven (geaccepteerde kosten)	39.916.261	57.503.393	37.031.876	94.535.269	134.451.530
Uitgaven in % tov OP	27%	32%	84%	43%	36%
Uitgaven in % tov committeringen	32%	28%	29%	28%	29%
Nog te realiseren	107.818.739	119.778.607	7.288.124	127.066.731	234.885.470

toren zich richt op Kennis en Water. Het project Gietwater op Maat, dat zich richt op Kennis en Tuinbouw. De projecten Dutch Game Garden (gaming), KansenKanon Noordwest-Holland (innovatie en het MKB), Green Metropole (schone technologie/duurzame energie(transitie) en i-HIC (ondernemerschap/innovaties in kleine bedrijven in het Haven en Industrieel Complex) richten zich op het MKB, en daarbinnen op Kennis en Kennisoverdracht. Het project Rotterdam Internet Valley richt zich daarbij meer op de Ontwikkeling van een sterke ICT, internet en media dienstcluster in de regio. Het project Bio Simulation Factory richt zich op praktijkgerichte opleiding, met de ambitie om hét kennis- en opleidingscentrum te worden van de life science sector in Nederland. Het project Robottechniek voor primaire productiebedrijven, richt zich op Ontwikkeling en daarbinnen speciaal op de Tuinbouw om efficiënter te kunnen produceren. Het project Vizier op de toekomst: agribusiness NH Noord is een voorbeeld van Cluster ontwikkeling via Kennisoverdracht.

Prioriteit 2 “Attractieve regio's”

4.2.3 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse

Per 31 december 2010 lopen er 28 projecten binnen prioriteit 2, met een gemiddelde projectgrootte van 4,6 miljoen waarvan 1,5 miljoen EFRO. In 2011 zijn er 6 projecten gecommitteerd

voor ruim 8 miljoen EFRO. Hiernaast werden 4 projecten herbeschikt in verband met wijziging looptijd, investeringsplan, score op indicatoren, begroting en correctie TSK.

In tabel 10 zijn zowel de committering als de gerealiseerde uitgaven voor prioriteit 2 aangegeven. Hier is te zien dat 76% van het budget is gecommitteerd, met een resterende opgave van 13 miljoen euro. 15% van de committeringen is al gerealiseerd. Op basis hiervan is tot eind december, 11% van de opgave van het OP gerealiseerd. De realisatie loopt in deze prioriteit wat achter, doordat veel projecten een redelijk lange voorbereidingstijd kennen.

4.2.4 Kwalitatieve analyse

Deze prioriteit kent een ruimtelijke focus, waarbij het gaat om het versterken van de economische vitaliteit met behoud van milieukwaliteit en landschappelijke waarden en daarnaast verruiming en verbetering gebruikswaarde groen en water in en om de stad. Ook de nieuw in 2011 gecommitteerde projecten zijn hier een voorbeeld van. Het project LNG Dual fuel voor de Binnenvaart richt zich sterk op Ontwikkeling en Energie (luchtkwaliteit, duurzaam vervoer). Het proefproject Waalblok 4B-concept water richt zich er op de greenport Westland-Oostland te verduurzamen op het gebied van energie en water. De meer landschappelijke projecten Groenzone Berkel-Pijnacker, Roggebotstaete, Willem-Alexander Baan (Roeibaan) en Natuurpark Lelystad richten zich allen op de ontwikkeling en of verbetering

Tabel 10: Committering en Gerealiseerde uitgaven Prioriteit 2 (€) cumulatief t/m 31 december 2011(

Prioriteit 2	(2) EFRO	(3) Publieke cofinanciering	(4) Private cofinanciering	(5) Totaal cofinanciering (3+4)	Totaal OP (2+5)
Te committeren	53.680.000	72.468.000	8.052.000	80.520.000	134.200.000
Gecommitteerd	40.552.102	73.658.210	15.761.753	89.419.963	129.972.065
Gecommitteerd in %	76%	102%	196%	111%	97%
Nog te committeren	13.127.898	-1.190.210	-7.709.753	-8.899.963	4.227.935
Uitgaven (geaccepteerde kosten)	5.994.703	9.527.940	3.016.257	12.544.198	18.538.900
Uitgaven in % tov OP	11%	13%	37%	16%	14%
Uitgaven in % tov committeringen	15%	13%	19%	14%	14%
Nog te realiseren	47.685.297	62.940.060	5.035.743	67.975.802	115.661.100

G4P4

van de Recreatie. Daarnaast hebben Roggebotstaete en de Willem-Alexander Baan ook een duidelijk economische component.

Prioriteit 3 “Attractieve steden”

4.2.5 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangs-analyse

Per 31 december 2010 lopen er 58 projecten binnen prioriteit 3, met een gemiddelde projectgrootte van 4,6 miljoen waarvan 1,5 miljoen EFRO. In 2011 zijn er 17 projecten gecommiteerd voor ruim 27 miljoen EFRO. Hiernaast werden 3 projecten herbeschikt in verband met wijziging status begunstigde, wijziging looptijd, aanpassing indicatoren en financiering.

In tabel 11 zijn zowel de committering als de gerealiseerde uitgaven voor prioriteit 3 aangegeven. Hier is te zien dat maar liefst 91% van het budget is gecommiteerd, met een resterende opgave van 9 miljoen euro. 34% van de committeringen is al gerealiseerd. Op basis hiervan is tot eind december, 30% van de opgave van het OP gerealiseerd.

4.2.6 Kwalitatieve analyse

steden. Daarnaast is er nog ruimte voor projecten voor andere steden. Ook de in 2011 gecommiteerde projecten richten zich op de economische revitalisering zoals het ontwikkelen van bedrijfsruimte en de aanpak van openbare ruimte.

Voorbeelden hiervan zijn de Haagse projecten Herinrichting Grote Marktstraat, Aanpak Theresi-

astraat, BIZ Winkelgebied Paleis Noordeinde en Revitalisering Winkelboulevard Zuid in Rotterdam. Een andere belangrijke inzet betreft het aantrekkelijker maken van stedelijke gebieden voor bewoners en bezoekers met projecten als Bereikbaarheid op maat Stadscentrum Almere en de Revitalisering Boswijk Centrum in Lelystad. Verder Verbetering natuurkwaliteit Westduinpark in Den Haag en Aanleg Parkpergola - Leidsche Rijn Park. De meer culturele aanpakken in deze prioriteit zijn de projecten Uitbreiding Verzetsmuseum met een kindermuseum in Amsterdam en het Mauritshuis in Den Haag. De meer sociale focus wordt gelegd door projecten als Cultuurhuis Hommes in Flevoland en Laak noord Scoort; programma gezondheid, welzijn, sport in Den Haag. Daarnaast creëren investeringen in economische functies en ontwikkelingen nieuwe mogelijkheden in stedelijke gebieden met projecten als Upgrading havenbekkens Lage Weide in Utrecht, De microZOO, VU University Medical PET-MRI Center, EYE en ten slotte Made@De Overkant in Amsterdam.

Tabel 11: Committering en Gerealiseerde uitgaven Prioriteit 3 (€) cumulatief t/m 31 december 2011

Prioriteit 3	(2) EFRO	(3) Publieke cofinanciering	(4) Private cofinanciering	(5) Totaal cofinanciering (3+4)	Totaal OP (2+5)
Te committeren	96.761.000	130.628.000	14.514.000	145.142.000	241.903.000
Gecommiteerd	87.629.233	96.582.244	64.452.087	161.034.331	248.663.564
Gecommiteerd in %	91%	74%	444%	111%	103%
Nog te committeren	9.131.767	34.045.756	-49.938.087	-15.892.331	-6.760.564
Uitgaven (geaccepteerde kosten)	29.397.919	26.366.193	28.696.731	55.062.924	84.460.843
Uitgaven in % tov OP	30%	20%	198%	38%	35%
Uitgaven in % tov committeringen	34%	27%	45%	34%	34%
Nog te realiseren	67.363.081	104.261.807	-14.182.731	90.079.076	157.442.157

5 EFRO/CF - programma's: grote projecten

Dit hoofdstuk geeft een toelichting op het gebruik van grote projecten in het verslagjaar, zoals is bedoeld in artikel 39 van Verordening (EG) Nr.1083/2006.

Grote projecten zijn die projecten waarvoor de totale kosten hoger zijn dan € 25 miljoen (milieuprojecten) of hoger dan € 50 miljoen. In het Operationeel Programma Kansen voor West 2007-2013 zijn, inclusief het verslagjaar 2011, geen grote projecten gecommiteerd.

G4P4

6 Technische bijstand

Dit hoofdstuk geeft een toelichting op het gebruik van de Technische Bijstand dat als een afzonderlijk project onder de managementautoriteit valt. Omschreven worden de uitgevoerde activiteiten en de resultaten hiervan.

De Technische bijstand van Kansen voor West valt onder prioriteit 4. Uit de Technische bijstand wordt de uitvoering van het programma gefinancierd. Daaronder vallen de voorbereiding, toezicht, administratie en technische ondersteuning, evaluatie, audit en projectcontroles. Ook het inschakelen van specialistische externe expertise of ondersteuning en materiële kosten. Zowel kosten als bijdragen aan de Technische bijstand zijn verdeeld over de managementautoriteit, het programmabureau West-Regio en de vier stedelijke programmabureaus. De Technische bijstand valt als afzonderlijk project onder de verantwoordelijkheid van de managementautoriteit. De uitvoering is functioneel ondergebracht bij de Cluster Stadsontwikkeling van de gemeente Rotterdam. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste uitgevoerde activiteiten.

Ook in 2011 is vanuit de managementautoriteit weer de nodige tijd en aandacht gegaan naar de adequate werking van het beheersysteem. Via het verder verbeteren van de workflows, de nodige aanpassing van formulieren en opstellen van rapportageformats. De werkinstructies zijn verder verbeterd en uitgebreid en er zijn er nu 12 van kracht: aanbesteden, staatsteun, artikel 55, controle ter plekke, ESF, fondsen, regelingen, grondkosten, leasekosten, IKT, eindfase en vaststelling, klevende voorwaarden. Daarnaast werd inzet op de juiste communicatie-uitingen van zowel projecten als het programma, en zijn er ook weer twee voorlichtingsbijeenkomsten voor begunstigden gehouden. In november is weer het gezamenlijk etentje voor alle medewerkers van Kansen voor West georganiseerd, gecombineerd met een projectbezoek aan het Humanity house in Den Haag. De organisatie is gedaan voor de ac-

counthouders- en programmabureau overleggen, het Comité van Toezicht (samen met ministerie BZK) en de stuurgroep West-Regio. Het financieel beheer van het programmabudget is gedaan en de partners zijn op de hoogte gehouden van zowel de voortgang per programmadeel als wel het gehele programma. Verder zijn controles uitgevoerd op voortgangsrapportages, en zijn betalingen gedaan aan programmabureaus en de West-Regio projecten. Samen met de programmabureaus is toelichting en commentaar gegeven bij de verschillende projectaudits. Bovendien is advies en begeleiding gegeven over afzonderlijke projecten zoals: BioPartner, STC, RDM, Smart City, Atolplaza en PICNIC.

De managementautoriteit voerde regelmatig overleg met het programmabureau West-Regio over de werking van het programmabureau, en de programmamanager besteedt hiervoor ook regelmatig een dagdeel in West-Regio. Ieder jaar kent deze samenwerking ook een evaluatie. Verder is actief deelgenomen aan de voorbereiding van het JESSICA programma. Hieruit is de voorbereiding van twee proefprojecten in Rotterdam en Den Haag op gang gekomen. Alle programmabureaus en steunpunten zijn in 2011 bezocht waarbij de voortgang van de programmadelen werd besproken. Ook is weer gesproken met vertegenwoordigers van de Rekenkamer over de controles van programma uitgaven. Ook is de managementautoriteit vertegenwoordigd in een werkgroep die de Omnibus voor vrijstelling aanbesteden op Europees niveau ontwikkelt, en voorzitter van een nationale werkgroep die werkte aan een uniform controleprotocol voor aanbesteden. In november werd deelgenomen aan de EFRO jaarvergadering in Deventer. Eind 2011 is een start gemaakt met de voorbereidingen voor de nieuwe programma-periode. (IBW PMO plus, bestuurlijke overleggen, decentraal is optimaal, S3, bijdragen aan voorbereidingen van de nieuwe verordeningen), wat veel capaciteit vraagt.

De programmabureaus hebben weer volop gewerkt aan het beoordelen van projectaanvragen en het begeleiden van zowel aanvragen als projecten in uitvoering. 50 projecten zijn gecommiteerd of her-beschikingsklaar gemaakt. Daarnaast zijn de lopende 165 projecten begeleidt in de uitvoering. Beoordeling en begeleiding gaan volgens de geldende regelgeving, en aangezien deze complex is vereist de behandeling veel nauwkeurigheid. Er kan zeker niet gesproken worden van standaard projecten waardoor projectbeoordeling maatwerk dient te zijn. Ondertussen is veel expertise opgebouwd bij de programmabureaus, die ook nog ondersteund wordt door de verschillende werkinstructies voor complexe onderdelen.

Tijdens de behandeling van projecten zijn er een aantal terugkerende zaken die veel tijd kosten zoals onvolledige of beperkt geleverde informatie bij aanvragen, verkeerde kostenopstelling of onduidelijkheid over de organisatie van begunstigden, medebegunstigden, penvoerders, verschillende kostenstructuren begunstigden etc. Daarnaast levert de beoordeling van de voortgangsrapportages van lopende projecten de nodige zorg op. Rapportages worden

onvolledig ingevuld, verzoeken tot aanvullende informatie worden niet ingewilligd, verplichte bijlagen worden niet ingediend etc. Daarnaast kost de beoordeling de nodige tijd omdat er ingewikkelde zaken lopen zoals kostenstructuren aanbesteden, staatssteun, inkomsten etc.

In tabel 12 zijn zowel de comittingering als de gerealiseerde uitgaven voor prioriteit 4 aangegeven. Hier is te zien dat het volledige budget is gecommiteerd en dat 35% van de comittingering is gerealiseerd. Waarmee ook 35% van de opgave van het OP is gerealiseerd. Hier passen een aantal opmerkingen. Ten eerste zijn een aantal kosten nog niet als subsidieabel meegenomen vanwege onvoldoende onderbouwing. Ten tweede geldt dat de uitvoering tot nu toe erg efficiënt gebeurd, maar dat vastgesteld moet worden dat het programmaprogramma 20% groter wordt dan voorzien. Aangezien alle subsidieabele kosten gecontroleerd moeten worden is de verwachting dat we weliswaar geen 20% extra kosten gaan maken, maar dat de 4% van de Technische Bijstand wel erg krap wordt. Er zal hiervoor in 2012 een geactualiseerde begroting worden opgesteld.

Tabel 12: Comittingering en Gerealiseerde uitgaven Prioriteit 4 (€) cumulatief t/m 31 december 2011

Prioriteit 4	(2) EFRO	(3) Publieke cofinanciering	(4) Private cofinanciering	(5) Totaal cofinanciering (3+4)	Totaal OP (2+5)
Te comittingeren	12.424.000	12.424.000	0	12.424.000	24.848.000
Gecommiteerd	12.424.000	12.424.000	-	12.424.000	24.848.000
Gecommiteerd in %	100%	100%	0%	100%	100%
Nog te comittingeren	0	0	0	0	0
Uitgaven	4.355.045	4.355.045	-	4.355.045	8.710.090
Uitgaven in % tov OP	35%	35%		35%	35%
Uitgaven in % tov comittingeringen	35%	35%		35%	35%
Nog te realiseren	8.068.955	8.068.955	0	8.068.955	16.137.910

G4P4

7 Voorlichting en publiciteit

Dit hoofdstuk behandelt de uitgevoerde voorlichtings- en publiciteitsmaatregelen. Het omschrijft de voortgang van het communicatieplan, de communicatieactiviteiten, de netwerken; de nodige voorlichting van begunstigden en publiciteit.

Gezien de stand van zaken van Kansen voor West is er nu volop gelegenheid om projecten te presenteren en resultaten te laten zien. Dit blijkt ook uit de communicatieactiviteiten in 2011. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen van dit jaar.

7.1 Voortgang communicatieplan

Het communicatieplan voor Kansen voor West is in 2007 geschreven en in 2008 door de Europese Commissie goedgekeurd. Jaarlijks wordt het geconcretiseerd door een actieplan met aandacht voor de actuele ontwikkelingen. In het actieplan voor 2011 lag de focus op het grote publiek. De boodschap was daarbij steeds: 'kijk, dit gebeurt er met Europees geld bij jou in de buurt'. De meest in het oog springende activiteiten waren de 'Europa Kijkdagen'. Met in het kielzog daarvan de uitbouw van de websites (www.kansenvoorwest.nl) en www.europaomdehoek.nl). Daarnaast was er veel aandacht voor de begunstigden, de publicatie van een gepersonifieerde publieksversie van het jaarverslag en activiteiten van representatieve aard in de vorm van bezoeken en ontvangsten. Kernwoorden in de communicatieactiviteiten van 2011: samenwerking, plezier en werkbare concepten.

7.2 Europa Kijkdagen

Op 13, 14-15 mei vonden de eerste landelijke Europese Kijkdagen plaats, als invulling van de verplichting om eenmaal per jaar een evenement voor het grote publiek te organiseren. De Kijkdagen zijn bijzonder omdat het een gezamenlijke actie op het gebied van Europa publiciteit is. Een

samenwerking van de vier managementautoriteiten, plus INTERREG, twee ministeries en de vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland. Er deden 104 projecten mee, waarvan 47 uit Kansen voor West. Het doel was de projecten de gelegenheid te geven te laten zien wat er met Europees geld 'om de hoek' gebeurt, en welk effect dat heeft. De organisatie van het evenement is zo compact mogelijk gehouden, maar de gelegenheid op bekendheid werd maximaal benut omdat de projecten zelf hun eigen communicatiemiddelen inzetten. Zo bereikten zij hun eigen doelgroepen. De landelijke coördinatie was in handen de communicatieadviseurs van het ministerie van EL&I en de managementautoriteit Kansen voor West.

Door slim gebruik te maken van bestaande middelen, bleven ook de kosten binnen de perken. De 104 projecten ontvingen 12.000 bezoekers (+15.000 hits op Google), voor een totaal van 95.000 euro kosten. Zowel de projecten als de organisatoren kijken terug op een geslaagde actie, met het gunstige bijeffect dat het concept nu ook bij diverse gelegenheden in Europa geïntroduceerd is, en als 'best practice' dient voor de volgende subsidieperiode.

7.3 Bezoeken en ontvangsten

Net als vorige jaren legt de managementautoriteit regelmatig bezoeken af om het programma beter voor het voetlicht te brengen, opgedane kennis te delen en om blijk te geven van belangstelling. Hiermee wordt op een heel praktische manier kennis verspreid over het opzetten en uitvoeren van een Europees programma. Daarnaast is bouwen aan het programma één van de doelen van het communicatiebeleid. Hieronder volgt een chronologische samenvatting.

- Vertegenwoordigers van nieuwe lidstaten hebben behoefte aan ondersteuning bij de uitvoering van hun operationele programma's. In dat kader bracht eerder een Tsjechische delegatie een bezoek aan Kansen voor West. Van 24 tot 27 januari 2011 heeft een delegatie van

- de managementautoriteit een tegenbezoek gebracht aan de managementautoriteit van Ostrava. Hierbij is het uitvoeringsmodel van Kansen voor West toegelicht en de voortgang en communicatie van Europese programma's besproken. Voor de Tsjechen is de manier van samenwerking tussen overheden in Kansen voor West een heel interessant model.
- Het is inmiddels een goede traditie geworden dat een delegatie van de Europese Commissie jaarlijks een werkbezoek brengt aan Kansen voor West. Het doel is zoveel mogelijk aspecten van het Programma aan de orde te laten komen. Daarom staat er, naast de vergadering van het Comité van toezicht en Accounthouders, ook altijd projectbezoek op de agenda. Dit jaar was dit bezoek op 31 mei aan de projecten BioPartner en NeCen Open Acces in Leiden.
 - Op 14 juli 2011 hebben de partners Den Haag en Rotterdam en de Europese Investeringsbank hun handtekening gezet onder een 'Memorandum of Understanding'. Hiermee heeft Kansen voor West een nieuwe loot aan de stam. In dit memorandum is geregeld dat binnen Kansen voor West 2 proefprojecten van start kunnen gaan die betaald worden uit JESSICA. Het geeft deze twee steden de mogelijkheid om te 'oefenen' met deze nieuwe manier van werken.
 - Op 31 augustus heeft de programmamanager de conferentie Territorial Cohesion in Warschau bijgewoond en een inleiding verzorgd over Kansen voor West.
 - Het Mauritshuis in Den Haag opende op 13 september haar deuren voor een speciale tentoonstelling. Het Mauritshuis ondergaat een ingrijpende verbouwing als onderdeel van het programma.
 - 13 september was ook de officiële opening van het project BioPartner in Leiden. Minister Verhagen van EL&I verrichtte de openingshandeling, en samen met staatssecretaris Weekers van Financiën presenteerden zij daar de kabinetsplannen voor versterking en innovatie van de Nederlandse economie.
 - De start van het project Tiendzone in Papendrecht was van een geheel andere orde. In dit project wordt een klein stukje van de cultuurhistorie van dit gebied bewaard en ontsloten voor wandelaars en fietsers. Ook hier was de managementautoriteit vertegenwoordigd.
 - Op 7 oktober kon het STC opnieuw een locatie openen in Brielle. Deze vakopleiding voor tal van beroepen in de haven voorziet in een grote behoefte aan geschoold personeel op MBO en HBO niveau. De vraag aan personeel overtreft nog steeds het aanbod.
 - De jaarlijkse 'Open Days' van het DG Regionaal Beleid vonden plaats op 10 en 11 oktober. Het concept van de Europa Kijkdagen heeft zoveel aandacht getrokken dat een vertegenwoordiger van EL&I en de managementautoriteit gevraagd zijn om een workshop te geven. Een week later, op 19 en 20 gebeurde dat nogmaals bij de communicatie conferentie van EuroPCom.
 - Op 23 t/m 25 oktober vond de tweede Poolse Conferentie plaats. Ditmaal stond het thema 'Urban Areas as the Engines of Growth' centraal. De programmamanager heeft tijdens de workshop 'Global growth for cities' een presentatie gegeven.
 - Een tweede, kleine, traditie is het Social Event. Eenmaal per jaar komen allen die in de dagelijkse praktijk met Kansen voor West bezig zijn bij elkaar. Ook dit keer werd de bijeenkomst vooraf gegaan door projectbezoek, bij het Humanity House in Den Haag.
 - In maart is een presentatie gegeven over Kansen voor West aan een delegatie van de Universiteit Paris XII. Daarnaast heeft een vertegenwoordiger van de managementautoriteit presentaties gegeven over de organisatie van Kansen voor West en werking van de managementautoriteit bij EFRO uitvoerders in Boedapest (maart) en Zagreb (juli).

G4P4 ●●●●●

7.4 Voorlichting

De managementautoriteit organiseerde op 12 april en 22 november opnieuw twee voorlichtingbijeenkomsten voor begunstigten. Deze bijeenkomsten zijn bedoeld om vertegenwoordigers van projecten wegwijs te maken binnen Kansen voor West. De bijeenkomsten blijken in een ruime behoefte te voorzien (meer dan honderd bezoekers per keer). Bovendien versterken ze bij de begunstigten het besef dat zij meer doen dan alleen een project uitvoeren; ze maken namelijk integraal deel uit van een Europees programma. De bijeenkomsten zijn daarmee een middel om dwarsverbanden in het operationeel programma aan te brengen.

Innovatiesnelweg en Kleinschalige economie in de wijk, representatief genoemd kunnen worden voor de uitgangspunten van Kansen voor West.

- Naar aanleiding van de Europa Kijkdagen hebben de vertegenwoordiger van het ministerie van EL&I en Kansen voor West diverse artikelen geschreven om het concept van de Kijkdagen onder de aandacht te brengen van een breder publiek, zowel in Nederland als in Europa.

7.5 Publiciteit

- De Europese 'RegioStars Awards' worden jaarlijks in Brussel uitgereikt aan de meest aansprekende projecten die als 'goed voorbeeld' kunnen dienen. Kansen voor West had voor 2011 het project Amsterdam Smart City³ voorgedragen. De wethouder van Amsterdam, mevrouw Gehrels mocht op 8 juli voor dit project de Award in ontvangst nemen.
- De foto van het project Walstroom heeft de finale van de RegioStars- Information and communication niet gehaald.
- Voor 2012 heeft de managementautoriteit de gezamenlijke website
- www.Europaomdehoek.nl⁴ voorgedragen. Het project hoort tot een van de vijf genomineerden in de categorie Information and communication. Het project Dutch Game Garden uit Utrecht heeft het niet tot een nominatie gebracht.
- Om de publiekssamenvatting van het jaarverslag nog aantrekkelijker te maken, zijn aan de cijfers drie interviews toegevoegd. Uit iedere prioriteit. Zonder andere projecten te kort te willen doen, was de managementautoriteit van mening dat de projecten NeCen Open Acces,

³ http://ec.europa.eu/regional_policy/videos/video-details.cfm?vid=681&LAN=EN

⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/regiostars2012/finalists_en.cfm

G4P4

8 Bijlagen

Lijst van afkortingen

Lijst van afkortingen

Tabel B1: Committing en realisaties volgens inspanningsverplichtingen per 31 december 2011

Tabel B2: Committingen vallend onder West-Regio stuurgroep per 31 december 2011

Tabel B3: Committingen G4 gelabeld en P4 per 31 december 2011

Tabel B4: Committingen vallend onder de G4 stedelijke stuurgroepen per 31 december 2011

Tabel B5: Geaccepteerde realisatie OP en realisatie per prioriteit per 31 december 2011

Tabel B6: Overzicht vastgestelde projecten OP Kansen voor West per 31 december 2011

Tabel B7: N+2 overzicht OP Kansen voor West per partner, per 31 december 2011

Tabel B8: Totaal committingen Kansen voor West per 31 december 2011

Tabel B9: Categoriseringsbijdrage aan het Lissabonproces per 31 december 2011

Tabel B10: Lissabon committingen per prioriteit t/m 31 december 2011

Tabel B11: Cumulatieve uitsplitsing per dimensie (basis is Prioritair thema) t/m 31 december 2011

Tabel B12 Codes voor de dimensie financieringsvorm (in euro's)

Tabel B13 Codes voor de dimensie economische activiteit (in euro's)

Tabel B14 Codes voor de territoriale dimensie (in euro's)

Tabel B15 Codes voor de dimensie locaties

Tabel B16 Indeling projecten volgens typologie

Tabel B17: Inzet Eerste typologie

Tabel B18: Inzet Tweede typologie

Tabel B19: kernindicatoren Prioriteit 1 Kennis, Innovatie en Ondernemerschap

Tabel B20: kernindicatoren Prioriteit 2 Attractieve regio's

Tabel B21: kernindicatoren Prioriteit 3 Attractieve steden

Tabel B22: outputindicator Prioriteit 1

Tabel B23: outputindicatoren Prioriteit 2

Tabel B24: outputindicatoren Prioriteit 3

Tabel B25: indicatoren waarop gescoord wordt buiten de prioriteit waaronder het project valt.

Tabel B26: Financiële informatie

Tabel B27: Financiële informatie gecertificeerde uitgaven

Grafiek 27A: gecertificeerde uitgaven en ontvangsten EFRO op basis TSK 2007-2011

Tabel B28: Projecten gecommiteerd en herbeschikt in 2011, volgens prioriteit

Tabel B29: Controlebezoeken ter plaatse 2009-2011

Tabel B30: Contextindicatoren

Tabel B31: Werkzame beroepsbevolking (x 1000) per gebied, 1990-2000-2005 t/m 2010

Tabel B32: Werkloosheidspercentage per gebied en geslacht, 2000 - 2005 tot en met 2010

Tabel B33: Werkloosheidspercentage per gebied 2005 tot en met 2011

Grafiek33A werkloosheidontwikkeling 2005-2011

Tabel B34 R&D; uitgaven eigen personeel naar regio en categorie (x mln euro's), 2002 - 2009

Tabel B35: Regionale economische groei: Bbp, volumemutaties in procenten

Grafiek 35A regionale economische groei 1996-2010

Tabel B36: Aantal bedrijfsvestigingen per gebied, 1 januari

Bijlage B1: Leden van het Comité van Toezicht en Stuurgroepen in 2011

Bijlage B2: Activiteiten Stuurgroepen

Bijlage B3: Bezetting programmamanagement en steunpunten

Bijlagen

G4P4

Lijst van afkortingen

AA	Auditautoriteit
AO	Administratieve Organisatie
Art. 71	Beschrijving beheer- en controlesystemen
ASR	Audit Services Rotterdam
B&W	College van Burgemeester en Wethouders
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CA	Certificeringsautoriteit
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
COCOF	Coördinatiecomité van de fondsen
COS	Centrum voor onderzoek en statistiek
CvT	Comité van Toezicht
DG Regio	Directoraat Generaal voor Regionaal Beleid van de Europese commissie
EC	Europese Commissie
EFRO	Europees Fonds Regionale Ontwikkeling
EL&I	Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
EU	Europese Unie
G4	Steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht
GSB	Grotestedenbeleid
I&F	Afdeling Investerings en Fondsen
IBW	Interbestuurlijke Werkgroep
IHS	Institute for Housing and Urban Development Studies
IKT	Integrale kostprijsberekening
ILG	Investeringsbudget Landelijk Gebied
JESSICA	Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas
KvK	Kamer van Koophandel
MA	Managementautoriteit
MKB	Midden en Kleinbedrijf
MSF	Monitor Structuur Fondsen
NSR	Nationaal Strategisch Referentiekader
OBR	Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam
OP	Operationeel Programma
OTO	Onderzoek en Technologieoverdracht
PMO	Programma Managers Overleg
PPS	Publiek – Private - Samenwerking
RAD	Rijksaccountantsdienst
S3	Smart Specialisation Strategie
SG	Stuurgroep
TB	Technische Bijstand
TK	Totale Kosten
TO	Totale Overheidskosten
TsK	Totale Subsidiabele Kosten
TU	Technische Universiteit
URBACT	European Programme for Sustainable Urban Development
VSNU	Vereniging van universiteiten
Wob	Wet openbaarheid van bestuur

Tabel B1: Committing volgens inspanningsverplichtingen per 31 december 2010

Programmadeel	Prioriteit	Type	Plafond	Beschikt	Realisatie (mix van ingediende VGR, controle PB en Goedgekeurd door CA)	Vastgesteld	Plafond percentage beschikt	Beschikt percentage gerealiseerd	Percentage Vastgesteld
Provincie Flevoland	1	EFRO	15.399.000	14.935.195	7.209.561,76		97%	48%	0
Provincie Flevoland	2	EFRO	3.400.000	2.688.200	142.152,32		79%	5%	0
Provincie Flevoland	3	EFRO	14.000.000	7.124.562	3.619.411,52		51%	51%	0
Totaal Provincie Flevoland		Som EFRO	32.799.000	24.747.957	10.971.125,60	-	75%	44%	
Totaal Provincie Flevoland		Rijkscofinanciering	7.162.371	5.489.435	2.836.288,83		77%	52%	0
Provincie Noord-Holland	1	EFRO	15.483.000	12.681.544	3.549.830,32		82%	28%	0
Provincie Noord-Holland	2	EFRO	10.000.000	10.000.001	1.808.532,65		100%	18%	0
Totaal Provincie Noord-Holland		Som EFRO	25.483.000	22.681.545	5.358.362,97	-	89%	24%	
Totaal Provincie Noord-Holland		Rijkscofinanciering	13.913.308	12.906.605	1.737.274,39		93%	13%	0
Provincie Utrecht	1	EFRO	7.001.000	7.001.000	1.874.725,52		100%	27%	0
Provincie Utrecht	2	EFRO	1.600.000	1.600.000	254.232,84		100%	16%	0
Provincie Utrecht	3	EFRO	3.000.000	3.000.000	180.006,38		100%	6%	0
Totaal Provincie Utrecht		Som EFRO	11.601.000	11.601.000	2.308.964,74	-	100%	20%	
Totaal Provincie Utrecht		Rijkscofinanciering	5.162.371	3.905.821	1.056.262,93		76%	27%	0
Provincie Zuid-Holland	1	EFRO	36.162.000	32.661.653	12.978.534,24		90%	40%	0
Provincie Zuid-Holland	2	EFRO	27.806.000	18.056.881	2.775.948,56		65%	15%	0
Totaal Provincie Zuid-Holland		Som EFRO	63.968.000	50.718.534	15.754.482,80	-	79%	31%	
Totaal Provincie Zuid-Holland		Rijkscofinanciering	25.238.050	23.468.588	6.954.882,25		93%	30%	0
West-Regio	4	EFRO	12.424.000	12.424.000	4.355.045,04		100%	35%	0
TOTAAL West Regio		Subtotaal EFRO	146.275.000	122.173.036	38.747.981,15	-	84%	32%	
TOTAAL West Regio		Subtotaal Rijkscofinanciering	51.476.100	45.770.449	12.584.708,40	-	89%	27%	
Stad Amsterdam	1	EFRO	6.579.000	7.164.351	2.343.290,75		109%	33%	0
Stad Amsterdam	3	EFRO	28.155.000	28.824.072	10.570.963,62	236.293,00	102%	37%	0,84
TOTAAL Amsterdam		Som EFRO	34.734.000	35.988.423	12.914.254,37	236.293,00	104%	36%	
Stad Amsterdam (gelabeld)	1	EFRO	21.080.000	16.384.560	2.781.008,65		78%	17%	0
Stad Amsterdam (gelabeld)	2	EFRO	2.192.000	2.192.020	334.668,18		100%	15%	0
		Rijkscofinanciering	8.949.927	8.404.758	1.299.891,97		94%	15%	0
TOTAAL Amsterdam gelabeld		Som EFRO	23.272.000	18.576.580	3.115.676,83	-	80%	17%	
TOTAAL Amsterdam gelabeld		Rijkscofinanciering	8.949.927	8.404.758	1.299.891,97	-	94%	15%	
Stad Rotterdam	1	EFRO	5.740.000	1.905.756	384.246,01		33%	20%	0
Stad Rotterdam	3	EFRO	24.567.000	23.799.772	6.796.624,39		97%	29%	0
TOTAAL Rotterdam		Som EFRO	30.307.000	25.705.528	7.180.870,40	-	85%	28%	0
Stad Rotterdam (gelabeld)	1	EFRO	15.924.000	13.498.777	4.797.929,82		85%	36%	0
Stad Rotterdam (gelabeld)	2	EFRO	4.381.000	4.381.000	378.016,38		100%	9%	0
		Rijkscofinanciering	7.809.001	5.550.528	645.303,93		71%	12%	0
TOTAAL Rotterdam gelabeld		Som EFRO	20.305.000	17.879.777	5.175.946,20	-	88%	29%	
TOTAAL Rotterdam		Rijkscofinanciering	7.809.001	5.550.528	645.303,93	-	71%	12%	
Stad Den Haag	1	EFRO	3.914.000	2.369.041	1.425.548,98		61%	60%	0
Stad Den Haag	3	EFRO	16.750.000	14.525.875	3.604.372,59		87%	25%	0
TOTAAL Den Haag		Som EFRO	20.664.000	16.894.916	5.029.921,57	-			
Stad Den Haag (gelabeld)	1	EFRO	10.345.000	10.345.000	1.792.935,17		100%	17%	0
Stad Den Haag (gelabeld)	2	EFRO	3.500.000	1.634.000	301.151,83		47%	18%	0
		Rijkscofinanciering	5.324.319	4.954.871	1.016.279,70		93%	21%	0
TOTAAL Den Haag gelabeld		Som EFRO	13.845.000	11.979.000	2.094.087,00	-	87%	17%	
TOTAAL Den Haag		Rijkscofinanciering	5.324.319	4.954.871	1.016.279,70	-	93%	21%	
Stad Utrecht	1	EFRO	2.404.000	203.370		66.669,00	8%	0%	2,77
Stad Utrecht	3	EFRO	10.289.000	10.354.952	3.832.332,18	442.033,00	101%	37%	4,3
TOTAAL Utrecht		Som EFRO	12.693.000	10.558.322	3.832.332,18	508.702,00			
Stad Utrecht (gelabeld)	1	EFRO	7.704.000	5.215.220	707.481,37		68%	14%	0
Stad Utrecht (gelabeld)	2	EFRO	801.000				0%		
		Rijkscofinanciering	3.270.653	2.559.862	441.904,06		78%	17%	0
TOTAAL Utrecht gelabeld		Som EFRO	8.505.000	5.215.220	707.481,37	-	61%	14%	
TOTAAL Utrecht		Rijkscofinanciering	3.270.653	2.559.862	441.904,06	-	78%	17%	
		TOTAAL EFRO	310.600.000	264.970.802	78.798.551,07	744.995,00	85%	30%	
		TOTAAL Rijksco	76.830.000	67.240.468	15.988.088,06	-	88%	24%	

Bron: controleomgeving

G4P4

Tabel B2: Committingen vallend onder West-Regio stuurgroep per 31 december 2011

	Inspanning	Gecommitteerd	% Gecommitteerd
Prioriteit 1	129.098.000	112.902.685	87%
Prioriteit 2	53.680.000	40.552.102	76%
Prioriteit 3	17.000.000	10.124.562	60%
Totalen	199.778.000	163.579.349	82%

Excl. Technische Bijstand

Tabel B3: Committingen G4 gelabeld en P4 per 31 december 2011

	P4			G-4 gelabeld		
	Inspanning	Gecommitteerd	% Gecommitteerd	Inspanning	Gecommitteerd	% Gecommitteerd
Prioriteit 1	74.045.000	67.279.392	91%	55.053.000	45.623.293	83%
Prioriteit 2	42.806.000	32.345.082	76%	10.874.000	8.207.020	75%
Prioriteit 3	17.000.000	10.124.562	60%			
Totalen	133.851.000	109.749.036	82%	65.927.000	53.830.313	82%

Excl. Technische Bijstand

Tabel B4: Committingen vallend onder de G4 stedelijke stuurgroepen per 31 december 2011

	Inspanning	Gecommitteerd	% Gecommitteerd
Prioriteit 1	18.637.000	11.642.518	62%
Prioriteit 2			
Prioriteit 3	79.761.000	77.504.671	97%
Totalen	98.398.000	89.147.189	91%

Tabel B5: Geaccepteerde realisatie OP en realisatie per prioriteit per 31 december 2011

	EFRO
Totaal opgave OP	310.600.000
Totaal geaccepteerde realisatie	79.663.928
Geaccepteerde realisatie in %	26%
Totaal nog te realiseren	230.936.072
Prioriteit 1	EFRO
Te committeeren	147.735.000
Geaccepteerde realisatie	39.916.261
in %	27%
Totaal nog te realiseren	107.818.739
Prioriteit 2	EFRO
Te committeeren	53.680.000
Geaccepteerde realisatie	5.994.703
in %	11%
Totaal nog te realiseren	47.685.297
Prioriteit 3	EFRO
Te committeeren	96.761.000
Geaccepteerde realisatie	29.397.919
in %	30%
Totaal nog te realiseren	67.363.081
Prioriteit 4	EFRO
Te committeeren	12.424.000
Geaccepteerde realisatie	4.355.045
in %	35%
Totaal nog te realiseren	8.068.955

Tabel B6: Overzicht vastgestelde projecten OP Kansen voor West per 31 december 2011

Naam	Prioriteit	Programmadeel	TSK	EFRO	Vastgesteld TSK	Vastgesteld EFRO	vastgesteld tov gecommiteerd
Partners in Nieuw Ondernemerschap	1	Stad Utrecht	508.430	203.370	177.922	66.669	33%
Westergasfabriek 'Het Levende Park'	3	Amsterdam	428.435	152.000	428.978	152.000	100%
Haringpakkerstoren	3	Amsterdam	3.629.048	1.163.884	263.416	84.293	7%
Zingende Toren	3	Stad Utrecht	1.244.632	250.000	1.245.825	247.133	99%
Emissie vrije Bierboot	3	Stad Utrecht	400.000	200.000	621.190	194.900	97%
Totalen			6.210.545	1.969.254	2.737.331	744.995	38%

Tabel B7: N+2 overzicht OP Kansen voor West per partner, per 31 december 2011

N+2	A tranche 2007 (te verdelen over 2008- 2013)	1/6 deel	B tranche 2008	B tranche 2008 (incl 1/6 2007)	C tranche 2009	C tranche 2009 (incl 1/6 2007)	H 5% voorschot	I 2,5% extra voorschot	J N+2 basis Jaartranche s - werkkapitaal 31/12/2011	K Totaal aan betaal- aanvragen t/m nr 7	saldo nog aan te vragen t/m 31-12-11
G4											
Amsterdam	4.115.297	685.883	4.204.760	4.890.643	4.294.223	4.980.106	1.736.700	868.350	7.265.698	10.025.063	
Rotterdam	3.590.784	598.464	3.668.845	4.267.309	3.746.905	4.345.369	1.515.350	757.675	6.339.653	3.901.636	
Den Haag	2.448.278	408.046	2.501.502	2.909.548	2.554.725	2.962.771	1.033.200	516.600	4.322.519	3.983.837	
Utrecht	1.503.871	250.645	1.536.564	1.787.209	1.569.257	1.819.902	634.650	317.325	2.655.136	4.118.722	
P4											
Provincie Zuid Holland	7.578.952	1.263.159	7.743.712	9.006.870	7.908.471	9.171.630	3.198.400	1.599.200	13.380.900		
Provincie Noord Holland	3.019.235	503.206	3.084.871	3.588.076	3.150.506	3.653.712	1.274.150	637.075	5.330.563		
Provincie Utrecht	1.374.491	229.082	1.404.371	1.633.453	1.434.251	1.663.333	580.050	290.025	2.426.711		
provincie Flevoland	3.886.037	647.673	3.970.516	4.618.189	4.054.995	4.702.668	1.639.950	819.975	6.860.933		
Gelabeld G4										47.361.993	
gelabeld Amsterdam	2.757.275	459.546	2.817.216	3.276.762	2.877.156	3.336.702	1.163.600	581.800	4.868.064		
gelabeld Rotterdam	2.405.744	400.957	2.458.042	2.859.000	2.510.341	2.911.299	1.015.250	507.625	4.247.423		
gelabeld Den Haag	1.640.361	273.393	1.676.021	1.949.414	1.711.681	1.985.074	692.250	346.125	2.896.113		
gelabeld Utrecht	1.007.675	167.946	1.029.581	1.197.527	1.051.487	1.219.433	425.250	212.625	1.779.086		
Technische Bijstand	1.472.000	245.333	1.504.000	1.749.333	1.536.000	1.781.333	621.200	310.600	2.598.867	4.355.045	
Totaal	36.800.000		37.600.000	43.733.333	38.400.000	44.533.333	15.530.000	7.765.000	64.971.667	73.746.296	-8.774.629

G4P4

Tabel B8: Totaal committeringen Kansen Innovatie West per 31 december 2011

Nummer	Programmadeel	Project	TSK	EFRO	Rijksco.	Tot. Publiek	Tot. Privaat
21A.001	Amsterdam	Garantiefonds Microkredieten Amsterdam	1.200.000	400.000	0	400.000	400.000
21A.002	Amsterdam	Amsterdam Smart City	3.910.400	1.564.140	782.080	0	1.564.180
21A.003	Amsterdam	West Orange	1.673.053	646.542	167.305	0	859.206
21A.004	Amsterdam	EnergieLoket	1.226.390	490.556	0	735.834	0
21A.007	Amsterdam	Innovatieregio Amsterdam: integratie kennis, kunde, kassa	10.833.283	3.475.000	2.693.000	4.394.783	270.500
21A.008	Amsterdam	Operatie Boeggolf	1.470.282	588.113	0	882.169	0
21D.001	Den Haag	EMI	1.911.000	600.000	200.000	1.111.000	0
21D.002	Den Haag	PowerPlane Development Project; Airborne Wind Energy	1.900.961	569.041	284.520	0	1.047.400
21D.018	Den Haag	Startersfonds Den Haag	2.400.000	1.200.000	600.000	600.000	0
21F.001	Flevoland	Duurzame groei door innovatie en kenniscirculatie	8.100.198	3.240.164	0	4.505.284	354.750
21F.002	Flevoland	Ondersteuning Innovatief Ondernemerschap Flevoland	8.505.211	3.402.084	1.000.000	3.169.707	933.420
21F.003	Flevoland	Regeling Technologische Milieu Innovatie 2008-2013	20.912.899	2.166.667	1.579.565	2.166.667	15.000.000
21F.004	Flevoland	Doorstart Technofonds Flevoland BV	5.500.000	1.245.000	825.000	3.430.000	0
21F.005	Flevoland	Geo Valley	5.901.800	1.926.350	1.475.450	1.267.373	1.232.627
21F.006	Flevoland	Energierijk	6.116.490	800.000	475.000	2.574.266	2.267.224
21F.007	Flevoland	Innovatie Incentive Lelystad	20.150.000	1.075.000	0	1.075.000	18.000.000
21F.008	Flevoland	Multifunctionele Sportaccommodatie Almere	2.381.515	833.170	0	1.548.345	0
21G.001	Rotterdam (gelab.)	Pilot project kleinschalige windturbines in de gebouwde omgeving	1.039.702	200.000	261.202	300.000	278.500
21G.003	Rotterdam (gelab.)	RDM Innovation Dock - fase 3	7.760.000	1.970.264	179.736	5.610.000	0
21G.004	Rotterdam (gelab.)	Rotterdam Media Commission	7.019.975	1.763.513	1.080.862	3.505.904	669.696
21G.005	Rotterdam (gelab.)	Ontwikkeling STC-Group tot hoogwaardig kennisinstituut	15.130.000	7.565.000	0	7.565.000	0
21H.001	Den Haag (gelab.)	Partners in Business SOB Haaglanden	1.670.388	619.462	0	1.024.936	25.990
21H.002	Den Haag (gelab.)	Het Haagse Hogeschool KIO programma	1.494.800	747.400	0	747.400	0
21H.003	Den Haag (gelab.)	Poortgebouw / Bezoekerscentrum Vredespaleis	2.858.558	600.000	200.000	2.058.558	0
21H.004	Den Haag (gelab.)	InnoSportLab Zeilen	4.711.650	1.322.415	440.805	2.244.255	704.175
21H.005	Den Haag (gelab.)	Aardwarmte Den Haag	17.901.000	2.919.750	475.250	4.000.000	10.506.000
21H.006	Den Haag (gelab.)	Living Lab The Hague	15.617.064	3.320.704	2.379.296	9.917.064	0
21M.001	Amsterdam (gelab.)	KansenKanon-2	4.500.000	1.800.000	0	2.276.850	423.150
21M.002	Amsterdam (gelab.)	PICNIC 2008-2010 Internationaal Cross Media Platform	2.348.367	600.000	0	848.367	900.000
21M.003	Amsterdam (gelab.)	Koudewinning Ouderkerkerplas	1.536.954	614.782	228.477	693.695	0
21M.004	Amsterdam (gelab.)	Incubator Matrix VI	14.796.621	3.413.757	2.133.598	9.249.266	0
21M.005	Amsterdam (gelab.)	Creative City Lab	736.278	212.355	0	137.000	386.923
21M.006	Amsterdam (gelab.)	Life Sciences Centrum Amsterdam	2.642.930	1.057.172	536.758	1.049.000	0
21M.007	Amsterdam (gelab.)	CineGrid Amsterdam	2.969.632	1.130.132	0	1.200.000	639.500
21M.008	Amsterdam (gelab.)	Spinoza Centrum	13.124.359	4.495.238	1.999.101	6.630.020	0
21M.009	Amsterdam (gelab.)	GMP2	6.415.584	2.566.234	0	3.849.350	0
21M.010	Amsterdam (gelab.)	Green Metropole	2.237.224	494.890	400.000	508.080	834.254
21N.001	Noord-Holland	MCN Maritime Campus Netherlands	7.320.000	1.769.000	1.731.000	2.565.000	1.130.000
21N.002	Noord-Holland	Dutch Offshore Wind Energy Services D OWES	2.987.230	1.015.658	597.446	516.784	857.342
21N.003	Noord-Holland	Ontwikkeling robotiek voor primaire productiebedrijven	7.405.320	1.348.670	1.851.330	364.000	3.841.320
21N.004	Noord-Holland	Open Innovatie-Alliantie Groot Composiet Noord-Holland	5.646.075	1.303.361	1.411.519	1.529.324	1.401.871
21N.005	Noord-Holland	House of Food	2.117.249	630.037	529.312	707.900	250.000
21N.006	Noord-Holland	KansenKanon Noordwest-Holland	2.972.456	1.368.114	118.114	1.042.478	443.750
21N.007	Noord-Holland	Cross Media Expertisecentrum	5.146.077	1.324.730	1.286.519	1.686.800	848.028
21N.008	Noord-Holland	Nieuwe Energie op de Creatieve As	2.755.180	866.385	688.795	950.000	250.000
21N.009	Noord-Holland	Vizier op de toekomst: agribusiness Noord-Holland Noord	1.885.387	566.290	182.767	1.136.330	0
21N.010	Noord-Holland	Ontwikkeling grootschalige inzet offshore getijdstroomenergie	4.300.673	1.720.269	1.005.236	500.000	1.075.168
21N.011	Noord-Holland	De HeatMatcher	3.323.005	1.328.005	665.000	914.750	415.250
21R.001	Rotterdam	Drijvend Palviloen	4.276.867	400.000	387.877	3.488.990	0
21R.002	Rotterdam	Powered by You	506.143	226.185	0	25.251	254.707
21R.003	Rotterdam	i-HIC	1.432.340	381.702	190.851	552.287	307.500
21R.004	Rotterdam	Rotterdam Internet Valley	2.330.989	897.869	450.000	160.000	823.120
21T.001	Provincie Utrecht	Utrecht Innoveert: The Next Step	7.103.696	2.699.404	1.433.828	2.970.464	0
21T.002	Provincie Utrecht	Mijn Bedrijf 2.0 (zie memo 22 december 2010)	4.213.649	1.894.336	1.053.960	1.085.353	180.000
21T.003	Provincie Utrecht	Utrecht Science Park	2.098.345	839.338	524.586	734.421	0
21T.004	Provincie Utrecht	Amersfoort Innovatief Sterk	6.348.625	2.539.450	1.587.156	1.826.019	396.000
21T.005	Provincie Utrecht	Business Case Centrum voor Aarde & Duurzaamheid	6.835.042	1.756.910	373.741	4.704.391	0
21U.001	Stad Utrecht	Partners in Nieuw Ondernemerschap	508.430	203.370	0	288.360	16.700
21X.001	Stad Utrecht (gelab.)	Protospace Utrecht	1.400.000	560.000	350.000	400.000	90.000
21X.002	Stad Utrecht (gelab.)	Dutch Game Garden 2010-2015	4.035.059	1.614.567	1.007.992	1.412.500	0
21Z.001	Zuid-Holland	BioPartner Accelerator	8.842.086	3.400.000	1.700.000	1.257.086	2.485.000
21Z.002	Zuid-Holland	Clusterregeling Zuid-Holland	35.500.000	7.500.000	3.750.000	3.750.000	20.500.000
21Z.003	Zuid-Holland	EcoShape - Building with Nature	2.707.000	760.000	360.000	1.587.000	0
21Z.004	Zuid-Holland	Kennisbruggen	4.206.980	1.714.650	700.840	984.690	806.800
21Z.005	Zuid-Holland	Kennisnetwerken en Innovatie in clusters	4.340.000	1.700.000	900.000	1.000.000	740.000
21Z.007	Zuid-Holland	Technostarters-New Business Development YES!Delft	2.255.511	902.204	507.490	845.817	0
21Z.008	Zuid-Holland	Tomaten op afvalwater	788.231	315.292	0	177.715	295.224
21Z.009	Zuid-Holland	Taskforce Duurzame Greenport Westland-Oostland	3.442.827	1.377.131	723.134	1.342.562	0
21Z.010	Zuid-Holland	Technopolis Accelerator	8.188.204	3.342.826	2.089.266	2.756.112	0
21Z.011	Zuid-Holland	Kennis en Innovatie Impuls Greenport Regio Boskoop	1.942.420	776.968	402.941	410.093	352.418
21Z.012	Zuid-Holland	Bioprocess Pilot Facility (BPF)	41.500.000	4.645.000	8.155.000	2.200.000	26.500.000
21Z.013	Zuid-Holland	Proeftuin Maritieme Innovatie	1.533.465	600.000	150.000	630.000	153.465
21Z.014	Zuid-Holland	NeCEN Open Access	7.235.085	2.894.034	1.808.771	2.532.280	0
21Z.015	Zuid-Holland	Kenniscentrum Plantenstoffen	2.670.000	1.282.500	667.500	400.000	320.000
21Z.016	Zuid-Holland	Slim meten en monitoren	530.000	212.000	53.000	180.000	85.000
21Z.017	Zuid-Holland	Delft Aardwarmte Pilot-Project (DAPP)	6.761.680	1.354.317	1.587.371	1.065.795	2.754.197
21Z.018	Zuid-Holland	Bio Simulation Factory	7.594.000	2.500.000	1.500.000	200.000	3.394.000
21Z.019	Zuid-Holland	Gietwater op Maat	1.250.000	200.000	300.000	120.000	630.000
22F.001	Flevoland	Integrale Inrichting Veluwerandmeren IIVR-2	6.500.000	1.300.000	0	5.200.000	0
22F.002	Flevoland	Project Roggebotstaete	3.826.000	921.700	0	800.000	2.104.300
22F.003	Flevoland	Natuurpark Lelystad: duurzaam verbindend	1.933.000	466.500	0	825.000	641.500

Nummer	Programmadeel	Project	TSK	EFRO	Rijksco.	Tot. Publiek	Tot. Privaat
22G.001	Rotterdam (gelab.)	Walstroom Binnenvaart Rotterdam	6.170.000	2.468.000	0	3.702.000	0
22G.002	Rotterdam (gelab.)	Realisatie Willem-Alexander Baan	6.987.072	1.913.000	0	5.074.072	0
22H.001	Den Haag (gelab.)	Boulevard Scheveningen	4.146.194	1.634.000	0	2.512.194	0
22M.001	Amsterdam (gelab.)	Pleisterplaats / recreatieknooppunt Kustbatterij Fort Diemerdam	1.641.020	623.600	0	690.350	327.070
22M.002	Amsterdam (gelab.)	Walstroom in Noord-Holland, deelproject Haven Amsterdam	3.630.752	1.337.399	800.000	1.493.353	0
22M.003	Amsterdam (gelab.)	Walstroom in Noord-Holland, deelproject Gemeente Zaanstad	817.907	231.021	204.477	382.409	0
22N.001	Noord-Holland	Groene CarrA© Zuid en West	3.705.335	1.235.048	0	783.640	1.686.647
22N.002	Noord-Holland	Haarlemmermeer Overbruggen	12.419.599	3.754.344	0	8.665.255	0
22N.003	Noord-Holland	Recroduct "Zandpoort"	7.929.376	3.171.750	0	3.318.525	1.439.101
22N.004	Noord-Holland	Innovatiesnelweg	3.159.808	951.308	790.000	292.982	1.125.518
22N.005	Noord-Holland	Toeristische Ontwikkeling Zaanse Schans	4.079.680	887.551	0	1.461.643	1.730.486
22T.001	Provincie Utrecht	Laakzone Amersfoort	8.635.000	1.600.000	0	7.035.000	0
22Z.001	Zuid-Holland	Walstroom in Zuid-Holland	1.498.200	599.280	0	898.920	0
22Z.002	Zuid-Holland	Aardgasmobiliteit	6.825.000	2.500.000	0	1.025.000	3.300.000
22Z.003	Zuid-Holland	Walstroom in Zuid-Holland, deelproject Drechtsteden	2.341.400	935.000	190.000	1.216.400	0
22Z.004	Zuid-Holland	Glazen schermen Schieveste en Zonnepanelen	6.763.331	2.500.000	0	4.263.331	0
22Z.005	Zuid-Holland	Versterking groenrecreatieve structuren Papendrecht	4.150.000	1.575.000	0	2.575.000	0
22Z.006	Zuid-Holland	Kassenwarmte Hoogeland en De Naaldhorst	4.809.183	401.378	1.202.295	2.868.503	337.007
22Z.007	Zuid-Holland	Haven Zuid Ablasserdam	2.997.316	925.000	0	2.072.316	0
22Z.008	Zuid-Holland	Pilot Duurzaam Zuidwijk	959.980	384.000	95.980	480.000	0
22Z.009	Zuid-Holland	Langzaam verkeersbrug tussen Westerpark en N3MP	5.779.918	2.000.000	0	3.779.918	0
22Z.010	Zuid-Holland	Duivenvoerde Corridor	4.056.434	1.338.623	0	1.911.747	806.064
22Z.011	Zuid-Holland	LNG Dual fuel voor de Binnenvaart	3.464.060	1.200.000	0	0	2.264.060
22Z.012	Zuid-Holland	Groenzone Berkel-Pijnacker, fase 1	6.500.000	2.000.000	0	4.500.000	0
22Z.013	Zuid-Holland	Pilotproject Waalblok 4B-concept water	4.246.500	1.698.600	0	2.547.900	0
23A.001	Amsterdam	ARM	1.828.337	731.335	0	1.097.002	0
23A.002	Amsterdam	Westergasfabriek 'Het Levende Park'	428.435	152.000	0	250.000	26.435
23A.003	Amsterdam	Haringpakkerstoren	3.629.048	1.163.884	0	0	2.465.164
23A.004	Amsterdam	Verbeteren economische functies Damrak - 8 panden	12.087.890	4.835.156	0	0	7.252.734
23A.005	Amsterdam	Verbeteren economische functies Damrak - 5 historische panden	3.397.670	1.359.068	0	0	2.038.602
23A.006	Amsterdam	De Toekomst van Museum Ons' Lieve Heer op Solder	9.777.425	3.368.643	0	330.000	6.078.782
23A.007	Amsterdam	Meesteropleiding Theater- en Modecoupeurs	720.696	288.279	0	342.917	89.500
23A.008	Amsterdam	Investeringsregeling voor ondernemers in Economische Kansenzones in Amsterdam	12.176.968	4.562.394	0	1.943.590	5.670.984
23A.009	Amsterdam	Vernieuwing Elthetocomplex	1.770.939	708.375	0	42.820	1.019.744
23A.010	Amsterdam	Versterken van de toeristische functie van de Westerkerk	819.644	327.858	0	0	491.786
23A.011	Amsterdam	uitbreiding Verzetmuseum met een kindermuseum	2.153.972	300.000	0	400.000	1.453.972
23A.012	Amsterdam	Made@De Overkant-leren, creëren, produceren&verkopen	11.888.897	2.726.095	0	0	9.162.802
23A.013	Amsterdam	De microZOO	4.700.000	2.000.000	0	1.700.000	1.000.000
23A.014	Amsterdam	VU University Medical PET-MRI Center	12.948.385	4.800.985	778.369	7.369.031	0
23A.015	Amsterdam	EYE in Amsterdam-Noord	3.938.615	1.500.000	0	600.000	1.838.615
23D.001	Den Haag	Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)	1.997.400	665.800	0	1.331.600	0
23D.002	Den Haag	Revitalisering bedrijventerrein Zichtenburg en Kerketuinen	4.500.000	1.300.000	0	3.200.000	0
23D.003	Den Haag	Humanity House	5.002.455	2.000.000	0	2.000.000	1.002.455
23D.004	Den Haag	Stadstuin Emma's Hof	1.468.030	450.000	0	790.000	228.030
23D.005	Den Haag	Panorama Mesdag	4.046.455	1.408.374	0	1.600.000	1.038.081
23D.006	Den Haag	Creative Den Haag	3.511.690	1.404.676	0	2.107.014	0
23D.007	Den Haag	Overdekte Skatebaan Binckhorst	998.948	399.579	0	250.000	349.369
23D.008	Den Haag	Internationaal Experience Center "De Poort"	1.896.854	535.354	0	0	1.361.500
23D.009	Den Haag	Herinrichting Grote Marktstraat	6.059.128	1.698.976	0	4.360.152	0
23D.010	Den Haag	Verbetering natuurkwaliteit Westduinpark - periode 2010-2015	2.237.900	630.000	0	1.607.900	0
23D.011	Den Haag	Mauritshuis bouwt aan de toekomst	6.027.437	2.000.000	0	0	4.027.437
23D.012	Den Haag	Aanpak Theresiastraat	1.474.236	592.700	0	881.536	0
23D.013	Den Haag	BIZ Winkelgebied Paleis Noordeinde	851.040	340.416	0	510.624	0
23D.014	Den Haag	Laak noord Scoort; programma gezondheid, welzijn, sport	2.871.285	1.100.000	0	954.570	816.715
23F.001	Flevoland	Kwaliteitsimpuls ontwikkeling Kuststrook	4.488.848	946.654	0	3.542.194	0
23F.002	Flevoland	Atolplaza motor voor kwaliteitsimpuls leefomgeving	7.833.716	2.000.000	0	4.873.716	960.000
23F.003	Flevoland	Zorg en doelgroepenbad Bad Hanzeborg	1.245.035	350.000	0	0	895.035
23F.004	Flevoland	Stadscentrum Almere: Bereikbaarheid op maat	7.090.000	2.772.235	0	4.317.765	0
23F.005	Flevoland	Cultuurhuis Hommes: activiteiten voor de wijk	605.045	302.522	0	302.523	0
23F.006	Flevoland	Revitalisering Boswijk Centrum	2.017.404	753.151	0	1.133.026	131.227
23R.001	Rotterdam	Revitalisering Nieuwe Binnenweg	17.598.114	6.900.000	0	10.698.114	0
23R.002	Rotterdam	Ondernemershuis op Zuid Fase I	4.584.942	1.833.977	0	2.704.965	46.000
23R.003	Rotterdam	Regling BedrijvenVerbeterGebieden (BVG)	5.575.175	2.230.070	0	3.345.105	0
23R.004	Rotterdam	Economische Kansenzones Rotterdam II	14.600.000	5.840.000	0	1.560.000	7.200.000
23R.005	Rotterdam	De Hofbogen	4.720.723	1.888.290	0	0	2.832.433
23R.006	Rotterdam	Herinrichting Openbare Ruimte Katendrecht	1.339.741	409.875	0	804.866	125.000
23R.007	Rotterdam	Revitalisering Winkelgebied Oude Noorden	4.650.000	1.827.000	0	518.000	2.305.000
23R.008	Rotterdam	Revitalisering Winkelboulevard Zuid	7.176.400	2.870.560	0	4.305.840	0
23T.001	Provincie Utrecht	Ontwikkeling Buurtas Hogeweg	12.042.240	3.000.000	0	9.042.240	0
23U.001	Stad Utrecht	Revitalisatie Flora's Hof Lichte Gaard	2.525.343	800.000	0	970.000	755.343
23U.002	Stad Utrecht	Aanpak Openbare Ruimte	1.020.820	397.820	0	538.000	85.000
23U.003	Stad Utrecht	Zingende Toren	1.244.632	250.000	0	819.632	175.000
23U.004	Stad Utrecht	Kunstfactor	995.000	398.000	0	597.000	0
23U.005	Stad Utrecht	Emissie vrije Bierboot	400.000	200.000	0	200.000	0
23U.006	Stad Utrecht	Trajectum Lumen	3.226.000	1.060.000	0	2.166.000	0
23U.007	Stad Utrecht	De Wissel	665.000	330.000	0	335.000	0
23U.008	Stad Utrecht	Wijkeconomie en Kleinschalig Ondernemerschap	4.565.156	1.826.062	0	2.689.094	50.000
23U.009	Stad Utrecht	Designer Café	898.920	359.568	0	539.000	352
23U.010	Stad Utrecht	Creative Industrie Jan Jongerius	3.123.790	1.249.516	0	1.055.152	819.122
23U.011	Stad Utrecht	De Nieuwe Bouwwoods	1.059.868	400.000	0	0	659.868
23U.012	Stad Utrecht	Bedrijventerrein Overvecht	704.986	283.986	0	421.000	0
23U.013	Stad Utrecht	Aanleg 1e fase Parkpergola - Leidsche Rijn Park	2.456.887	800.000	0	1.656.887	0
23U.014	Stad Utrecht	Upgrading havenbekkens Lage Weide	5.000.000	2.000.000	0	3.000.000	0
24Z.001	West-Regio	Technische Bijstand Kansen voor West	24.848.000	12.424.000	0	12.424.000	0
		TOTAAL	862.323.523	264.970.802	67.240.468	320.879.058	209.108.195

Tabel B9: Categoriseringsbijdrage aan het Lissabonproces per 31 december 2011

Code	CODES VOOR DE DIMENSIE PRIORITAIR THEMA	Committeringen t/m 31-12-2011 (euro)	Opgave Kansen voor West (euro)	% gecom
	Onderzoek en technologische ontwikkeling (OTO), innovatie en ondernemerschap			
1	OTO-activiteiten in onderzoekcentra	400.000	6.000.000	7%
2	OTO-infrastructuur (onder meer installatie, instrumentarium en snelle computernetwerken tussen onderzoekcentra) en expertisecentra voor een bepaalde technologie	25.225.506	16.000.000	158%
3	Technologieoverdracht en verbetering van samenwerkingsnetwerken tussen kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's), tussen deze ondernemingen en andere ondernemingen en universiteiten, alle soorten postsecundaire onderwijsinstellingen, regionale overheden, onderzoekcentra en wetenschappelijke en technologische centra (wetenschaps- en technologieparken, technopoles, enz.)	54.921.516	19.000.000	289%
4	Steun voor OTO, met name in KMO's (mkb) (onder meer door toegang tot OTO-diensten in onderzoekcentra)	3.105.580	15.000.000	21%
5	Geavanceerde ondersteunende diensten voor bedrijven en bedrijfsgroepen	897.869	13.000.000	7%
6	Steun voor KMO's (mkb) ter bevordering van milieuvriendelijke producten en productieprocessen (invoering van een doeltreffend milieubeheerssysteem, vaststelling en toepassing van technologieën ter voorkoming van milieuverontreiniging, integratie van schone technologieën in bedrijfsproductie)	5.829.880	9.000.000	65%
7	Investerings in ondernemingen die rechtstreeks betrokken zijn bij onderzoek en innovatie (innovatietechnologieën, oprichting van nieuwe ondernemingen door universiteiten, bestaande OTO-centra en ondernemingen, enz.)		7.000.000	0%
8	Andere investeringen in ondernemingen	8.131.910	16.000.000	51%
9	Andere maatregelen ter stimulering van onderzoek en innovatie en ondernemerschap in KMO's (mkb)	18.603.041	24.000.000	78%
	Informatiemaatschappij			
10	Telefonie-infrastructuur (inclusief breedbandnetwerken)		0	
11	Informatie- en communicatietechnologie (toegang, veiligheid, interoperabiliteit, risicopreventie, onderzoek, innovatie, e-inhoud, enz.)	3.881.582	7.000.000	55%
12	Informatie- en communicatietechnologie (TEN-ICT)		2.000.000	0%
13	Diensten en toepassingen voor de burger (e-gezondheid, e-overheid, e-leren, e-insluiting, enz.)	752.000	3.000.000	25%
14	Diensten en toepassingen voor KMO's (mkb) (e-handel, onderwijs en opleiding, netwerken, enz.)	1.833.977	6.000.000	31%
15	Andere maatregelen voor betere toegang tot en efficiënt gebruik van ICT door KMO's (mkb)		6.000.000	0%
	Vervoer			
16	Spoorwegen		0	
17	Spoorwegen (TEN-T)		0	
18	Rollend spoorwagematerieel		0	
19	Rollend spoorwagematerieel (TEN-T)		0	
20	Autosnelwegen		0	
21	Autosnelwegen (TEN-T)		0	
22	Nationale wegen		0	
23	Regionale/lokale wegen		1.500.000	0%
24	Fietspaden		2.000.000	0%
25	Stadsvervoer		350.000	0%
26	Multimodaal vervoer	2.000.000	1.000.000	200%
27	Multimodaal vervoer (TEN-T)		0	
28	Intelligente vervoerssystemen		1.500.000	0%
29	Luchthavens		0	
30	Havens		0	
31	Binnenwateren (regionaal en lokaal)		1.250.000	0%
32	Binnenwateren (TEN-T)		0	
	Energie			
33	Elektriciteit		0	
34	Elektriciteit (TEN-E)		0	
35	Aardgas		0	
36	Aardgas (TEN-E)		0	
37	Aardolieproducten		0	
38	Aardolieproducten (TEN-E)		0	
39	Duurzame energie: wind	1.784.699	1.800.000	99%
40	Duurzame energie: zon		500.000	0%
41	Duurzame energie: biomassa	800.000	500.000	160%
42	Duurzame energie: waterkracht, geothermisch en andere	6.220.521	500.000	1244%
43	Energie-efficiëntie, warmtekraftkoppeling en energiebeheer	11.490.313	17.000.000	68%
	Milieubescherming en risicopreventie			
44	Drink- en industriewaterbeheer		1.000.000	0%
45	Waterbeheer en -distributie (drinkwater)		0	
46	Waterbehandeling (afvalwater)		1.000.000	0%
47	Luchtkwaliteit	2.500.000	2.750.000	91%
48	Geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging		0	
49	Beperking van en aanpassing aan klimaatveranderingen		1.000.000	0%
50	Sanering van bedrijfsterreinen en verontreinigde grond	1.300.000	20.900.000	6%
51	Bevordering van biodiversiteit en natuurbescherming (waaronder Natura 2000)	630.000	2.026.000	31%
52	Bevordering van schoon stadsvervoer	4.038.623	6.500.000	62%
53	Risicopreventie (waaronder de opstelling en uitvoering van plannen en maatregelen ter voorkoming en beheersing van natuurlijke en technologische risico's)		0	
54	Andere maatregelen ter bescherming van het milieu en ter voorkoming van risico's		0	

Code	CODES VOOR DE DIMENSIE PRIORITAIR THEMA	Committeringen t/m 31-12-2011 (euro)	Opgave Kansen voor West (euro)	% gecom
	Toerisme			
55	Bevordering van de natuurlijke rijkdom		0	
56	Bescherming en ontwikkeling van natuurlijk erfgoed	15.888.226	10.500.000	151%
57	Andere bijstand ter verbetering van de toeristische dienstverlening	6.149.409	6.250.000	98%
	Cultuur			
58	Bescherming en behoud van het culturele erfgoed	7.288.907	3.500.000	208%
59	Ontwikkeling van culturele infrastructuur	8.085.876	5.500.000	147%
60	Andere bijstand ter verbetering van de culturele dienstverlening		0	
	Stads- of plattelandsvernieuwing			
61	Geïntegreerde projecten voor stads- en plattelandsvernieuwing	40.977.045	32.850.000	125%
	Verbetering van het aanpassingsvermogen van werknemers, bedrijven, ondernemingen en ondernemers			
62	Ontwikkeling van systemen en strategieën voor levenslang leren bij bedrijven; opleiding en diensten voor werknemers om hun aanpassingsvermogen te vergroten; bevordering van ondernemerschap en innovatie	2.560.136	3.000.000	85%
63	Ontwerp en verspreiding van innoverende en productievere Werkorganisatiemethoden		0	
64	Ontwikkeling van specifieke diensten voor werkgelegenheid, opleiding en ondersteuning in verband met de herstructurering van sectoren en bedrijven, en ontwikkeling van systemen om in te spelen op economische veranderingen en toekomstige eisen qua banen en vaardigheden	747.400	500.000	149%
	Betere toegang tot werkgelegenheid en duurzaamheid			
65	Modernisering en versterking van arbeidsmarktinstaties		0	
66	Toepassing van actieve en preventieve maatregelen op de arbeidsmarkt		0	
67	Maatregelen ter stimulering van actief ouder worden en langer doorwerken		0	
68	Steun voor zelfstandigen en het starten van ondernemingen	4.993.676	7.000.000	71%
69	Maatregelen voor meer toegang tot de werkgelegenheid en meer duurzame arbeidsparticipatie en meer vrouwen op de arbeidsmarkt om de genderkloof op de arbeidsmarkt te verkleinen, en om werk en privéleven te combineren, zoals het toegankelijker maken van kinderopvang en van zorg voor afhankelijke personen		1.000.000	0%
70	Specifieke maatregelen om de participatie van migranten op de arbeidsmarkt en daardoor hun sociale integratie te bevorderen		1.000.000	0%
	Verbetering van de sociale insluiting van kansarmen			
71	Trajecten voor integratie en herintreding in het arbeidsproces van kansarmen; bestrijding van discriminatie bij het betreden van en het vooruitkomen op de arbeidsmarkt en bevordering van de aanvaarding van diversiteit op de werkplek	1100000	1.000.000	110%
	Verbetering van het menselijk kapitaal			
72	Ontwerp, invoering en toepassing van hervormingen in onderwijs- en opleidingssystemen teneinde de inzetbaarheid te ontwikkelen, de arbeidsmarktrelevantie van initieel onderwijs en beroepsonderwijs alsook initieel onderwijs en beroepsopleiding te verbeteren, en de vaardigheden van opleiders bij te scholen met het oog op innovatie en een kenniseconomie	949.462	2.000.000	47%
73	Maatregelen voor een grotere deelname aan onderwijs en opleiding in elke levensfase, o.a. via maatregelen om vroegtijdig schoolverlaten en de seksesegregatie van vakgebieden terug te dringen, en de toegang tot en de kwaliteit van initieel onderwijs, beroepsonderwijs en tertiair onderwijs en initieel onderwijs, beroepsopleiding en tertiair onderwijs te vergemakkelijken	397.820	2.000.000	20%
74	Ontwikkeling van menselijk potentieel op het gebied van onderzoek en innovatie, met name via onderwijs en opleiding op postuniversitair niveau voor onderzoekers en via netwerkactiviteiten tussen universiteiten, onderzoekcentra en bedrijven	3920704	1.000.000	392%
	Investerings in de sociale infrastructuur			
75	Onderwijsinfrastructuur		3.500.000	0%
76	Gezondheidsinfrastructuur		0	
77	Kinderopvangfaciliteiten		0	
78	Huisvestingsinfrastructuur		0	
79	Andere sociale infrastructuur	5.141.124	5.500.000	93%
	Stimulering van hervormingen op het gebied van werkgelegenheid en integratie			
80	Bevordering van partnerschappen, pacts en initiatieven via netwerkvorming van de betrokken belanghebbenden		0	
	Versterking van de institutionele capaciteit op nationaal, regionaal en plaatselijk			
81	Mechanismen ter verbetering van een goede concipiëring, monitoring en evaluatie van beleid en programma's op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau, capaciteitsopbouw voor de uitvoering van beleidsmaatregelen en programma's		0	
	Verlaging van de extra kosten die de ontwikkeling van perifere regio's in de weg staan			
82	Vergoeding van extra kosten als gevolg van ontsluitingsproblemen en territoriale versnippering		0	
83	Specifieke actie ter vergoeding van extra kosten als gevolg van marktfactoren die te maken hebben met de omvang van de gebieden		0	
84	Steun ter vergoeding van extra kosten als gevolg van klimaat en reliëf		0	
	Technische bijstand			
85	Voorbereiding, uitvoering, toezicht en inspectie, inclusief Evaluatie en studies; informatie en communicatie	12.424.000	12.424.000	100%
86	Evaluatie en studies; informatie en communicatie		0	
TOTAAL	Alle categorieën	264.970.802	310.600.000	85%
%	Alle categorieën	85%		

G4P4

Tabel B10: Lissabon committeringen per prioriteit t/m 31 december 2011

	EFRO budget in euro	Lissabon opgave OP = 63% van 310.600.000	Lissabon opgave volgens TK in %	Lissabon opgave volgens TK (euro)	Gecommitteer d in euro	Gecommitteerd percentage van de Lissabon opgave
prioriteit 1	147.735.000			146.370.860	123.532.297	84%
prioriteit 2	53.680.000		28%	15.030.400	14.044.609	93%
prioriteit 3	96.761.000		34%	32.898.740	25.009.309	76%
prioriteit 4	12.424.000					
totaal	310.600.000	194.300.000	63%	194.300.000	162.586.215	84%

Tabel B11: Cumulatieve uitsplitsing per dimensie (basis is Prioritair thema) t/m 31 december 2011

Doelstelling	Prioritair thema	Financieringsvorm	Grondgebied	Economische activiteit	Plaats	Toegewezen communautaire bijdrage
RCE	1	1	1	0	NL326	400.000
RCE	2	1	1	11	NL33	7.565.000
RCE	2	1	1	19	NL32	4.495.238
RCE	2	1	1	19	NL32	2.566.234
RCE	2	1	1	0	NL31	560.000
RCE	2	1	1	6	NL33	4.645.000
RCE	2	1	1	19	NL33	2.894.034
RCE	2	1	1	22	NL33	2.500.000
RCE	3	1	1	0	NL326	588.113
RCE	3	1	1	0	NL23	3.240.164
RCE	3	1	1	0	NL23	3.402.084
RCE	3	1	1	22	NL23	1.926.350
RCE	3	1	1	0	NL33	1.970.264
RCE	3	1	1	22	NL33	1.763.513
RCE	3	1	1	22	NL33	1.322.415
RCE	3	1	1	0	NL32	1.800.000
RCE	3	1	1	22	NL32	600.000
RCE	3	1	1	0	NL32	212.355
RCE	3	1	1	19	NL32	1.057.172
RCE	3	1	1	22	NL32	1.769.000
RCE	3	1	1	6	NL32	1.303.361
RCE	3	1	1	3	NL32	630.037
RCE	3	1	1	22	NL32	1.368.114
RCE	3	1	1	22	NL32	1.324.730
RCE	3	1	1	22	NL32	866.385
RCE	3	1	1	1	NL32	566.290
RCE	3	1	1	16	NL31	839.338
RCE	3	1	1	22	NL31	1.614.567
RCE	3	1	1	0	NL33	7.500.000
RCE	3	1	1	21	NL33	760.000
RCE	3	1	1	0	NL33	1.714.650
RCE	3	1	1	0	NL33	1.700.000
RCE	3	1	1	0	NL33	902.204
RCE	3	1	1	1	NL33	1.377.131
RCE	3	1	1	22	NL33	3.342.826
RCE	3	1	1	0	NL33	776.968
RCE	3	1	1	5	NL33	600.000
RCE	3	1	1	6	NL33	1.282.500
RCE	3	1	1	18	NL326	2.000.000
RCE	3	1	1	19	NL326	4.800.985
RCE	4	1	1	1	NL32	1.348.670
RCE	4	1	1	22	NL31	1.756.910
RCE	5	1	1	0	NL335	897.869
RCE	6	1	1	21	NL326	1.137.098
RCE	6	1	1	0	NL32	494.890
RCE	6	1	1	0	NL335	400.000
RCE	6	1	1	9	NL33	315.292
RCE	6	1	1	9	NL33	200.000
RCE	6	1	1	0	NL33	384.000
RCE	6	1	1	11	NL33	1.200.000
RCE	6	1	1	9	NL33	1.698.600
RCE	8	3	1	0	NL23	1.245.000
RCE	8	1	1	0	NL23	1.075.000
RCE	8	1	1	22	NL326	4.562.394
RCE	8	1	1	22	NL31	1.249.516
RCE	9	1	1	22	NL326	3.475.000
RCE	9	1	1	21	NL23	2.166.667
RCE	9	1	1	0	NL32	3.413.757
RCE	9	1	1	0	NL335	381.702
RCE	9	1	1	22	NL31	2.699.404
RCE	9	1	1	0	NL33	3.400.000
RCE	9	1	1	16	NL326	2.726.095
RCE	9	1	1	22	NL332	340.416
RCE	11	1	1	22	NL32	1.130.132
RCE	11	1	1	22	NL31	2.539.450
RCE	11	1	1	22	NL33	212.000
RCE	13	1	1	0	NL33	600.000
RCE	13	1	1	22	NL326	152.000
RCE	14	1	1	0	NL335	1.833.977
RCE	30	1	1	0	NL31	2.000.000
RCE	39	1	1	0	NL332	569.041
RCE	39	1	1	8	NL33	200.000
RCE	39	1	1	8	NL32	1.015.658
RCE	41	1	1	8	NL23	800.000
RCE	42	1	1	8	NL33	2.919.750
RCE	42	1	1	8	NL32	1.720.269
RCE	42	1	1	22	NL335	226.185
RCE	42	1	1	8	NL33	1.354.317
RCE	43	1	1	19	NL326	1.564.140
RCE	43	1	1	21	NL32	614.782
RCE	43	1	1	21	NL32	1.328.005

G4P4 ●●●●●

RCE	43	1	1	8	NL33	2.468.000
RCE	43	1	1	9	NL32	1.337.399
RCE	43	1	1	9	NL32	231.021
RCE	43	1	1	12	NL32	951.308
RCE	43	1	1	0	NL33	599.280
RCE	43	1	1	8	NL33	935.000
RCE	43	1	1	8	NL33	401.378
RCE	43	1	1	22	NL310	1.060.000
RCE	47	1	1	21	NL33	2.500.000
RCE	50	1	1	0	NL332	1.300.000
RCE	51	1	1	21	NL332	630.000
RCE	52	1	1	0	NL33	2.500.000
RCE	52	1	1	20	NL33	1.338.623
RCE	52	1	1	22	NL310	200.000
RCE	56	1	1	20	NL23	921.700
RCE	56	1	1	20	NL23	466.500
RCE	56	1	1	0	NL32	1.235.048
RCE	56	1	1	0	NL32	3.754.344
RCE	56	1	1	0	NL32	3.171.750
RCE	56	1	1	20	NL31	1.600.000
RCE	56	1	1	0	NL33	1.575.000
RCE	56	1	1	20	NL33	2.000.000
RCE	56	1	1	16	NL326	1.163.884
RCE	57	1	1	20	NL23	1.300.000
RCE	57	1	1	20	NL33	1.634.000
RCE	57	1	1	20	NL32	887.551
RCE	57	1	1	0	NL33	2.000.000
RCE	57	1	1	20	NL326	327.858
RCE	58	1	1	0	NL32	623.600
RCE	58	1	1	22	NL326	3.368.643
RCE	58	1	1	22	NL332	1.408.374
RCE	58	1	1	0	NL335	1.888.290
RCE	59	1	1	20	NL326	300.000
RCE	59	1	1	20	NL326	1.500.000
RCE	59	1	1	22	NL332	2.000.000
RCE	59	1	1	0	NL332	535.354
RCE	59	1	1	20	NL332	2.000.000
RCE	59	1	1	20	NL23	302.522
RCE	59	1	1	17	NL310	800.000
RCE	59	1	1	22	NL310	250.000
RCE	59	1	1	0	NL310	398.000
RCE	61	1	1	0	NL33	1.913.000
RCE	61	1	1	20	NL33	925.000
RCE	61	1	1	16	NL326	731.335
RCE	61	1	1	16	NL326	4.835.156
RCE	61	1	1	16	NL326	1.359.068
RCE	61	1	1	18	NL326	288.279
RCE	61	1	1	22	NL332	1.698.976
RCE	61	1	1	13	NL332	592.700
RCE	61	1	1	20	NL23	946.654
RCE	61	1	1	0	NL23	2.772.235
RCE	61	1	1	0	NL23	753.151
RCE	61	1	1	13	NL335	6.900.000
RCE	61	1	1	0	NL335	2.230.070
RCE	61	1	1	0	NL335	5.840.000
RCE	61	1	1	0	NL335	409.875
RCE	61	1	1	0	NL335	1.827.000
RCE	61	1	1	0	NL335	2.870.560
RCE	61	1	1	20	NL31	3.000.000
RCE	61	1	1	0	NL31	283.986
RCE	61	1	1	0	NL31	800.000
RCE	62	1	1	0	NL31	1.894.336
RCE	62	1	1	0	NL332	665.800
RCE	64	1	1	18	NL33	747.400
RCE	68	2	1	1	NL332	1.200.000
RCE	68	1	1	22	NL310	203.370
RCE	68	1	1	0	NL332	1.404.676
RCE	68	1	1	22	NL310	1.826.062
RCE	68	1	1	4	NL31	359.568
RCE	71	1	1	20	NL332	1.100.000
RCE	72	1	1	18	NL33	619.462
RCE	72	1	1	22	NL310	330.000
RCE	73	1	1	22	NL310	397.820
RCE	74	1	1	0	NL332	600.000
RCE	74	1	1	18	NL33	3.320.704
RCE	79	1	1	20	NL23	833.170
RCE	79	1	1	18	NL326	708.375
RCE	79	1	1	20	NL332	450.000
RCE	79	1	1	0	NL332	399.579
RCE	79	1	1	20	NL23	2.000.000
RCE	79	1	1	20	NL23	350.000
RCE	79	1	1	0	NL31	400.000
RCE	85	1	0	0	NL3	12.424.000

Tabel B12 Codes voor de dimensie financieringsvorm (in euro's)

Code	Codes voor dimensie Financieringsvorm	Opgave OP	EFRO Gecommitteerd	% gecommitteerd tov totaal gecommitteerd
1	Niet-terugvorderbare hulp	264.010.000	262.125.802	98,9%
2	Hulp (lening, rentesubsidie, garanties)	27.954.000	1.600.000	0,6%
3	Risicokapitaal (participatie, risicokapitaalfonds)	18.636.000	1.245.000	0,5%
4	Andere financieringsvormen	0	0	0%
Totaal		310.600.000	264.970.802	100%

Tabel B13 Codes voor de dimensie economische activiteit (in euro's)

Code	Code voor dimensie Economische Activiteit	EFRO Gecommitteerd	%
0	Niet van toepassing	98.530.972	37,2%
1	Landbouw, jacht en bosbouw	4.492.091	1,7%
3	Vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken	630.037	0,2%
4	Vervaardiging van textiel en textielproducten	359.568	0,1%
5	Vervaardiging van transport producten	600.000	
6	Niet nader genoemde be- en verwerkende industrie	7.230.861	2,7%
8	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en warm water	11.814.372	4,5%
9	Winning, zuivering en distributie van water	3.782.312	1,4%
11	Vervoer	8.765.000	3,3%
12	Bouwnijverheid	951.308	0,4%
13	Groothandel en detailhandel	7.492.700	2,8%
16	Onroerend goed, verhuur en zakelijke dienstverlening	11.654.876	4,4%
17	Openbaar bestuur	800.000	0,3%
18	Onderwijs	7.684.220	2,9%
19	Gezondheidszorg	17.377.803	6,6%
20	Gemeenschapsvoorzieningen en sociaal-culturele en persoonlijke diensten	24.183.578	9,1%
21	Activiteiten in verband met het milieu	9.136.552	3,4%
22	Andere niet nader genoemde diensten	49.484.552	18,7%
Totaal		264.970.802	100,0%

Tabel B14 Codes voor de territoriale dimensie (in euro's)

Code	Codes voor dimensie Financieringsvorm	EFRO Gecommitteerd
0	Niet van toepassing	400.000
1	Stedelijk	264.570.802
Totaal		264.970.802

Tabel B15 Codes voor de dimensie locaties

Code	Locatie COROP / NUTS gebieden	EFRO Gecommitteerd
NL23	Flevoland	24.501.197
NL3	West Nederland	12.424.000
NL31	Utrecht	21.597.075
NL310	Utrecht	5.465.252
NL32	Noord-Holland	41.817.100
NL326	Groot Amsterdam	35.988.423
NL33	Zuid-Holland	80.577.311
NL332	Agglomeratie s Gravenhage	16.894.916
NL335	Groot Rijnmond	25.705.528
Totaal		264.970.802

Tabel B16 Indeling projecten volgens typologie

Nummer	Project	Prioriteit	TSK	EFRO	Hoofdtypologie	Subtypologie
23A.003	Haringpakkerstoren	3	3.629.048	1.163.884	Bedrijfsruimte	Cultuur
23U.004	Kunstfactor	3	995.000	398.000	Bedrijfsruimte	Cultuur
23A.001	ARM	3	1.828.337	731.335	Bedrijfsruimte	Sociaal
23U.010	Creatieve Industrie Jan Jongerius	3	3.123.790	1.249.516	Bedrijfsruimte	Cultuur
23A.004	Verbeteren economische functies Damrak - 8 panden	3	12.087.890	4.835.156	Bedrijfsruimte	Cultuur
23A.005	Verbeteren economische functies Damrak - 5 historische p	3	3.397.670	1.359.068	Bedrijfsruimte	Cultuur
23A.012	Made@De Overkant-leren, creëren, produceren&verkopen	3	11.888.897	2.726.095	Bedrijfsruimte	Creatief
23R.005	De Hofbogen	3	4.720.723	1.888.290	Bedrijfsruimte	MKB
23D.001	Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)	3	1.997.400	665.800	Bedrijven	Veilig
22Z.013	Pilotproject Waalblok 4B-concept water	2	4.246.500	1.698.600	Bedrijven	Water
24Z.001	Technische Bijstand Kansen voor West	4	24.848.000	12.424.000	Beheer	
23D.010	Verbetering natuurkwaliteit Westduinpark - periode 2010-20	3	2.237.900	630.000	Beheer	Recreatie
23A.009	Vernieuwing Elthetocomplex	3	1.770.939	708.375	Cultuur	Sociaal
23D.008	Internationaal Experience Center "De Poort"	3	1.896.854	535.354	Cultuur	Openbare ruimte
23A.011	uitbreiding Verzetmuseum met een kindermuseum	3	2.153.972	300.000	Cultuur	
23F.005	Cultuurhuis Hommes: activiteiten voor de wijk	3	605.045	302.522	Cultuur	Sociaal
23A.015	EYE in Amsterdam-Noord	3	3.938.615	1.500.000	Cultuur	
21Z.001	BioPartner Accelerator	1	8.842.086	3.400.000	Incubator	Bedrijven
21T.003	Utrecht Science Park	1	2.098.345	839.338	Incubator	Bedrijven
21Z.007	Technostarters-New Business Development YES!Delft	1	2.255.511	902.204	Incubator	Bedrijven
21G.003	RDM Innovation Dock - fase 3	1	7.760.000	1.970.264	Incubator	Bedrijven
21Z.010	Technopolis Accelerator	1	8.188.204	3.342.826	Incubator	Bedrijven
21M.004	Incubator Matrix VI	1	14.796.621	3.413.757	Incubator	MKB
21Z.003	EcoShape - Building with Nature	1	2.707.000	760.000	Kennis	Water
21M.002	PICNIC 2008-2010 Internationaal Cross Media Platform	1	2.348.367	600.000	Kennis	Media
21H.002	Het Haagse Hogeschool KIO programma	1	1.494.800	747.400	Kennis	Clusters
21H.003	Poortgebouw / Bezoekerscentrum Vredespaleis	1	2.858.558	600.000	Kennis	Recht
21Z.008	Tomaten op afvalwater	1	788.231	315.292	Kennis	Tuinbouw
21A.003	West Orange	1	1.673.053	646.542	Kennis	Energie
21N.007	Cross Media Expertisecentrum	1	5.146.077	1.324.730	Kennis	Media
21H.001	Partners in Business SOB Haaglanden	1	1.670.388	619.462	Kennis	Ondernemen
21G.005	Ontwikkeling STC-Group tot hoogwaardig kennisinstituut	1	15.130.000	7.565.000	Kennis	Maritiem
21M.005	Creative City Lab	1	736.278	212.355	Kennis	Creatief
21Z.009	Taskforce Duurzame Greenport Westland-Oostland	1	3.442.827	1.377.131	Kennis	Tuinbouw
21M.007	CineGrid Amsterdam	1	2.969.632	1.130.132	Kennis	Media
23A.007	Meesteropleiding Theater- en Modecoupeurs	3	720.696	288.279	Kennis	Mode
21N.001	MCN Maritime Campus Netherlands	1	7.320.000	1.769.000	Kennis	Maritiem
21A.007	Innovatieregio Amsterdam: integratie kennis, kunde, kassa	1	10.833.283	3.475.000	Kennis	Ondernemen
21H.006	Living Lab The Hague	1	15.617.064	3.320.704	Kennis	Recht
21N.005	House of Food	1	2.117.249	630.037	Kennis	Voedsel
21Z.016	Slim meten en monitoren	1	530.000	212.000	Kennis	Water
21Z.019	Gietwater op Maat	1	1.250.000	200.000	Kennis	Tuinbouw
23U.002	Aanpak Openbare Ruimte	3	1.020.820	397.820	Kennisoverdracht	Openbare ruimte
21A.002	Amsterdam Smart City	1	3.910.400	1.564.140	Kennisoverdracht	Energie
21M.006	Life Sciences Centrum Amsterdam	1	2.642.930	1.057.172	Kennisoverdracht	Bedrijven
22Z.008	Pilot Duurzaam Zuidwijk	2	959.980	384.000	Kennisoverdracht	Tuinbouw
21Z.011	Kennis en Innovatie Impuls Greenport Regio Boskoop	1	1.942.420	776.968	Kennisoverdracht	Tuinbouw
21D.001	EMI	1	1.911.000	600.000	Kennisoverdracht	Bestuur
21T.005	Business Case Centrum voor Aarde & Duurzaamheid	1	6.835.042	1.756.910	Kennisoverdracht	Milieu
23A.013	De microZOO	3	4.700.000	2.000.000	Kennisoverdracht	Medisch
21N.009	Vizier op de toekomst: agribusiness Noord-Holland Noord	1	1.885.387	566.290	Kennisoverdracht	Clusters
22Z.003	Walstroom in Zuid-Holland, deelproject Drechtsteden	2	2.341.400	935.000	Milieu	Energie
22Z.004	Glazen schermen Schieveste en Zonnepanelen	2	6.763.331	2.500.000	Milieu	Energie
23U.005	Emissie vrije Bierboot	3	400.000	200.000	Milieu	Energie
22M.002	Walstroom in Noord-Holland, deelproject Haven Amsterdam	2	3.630.752	1.337.399	Milieu	Energie
22M.003	Walstroom in Noord-Holland, deelproject Gemeente Zaans	2	817.907	231.021	Milieu	Energie
21F.003	Regeling Technologische Milieu Innovatie 2008-2013	1	20.912.899	2.166.667	Milieu	MKB
22Z.001	Walstroom in Zuid-Holland	2	1.498.200	599.280	Milieu	Energie
22G.001	Walstroom Binnenvaart Rotterdam	2	6.170.000	2.468.000	Milieu	Energie
22Z.002	Aardgasmobiliteit	2	6.825.000	2.500.000	Milieu	Energie
21Z.002	Clusterregeling Zuid-Holland	1	35.500.000	7.500.000	MKB	Innovatie
21Z.005	Kennisnetwerken en Innovatie in clusters	1	4.340.000	1.700.000	MKB	Kennisoverdracht
21F.004	Doorstart Technofonds Flevoland BV	1	5.500.000	1.245.000	MKB	Financieel
21Z.004	Kennisbruggen	1	4.206.980	1.714.650	MKB	Kennisoverdracht
21A.001	Garantiefonds Microkredieten Amsterdam	1	1.200.000	400.000	MKB	Financieel
23R.003	Regling BedrijvenVerbeterGebieden (BVG)	3	5.575.175	2.230.070	MKB	Financieel
21U.001	Partners in Nieuw Ondernemerschap	1	508.430	203.370	MKB	Kennisoverdracht
21F.001	Duurzame groei door innovatie en kenniscirculatie	1	8.100.198	3.240.164	MKB	Kennisoverdracht
21N.008	Nieuwe Energie op de Creatieve As	1	2.755.180	866.385	MKB	Creatief
21X.001	Protospace Utrecht	1	1.400.000	560.000	MKB	Creatief
21M.001	KansenKanon-2	1	4.500.000	1.800.000	MKB	Kennisoverdracht
21F.002	Ondersteuning Innovatief Ondernemerschap Flevoland	1	8.505.211	3.402.084	MKB	Kennisoverdracht
21A.004	EnergieLoket	1	1.226.390	490.556	MKB	Energie
21D.018	Startersfonds Den Haag	1	2.400.000	1.200.000	MKB	Financieel
23R.004	Economische Kansenzones Rotterdam II	3	14.600.000	5.840.000	MKB	Financieel
23U.008	Wijkeconomie en Kleinschalig Ondernemerschap	3	4.565.156	1.826.062	MKB	Kennisoverdracht
21G.004	Rotterdam Media Commission	1	7.019.975	1.763.513	MKB	Media
21T.004	Amersfoort Innovatief Sterk	1	6.348.625	2.539.450	MKB	Digitaal
23U.009	Designer CatA©	3	898.920	359.568	MKB	Mode
21T.001	Utrecht Innoveert: The Next Step	1	7.103.696	2.699.404	MKB	Kennisoverdracht

Nummer	Project	Prioriteit	TSK	EFRO	Hoofdtypologie	Subtypologie
23R.002	Ondernemershuis op Zuid Fase I	3	4.584.942	1.833.977	MKB	Kennisoverdracht
23D.006	Creatieve Stad Den Haag	3	3.511.690	1.404.676	MKB	Creatief
21F.007	Innovatie Incentive Lelystad	1	20.150.000	1.075.000	MKB	Financieel
21X.002	Dutch Game Garden 2010-2015	1	4.035.059	1.614.567	MKB	Kennis
21T.002	Mijn Bedrijf 2.0 (zie memo 22 december 2010)	1	4.213.649	1.894.336	MKB	Kennisoverdracht
21M.010	Green Metropole	1	2.237.224	494.890	MKB	Kennisoverdracht
23D.013	BIZ Winkelgebied Paleis Noordeinde	3	851.040	340.416	MKB	Ontwikkeling
21N.006	KansenKanon Noordwest-Holland	1	2.972.456	1.368.114	MKB	Kennisoverdracht
21R.003	i-HIC	1	1.432.340	381.702	MKB	Kennisoverdracht
23A.008	Investeringsregeling voor ondernemers in Economische Ka	3	12.176.968	4.562.394	MKB	Financieel
21R.004	Rotterdam Internet Valley	1	2.330.989	897.869	MKB	Ontwikkeling
21F.005	Geo Valley	1	5.901.800	1.926.350	Ontwikkeling	Geomatica
21N.002	Dutch Offshore Wind Energy Services D OWES	1	2.987.230	1.015.658	Ontwikkeling	Onderhoud
21F.006	Energierijk	1	6.116.490	800.000	Ontwikkeling	Energie
21N.004	Open Innovatie-Alliantie Groot Composiet Noord-Holland	1	5.646.075	1.303.361	Ontwikkeling	Composiet
21N.011	De HeatMatcher	1	3.323.005	1.328.005	Ontwikkeling	Energie
21M.003	Koudewinning Ouderkerkerplas	1	1.536.954	614.782	Ontwikkeling	Energie
21Z.012	Bioprocess Pilot Facility (BPF)	1	41.500.000	4.645.000	Ontwikkeling	Energie
22N.004	Innovatiesnelweg	2	3.159.808	951.308	Ontwikkeling	Bouw
21M.008	Spinoza Centrum	1	13.124.359	4.495.238	Ontwikkeling	Medisch
21M.009	GMP2	1	6.415.584	2.566.234	Ontwikkeling	Medisch
21Z.013	Proeftuin Maritieme Innovatie	1	1.533.465	600.000	Ontwikkeling	Maritiem
21G.001	Pilot project kleinschalige windturbines in de gebouwde om	1	1.039.702	200.000	Ontwikkeling	Energie
22Z.006	Kassenwarmte Hoogeland en De Naaldhorst	2	4.809.183	401.378	Ontwikkeling	Energie
21Z.014	NeCEN Open Access	1	7.235.085	2.894.034	Ontwikkeling	Medisch
21D.002	PowerPlane Development Project; Airborne Wind Energy	1	1.900.961	569.041	Ontwikkeling	Energie
21R.001	Drijvend Palviloen	1	4.276.867	400.000	Ontwikkeling	Bouw
21H.004	InnoSportLab Zeilen	1	4.711.650	1.322.415	Ontwikkeling	Topsport
21R.002	Powered by You	1	506.143	226.185	Ontwikkeling	Energie
21Z.015	Kenniscentrum Plantenstoffen	1	2.670.000	1.282.500	Ontwikkeling	Energie
21H.005	Aardwarmte Den Haag	1	17.901.000	2.919.750	Ontwikkeling	Energie
22Z.011	LNG Dual fuel voor de Binnenvaart	2	3.464.060	1.200.000	Ontwikkeling	Energie
21Z.017	Delft Aardwarmte Pilot-Project (DAPP)	1	6.761.680	1.354.317	Ontwikkeling	Energie
23A.014	VU University Medical PET-MRI Center	3	12.948.385	4.800.985	Ontwikkeling	Medisch
21N.003	Ontwikkeling robotechniek voor primaire productiebedrijver	1	7.405.320	1.348.670	Ontwikkeling	Tuinbouw
21N.010	Ontwikkeling grootschalige inzet offshore getijstroomenergi	1	4.300.673	1.720.269	Ontwikkeling	Energie
23D.014	Laak noord Scoort; programma gezondheid, welzijn, sport	3	2.871.285	1.100.000	Ontwikkeling	Sociaal
21Z.018	Bio Simulation Factory	1	7.594.000	2.500.000	Ontwikkeling	Medisch
21A.008	Operatie Boeggolf	1	1.470.282	588.113	Ontwikkeling	Energie
23F.002	Atolplaza motor voor kwaliteitsimpuls leefomgeving	3	7.833.716	2.000.000	Openbare ruimte	Herinrichting
23R.001	Revitalisering Nieuwe Binnenweg	3	17.598.114	6.900.000	Openbare ruimte	Bedrijfsruimte
23U.003	Zingende Toren	3	1.244.632	250.000	Openbare ruimte	Cultuur
23D.002	Revitalisering bedrijventerrein Zichtenburg en Kerketuinen	3	4.500.000	1.300.000	Openbare ruimte	Bedrijven
23F.001	Kwaliteitsimpuls Ontwikkeling Kuststrook	3	4.488.848	946.654	Openbare ruimte	Recreatie
22Z.007	Haven Zuid Alblasserdam	2	2.997.316	925.000	Openbare ruimte	Herinrichting
23R.006	Herinrichting Openbare Ruimte Katendrecht	3	1.339.741	409.875	Openbare ruimte	Herinrichting
23D.004	Stadstuin Emma's Hof	3	1.468.030	450.000	Openbare ruimte	Herinrichting
22H.001	Boulevard Scheveningen	2	4.146.194	1.634.000	Openbare ruimte	Onderhoud
22T.001	Laakzone Amersfoort	2	8.635.000	1.600.000	Openbare ruimte	Recreatie
23U.012	Bedrijventerrein Overvecht	3	704.986	283.986	Openbare ruimte	Bedrijfsruimte
23R.007	Revitalisering Winkelgebied Oude Noorden	3	4.650.000	1.827.000	Openbare ruimte	Bedrijfsruimte
23D.009	Herinrichting Grote Marktstraat	3	6.059.128	1.698.976	Openbare ruimte	Herinrichting
21F.008	Multifunctionele Sportaccommodatie Almere	1	2.381.515	833.170	Openbare ruimte	Recreatie
23F.004	Stadscentrum Almere: Bereikbaarheid op maat	3	7.090.000	2.772.235	Openbare ruimte	Herinrichting
23R.008	Revitalisering Winkelboulevard Zuid	3	7.176.400	2.870.560	Openbare ruimte	Bedrijfsruimte
23U.013	Aanleg 1e fase Parkpergola - Leidsche Rijn Park	3	2.456.887	800.000	Openbare ruimte	Herinrichting
23U.014	Upgrading havenbekkens Lage Weide	3	5.000.000	2.000.000	Openbare ruimte	Herinrichting
23D.012	Aanpak Theresiastraat	3	1.474.236	592.700	Openbare ruimte	Herinrichting
23F.006	Revitalisering Boswijk Centrum	3	2.017.404	753.151	Openbare ruimte	Herinrichting
23T.001	Ontwikkeling Buurtas Hogeweg	3	12.042.240	3.000.000	Openbare ruimte	Herinrichting
22F.001	Integrale Inrichting Veluwerandmeren IIVR-2	2	6.500.000	1.300.000	Recreatie	
22N.002	Haarlemmermeer Overbruggen	2	12.419.599	3.754.344	Recreatie	
23F.003	Zorg en doelgroepenbad Bad Hanzeborg	3	1.245.035	350.000	Recreatie	
22Z.005	Versterking groenrecreatieve structuren Papendrecht	2	4.150.000	1.575.000	Recreatie	
22N.003	Recroduct "Zandpoort"	2	7.929.376	3.171.750	Recreatie	
22M.001	Pleisterplaats / recreatieknoppunt Kustbatterij Fort Dieme	2	1.641.020	623.600	Recreatie	
22Z.009	Langzaam verkeersbrug tussen Westerpark en N3MP	2	5.779.918	2.000.000	Recreatie	
23D.007	Overdekte Skatebaan Binckhorst	3	998.948	399.579	Recreatie	
22Z.010	Duivenvoerde Corridor	2	4.056.434	1.338.623	Recreatie	
22Z.012	Groenzone Berkel-Pijnacker, fase 1	2	6.500.000	2.000.000	Recreatie	
22F.002	Project Roggebotstaete	2	3.826.000	921.700	Recreatie	
22G.002	Realisatie Willem-Alexander Baan	2	6.987.072	1.913.000	Recreatie	Topsport
22F.003	Natuurpark Lelystad: duurzaam verbindend	2	1.933.000	466.500	Recreatie	Herinrichting
22N.001	Groene CarrA© Zuid en West	2	3.705.335	1.235.048	Recreatie	
23A.002	Westergasfabriek 'Het Levende Park'	3	428.435	152.000	Toerisme	
23U.006	Trajectum Lumen	3	3.226.000	1.060.000	Toerisme	
23A.006	De Toekomst van Museum Ons' Lieve Heer op Solder	3	9.777.425	3.368.643	Toerisme	
22N.005	Toeristische Ontwikkeling Zaanse Schans	2	4.079.680	887.551	Toerisme	
23D.003	Humanity House	3	5.002.455	2.000.000	Toerisme	
23D.005	Panorama Mesdag	3	4.046.455	1.408.374	Toerisme	
23A.010	Versterken van de toeristische functie van de Westerkerk	3	819.644	327.858	Toerisme	
23D.011	Mauritshuis bouwt aan de toekomst	3	6.027.437	2.000.000	Toerisme	
23U.001	Revitalisatie Flora's Hof Lichte Gaard	3	2.525.343	800.000	Werk	Recreatie
23U.007	De Wissel	3	665.000	330.000	Werk	Kennisoverdracht
23U.011	De Nieuwe Bouwloods	3	1.059.868	400.000	Werk	Cultuur

G4P4

Tabel B17: Inzet Eerste typologie

(1) Aantal projecten	(2) TSK	(3) EFRO gecommiteerd	(4) Rijksco.	(5) Bijdrage publiek	(6) Privaat	(7) Hoofdtypologie	(8) EFRO % tov totaal gecommiteerd	(9=3/2) EFRO %	(10=(4+5)/2) Publieke fin %	(11=6/2) Priv %
31	184.750.293	57.448.217	16.137.398	52.028.202	59.136.476	MKB	22%	31%	37%	32%
28	183.111.046	45.073.593	28.197.519	48.293.388	61.546.546	Ontwikkeling	17%	25%	42%	34%
21	105.304.387	33.847.307	-	67.532.823	3.924.257	Openbare ruimte	13%	32%	64%	4%
19	79.353.503	25.793.064	10.422.566	36.603.002	6.409.871	Kennis	10%	33%	59%	8%
14	67.671.737	21.049.144	0	38.373.507	8.249.086	Recreatie	8%	31%	57%	12%
8	41.671.355	14.351.344	-	2.749.154	58.771.853	Bedrijfsruimte	5%	34%	7%	141%
6	43.940.767	13.868.389	7.134.676	20.452.702	2.485.000	Incubator	5%	32%	63%	6%
2	27.085.900	13.054.000	-	14.031.900	-	Beheer	5%	48%	52%	0%
9	49.359.489	12.937.367	2.774.042	15.348.080	18.300.000	Milieu	5%	26%	37%	37%
8	33.407.531	11.204.426	0	84.554.657	30.893.634	Toerisme	4%	34%	253%	92%
9	25.807.979	9.103.300	2.574.267	11.128.814	3.001.598	Kennisoverdracht	3%	35%	53%	12%
5	10.365.425	3.346.251	-	1.345.343	5.673.831	Cultuur	1%	32%	13%	55%
2	6.243.900	2.364.400	-	-	-	Bedrijven	1%	38%	0%	0%
3	4.250.211	1.530.000	-	1.305.000	1.415.211	Werk	1%	36%	31%	33%
		264.970.802	Totaal gecommiteerd							

Tabel B18: Inzet Tweede typologie

(1) Aantal projecten	(2) TSK	(3) EFRO gecommiteerd	(4) Rijksco.	(5) Bijdrage publiek	(6) Privaat	(7) Subtypologie	(8) EFRO % tov totaal gecommiteerd	(9=3/2) EFRO %	(10=(4+5)/2) Publieke fin %	(11=6/2) Priv %
23	123.099.783	44.098.070	-	53.706.078	25.295.635	geen typologie	16,6%	36%	44%	21%
25	132.556.566	31.321.278	17.150.713	30.341.676	53.742.899	Energie	11,8%	24%	36%	41%
14	57.935.282	22.888.753	5.797.593	24.112.612	5.136.324	Kennisoverdracht	8,6%	40%	52%	9%
6	52.017.413	19.256.491	6.086.241	22.280.681	4.394.000	Medisch	7,3%	37%	55%	8%
7	61.602.143	16.552.464	1.425.000	12.353.695	31.270.984	Financieel	6,2%	27%	22%	51%
12	51.711.698	15.868.437	-	33.757.504	2.085.757	Herinrichting	6,0%	31%	65%	4%
7	36.287.076	12.811.804	5.537.836	15.452.436	2.485.000	Bedrijven	4,8%	35%	58%	7%
4	30.129.500	11.881.546	-	15.942.954	2.305.000	Bedrijfsruimte	4,5%	39%	53%	8%
3	23.983.465	9.934.000	1.881.000	10.760.000	1.283.465	Maritiem	3,7%	41%	53%	5%
7	25.537.898	9.655.624	-	2.471.784	13.410.490	Cultuur	3,6%	38%	10%	53%
1	35.500.000	7.500.000	3.750.000	3.750.000	20.500.000	Innovatie	2,8%	21%	21%	58%
3	40.430.243	7.468.714	3.713.163	11.415.933	17.832.433	MKB	2,8%	18%	37%	44%
5	20.292.045	5.769.511	1.038.795	3.594.014	-	Creatief	2,2%	28%	23%	0%
4	17.484.051	4.818.375	2.367.381	7.241.071	3.057.224	Media	1,8%	28%	55%	17%
5	20.268.606	4.809.824	-	14.703.439	755.343	Recreatie	1,8%	24%	73%	4%
6	15.788.778	4.402.061	3.373.385	2.894.370	5.118.962	Tuinbouw	1,7%	28%	40%	32%
2	12.503.671	4.094.462	2.693.000	5.419.719	296.490	Ondernemen	1,5%	33%	65%	2%
2	18.475.622	3.920.704	2.579.296	11.975.622	-	Recht	1,5%	21%	79%	0%
2	11.698.722	3.235.415	440.805	7.318.327	704.175	Topsport	1,2%	28%	66%	6%
4	7.075.606	2.842.232	-	2.396.915	1.836.459	Sociaal	1,1%	40%	34%	26%
3	7.483.500	2.670.600	413.000	4.314.900	85.000	Water	1,0%	36%	63%	1%
2	7.133.424	2.649.658	597.446	3.028.978	857.342	Onderhoud	1,0%	37%	51%	12%
1	6.348.625	2.539.450	1.587.156	1.826.019	396.000	Digitaal	1,0%	40%	54%	6%
1	5.901.800	1.926.350	1.475.450	1.267.373	1.232.627	Geomatica	0,7%	33%	46%	21%
1	6.835.042	1.756.910	373.741	4.704.391	-	Milieu	0,7%	26%	74%	0%
1	4.035.059	1.614.567	1.007.992	1.412.500	-	Kennis	0,6%	40%	60%	0%
2	7.436.675	1.351.308	1.177.877	3.781.972	1.125.518	Bouw	0,5%	18%	67%	15%
2	3.380.187	1.313.690	182.767	1.883.730	-	Clusters	0,5%	39%	61%	0%
1	5.646.075	1.303.361	1.411.519	1.529.324	1.401.871	Composiet	0,5%	23%	52%	25%
2	3.182.029	1.238.285	450.000	670.624	823.120	Ontwikkeling	0,5%	39%	35%	26%
2	2.917.674	933.174	-	538.000	1.446.500	Openbare ruimte	0,4%	32%	18%	50%
1	1.997.400	665.800	-	1.331.600	-	Veilig	0,3%	33%	67%	0%
2	1.619.616	647.847	-	881.917	89.852	Mode	0,2%	40%	54%	6%
1	2.117.249	630.037	529.312	707.900	250.000	Voedsel	0,2%	30%	58%	12%
1	1.911.000	600.000	200.000	1.111.000	-	Bestuur	0,2%	31%	69%	0%
		264.970.802	Totaal gecommiteerd							

Tabel B19: kernindicatoren Prioriteit 1 Kennis, Innovatie en Ondernemerschap

Kernindicator		2007	2008	2009	2010	2011	Totaal	% tov doel
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen (in FTE)	Resultaat	-	-	317	903	1.134	2.354	75%
	Doel						3.120	
	Uitgangssituatie	-	-	5.240	51-	561	5.750	184%
(C4) Aantal R&D projecten	Resultaat	-	-	130	88-	12-	30	25%
	Doel						121	
	Uitgangssituatie	-	-	629	569-	1-	59	49%
(C5) Aantal samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennis/researchinstellingen	Resultaat	-	-	96	15-	39-	42	48%
	Doel						88	
	Uitgangssituatie	-	-	501	364-	70-	67	76%
(C7) Aantal ondersteunde MKB bedrijven	Resultaat	-	-	2.073	4.798	322-	6.549	1224%
	Doel						535	
	Uitgangssituatie	-	-	8.482	1.818	47	10.347	1934%
(C8) Aantal ondersteunde startende bedrijven en kleiner bedrijven < 5 jaar	Resultaat	-	-	392	566	77-	881	329%
	Doel						268	
	Uitgangssituatie	-	-	1.617	444	565-	1.496	558%
(C10) Uitgelokte private vervolginvesteringen	Resultaat	-	-	4.329.508	13.249.055	25.957.335	43.535.898	140%
	Doel						31.000.000	
	Uitgangssituatie	-	-	130.969.805	121.632.076	49.983.214	302.585.095	976%

Tabel B20: kernindicatoren Prioriteit 2 Attractieve regio's

Kernindicator		2007	2008	2009	2010	2011	Totaal	% tov doel
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen	Resultaat	-	-	6	3	3	12	1%
	Doel						1.340	
	Uitgangssituatie	-	-	677	202	86	965	72%
(C34) Aantal toeristische-recreatieve projecten	Resultaat	-	-	-	-	4	4	11%
	Doel						35	
	Uitgangssituatie	-	-	33	15-	2-	16	46%

Tabel B21: kernindicatoren Prioriteit 3 Attractieve steden

Kernindicator		2007	2008	2009	2010	2011	Totaal	% tov doel
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen (in FTE)	Resultaat	-	-	81	381	380	842	35%
	Doel						2.420	
	Uitgangssituatie	-	-	1.087	-	1.445	2.532	105%
(C39) Aantal gerenoveerde of nieuwe stedelijke voorzieningen	Resultaat	-	-	8	4	7	19	48%
	Doel						40	
	Uitgangssituatie	-	-	32	14	10	56	140%
(C40) Aantal projecten gericht op ondernemerschap, stads/wijkeconomie	Resultaat	-	-	16	13	10-	19	54%
	Doel						35	
	Uitgangssituatie	-	-	50	18-	7	39	111%
(C41) Aantal projecten gericht op participatie leefbaarheid of sociale activering	Resultaat	-	-	10	4	7	21	25%
	Doel						84	
	Uitgangssituatie	-	-	34	-	6	40	48%

Tabel B22: outputindicator Prioriteit 1

Outputindicator		2007	2008	2009	2010	2011	Totaal	% tov doel
R&D investeringen (private bijdragen aan onderzoeksfaciliteiten, onderzoeksorganisaties etc)	Resultaat	-	-	2.480.221	4.304.103	13.572.469	20.356.793	42%
	Doel						48.000.000	
	Uitgangssituatie	-	-	46.114.186	63.363.865	2.088.521	111.566.572	232%

G4P4

Tabel B23: outputindicatoren Prioriteit 2

Outputindicator		2007	2008	2009	2010	2011	Totaal	% tov doel
Aantal projecten gericht op verbetering van natuur, landschap of cultureel erfgoed	Resultaat	-	-	-	4	1-	3	7%
	Doel						41	
	Uitgangssituatie	-	-	24	11-	1	14	34%
Aantal hectare bedrijfsterreinen gemoderniseerd	Resultaat	-	-	-	-	-	0	0%
	Doel						88	
	Uitgangssituatie	-	-	5	125	-	130	148%
Aantal projecten gericht op milieu (incl. externe veiligheid en luchtkwaliteit)	Resultaat	-	-	6	1-	-	5	5%
	Doel						104	
	Uitgangssituatie	-	-	101	83-	3-	15	14%

Tabel B24: outputindicatoren Prioriteit 3

Outputindicator		2007	2008	2009	2010	2011	Totaal	% tov doel
Aantal ha bedrijfslocatie gemoderniseerd	Resultaat	-	-	3	-	10	13	9%
	Doel						146	
	Uitgangssituatie	-	-	7	48	99	154	105%

Tabel B25: indicatoren waarop gescoord wordt buiten de prioriteit waaronder het project valt.

Prioriteit	Naam	gecommitteerd	realisatie
1	Aantal projecten gericht op ondernemerschap, stads- en wijk economie	1	1
1	Aantal projecten gericht op participatie leefbaarheid of sociale activering	1	1
1	Aantal projecten gericht op milieu	1	0
1	Aantal gerenoveerde of nieuwstedelijke voorzieningen	1	0
2	Aantal ondersteunde MKB-bedrijven	125	0
2	Uitgelokte private vervolginvesteringen	€ 2.800.000	0
2	Aantal samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennis-, onderzoeks- en onderwijsinstellingen	1	0
3	Aantal samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennis-, onderzoeks- en onderwijsinstellingen	4	4
3	Aantal ondersteunde RD-projecten	2	0
3	Aantal ondersteunde MKB-bedrijven	990	1599
3	Aantal ondersteunde startende bedrijven en kleinebedrijven jonger dan 5jaar	715	533

Tabel B26: Financiële informatie

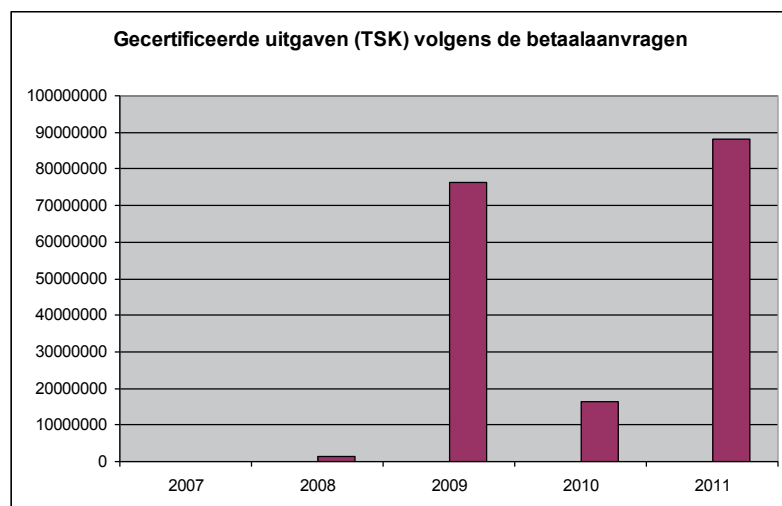
Uitgaven	Bedrag totale subsidiabele uitgaven (TSK)	Overheidsbijdrage incl. EFRO	EFRO	EFRO in %
Prioriteit 1	107.373.652	80.542.334	42.949.519	40%
Prioriteit 2	10.049.308	9.003.226	4.019.723	40%
Prioriteit 3	56.055.168	39.249.820	22.422.021	40%
Prioriteit 4	8.710.090	8.710.090	4.355.045	50%
Totaal	182.188.217	137.505.471	73.746.308	

*Voor de betaalaanvraag geldt een EFRO interventiepercentage van 40% of 50%

Tabel B27: Financiële informatie gecertificeerde uitgaven

	Bedragen van de uitgaven (in euro's)
Totaal-generaal 2007-20	€ 182.188.217,48
2007	€ 0,00
2008	€ 1.404.452,00
2009	€ 76.265.234,41
2010	€ 16.254.940,61
2011	€ 88.263.590,46
2012	€ 0,00
2013	€ 0,00
2014	€ 0,00
2015	€ 0,00

Grafiek 27A: gecertificeerde uitgaven en ontvangsten EFRO op basis TSK 2007-2011

G4P4

Tabel B28: Projecten gecommiteerd en herbeschikt in 2011, volgens prioriteit

Project	Nummer	Prioriteit	Totaal subsidieerbare kosten	Gevraagde EFRO bijdrage	Gevraagde Rijksco.	Totale bijdrage publiek	Totale bijdrage privaat
Aardwarmte Den Haag	21H.005	1	17.901.000	2.919.750	475.250	4.000.000	10.506.000
Innovatieregio Amsterdam: integratie kennis, kunde, kassa	21A.007	1	10.833.283	3.475.000	2.693.000	4.394.783	270.500
Multifunctionele Sportaccommodatie Almere	21F.008	1	2.381.515	833.170	0	1.548.345	0
Dutch Game Garden 2010-2015	21X.002	1	4.035.059	1.614.567	1.007.992	1.412.500	0
Delft Aardwarmte Pilot-Project (DAPP)	21Z.017	1	6.761.680	1.354.317	1.587.371	1.065.795	2.754.197
Living Lab The Hague	21H.006	1	15.617.064	3.320.704	2.379.296	9.917.064	0
Ontwikkeling robotechniek voor primaire productiebedrijven	21N.003	1	7.405.320	1.348.670	1.851.330	364.000	3.841.320
House of Food	21N.005	1	2.117.249	630.037	529.312	707.900	250.000
Mijn Bedrijf 2.0 (zie memo 22 december 2010)	21T.002	1	4.213.649	1.894.336	1.053.960	1.085.353	180.000
Green Metropole	21M.010	1	2.237.224	494.890	400.000	508.080	834.254
Ontwikkeling grootschalige inzet offshore getijdstroomenergie	21N.010	1	4.300.673	1.720.269	1.005.236	500.000	1.075.168
Slim meten en monitoren	21Z.016	1	530.000	212.000	53.000	180.000	85.000
Bio Simulation Factory	21Z.018	1	7.594.000	2.500.000	1.500.000	200.000	3.394.000
Incubator Matrix VI	21M.004	1	14.796.621	3.413.757	2.133.598	9.249.266	0
KansenKanon Noordwest-Holland	21N.006	1	2.972.456	1.368.114	118.114	1.042.478	443.750
i-HIC	21R.003	1	1.432.340	381.702	190.851	552.287	307.500
Rotterdam Internet Valley	21R.004	1	2.330.989	897.869	450.000	160.000	823.120
Vizier op de toekomst: agribusiness Noord-Holland Noord	21N.009	1	1.885.387	566.290	182.767	1.136.330	0
Gietwater op Maat	21Z.019	1	1.250.000	200.000	300.000	120.000	630.000
Operatie Boeggolf	21A.008	1	1.470.282	588.113	0	882.169	0
totaal 2011			112.065.791	29.733.555	17.911.077	39.026.350	25.394.809
herbeschikt			25.428.192	7.658.399	4.722.106	11.542.519	1.505.168
beschikt			86.637.599	22.075.156	13.188.971	27.483.831	23.889.641
Walstroon in Zuid-Holland	22Z.001	2	1.498.200	599.280	0	898.920	0
LNG Dual fuel voor de Binnenvaart	22Z.011	2	3.464.060	1.200.000	0	0	2.264.060
Groenzone Berkel-Pijnacker, fase 1	22Z.012	2	6.500.000	2.000.000	0	4.500.000	0
Project Roggebotstaete	22F.002	2	3.826.000	921.700	0	800.000	2.104.300
Realisatie Willem-Alexander Baan	22G.002	2	6.987.072	1.913.000	0	5.074.072	0
Natuurpark Lelystad: duurzaam verbindend	22F.003	2	1.933.000	466.500	0	825.000	641.500
Walstroon Binnenvaart Rotterdam	22G.001	2	6.170.000	2.468.000	0	3.702.000	0
Groene CarrÃ© Zuid en West	22N.001	2	3.705.335	1.235.048	0	783.640	1.686.647
Aardgasmobiliteit	22Z.002	2	6.825.000	2.500.000	0	1.025.000	3.300.000
Pilotproject Waalblok 4B-concept water	22Z.013	2	4.246.500	1.698.600	0	2.547.900	0
totaal 2011			45.155.167	15.002.128	0	20.156.532	9.996.507
herbeschikt			18.198.535	6.802.328	0	6.409.560	4.986.647
beschikt			26.956.632	8.199.800	0	13.746.972	5.009.860
Herinrichting Grote Marktstraat	23D.009	3	6.059.128	1.698.976	0	4.360.152	0
Verbetering natuurkwaliteit Westduinpark - periode 2010-2015	23D.010	3	2.237.900	630.000	0	1.607.900	0
Stadscentrum Almere: Bereikbaarheid op maat	23F.004	3	7.090.000	2.772.235	0	4.317.765	0
Revitalisering Winkelboulevard Zuid	23R.008	3	7.176.400	2.870.560	0	4.305.840	0
Aanleg 1e fase Parkpergola - Leidsche Rijn Park	23U.013	3	2.456.887	800.000	0	1.656.887	0
uitbreiding Verzetsmuseum met een kindermuseum	23A.011	3	2.153.972	300.000	0	400.000	1.453.972
Mauritshuis bouwt aan de toekomst	23D.011	3	6.027.437	2.000.000	0	0	4.027.437
Made@De Overkant-leren, creeren, produceren&verkopen	23A.012	3	11.888.897	2.726.095	0	0	9.162.802
Upgrading havenbekkens Lage Weide	23U.014	3	5.000.000	2.000.000	0	3.000.000	0
De microZOO	23A.013	3	4.700.000	2.000.000	0	1.700.000	1.000.000
VU University Medical PET-MRI Center	23A.014	3	12.948.385	4.800.985	778.369	7.369.031	0
Cultuurhuis Hommes: activiteiten voor de wijk	23F.005	3	605.045	302.522	0	302.523	0
Aanpak Theresiastraat	23D.012	3	1.474.236	592.700	0	881.536	0
BIZ Winkelgebied Paleis Noordeinde	23D.013	3	851.040	340.416	0	510.624	0
Laak noord Scoort; programma gezondheid, welzijn, sport	23D.014	3	2.871.285	1.100.000	0	954.570	816.715
De Hofbogen	23R.005	3	4.720.723	1.888.290	0	0	2.832.433
Investeringsregeling voor ondernemers in Economische Kans	23A.008	3	12.176.968	4.562.394	0	1.943.590	5.670.984
EYE in Amsterdam-Noord	23A.015	3	3.938.615	1.500.000	0	600.000	1.838.615
Revitalisering Boswijk Centrum	23F.006	3	2.017.404	753.151	0	1.133.026	131.227
Ontwikkeling Buurtas Hogeweg	23T.001	3	12.042.240	3.000.000	0	9.042.240	0
totaal 2011			108.436.562	36.638.324	778.369	44.085.684	26.934.185
herbeschikt			28.939.931	9.450.684	0	10.985.830	8.503.417
beschikt			79.496.631	27.187.640	778.369	33.099.854	18.430.768

Tabel B29: Controlebezoeken ter plaatse 2009-2011

Project	Bezocht op	Aantal
Revitalisering Nieuwe Binnenweg	14-5-2009	1
Ondernemershuis op Zuid Fase I	14-5-2009	2
Revitalisatie Flora's Hof Lichte Gaard	26-8-2009	3
Emissie vrije Bierboot	13-10-2009	4
Zingende Toren	29-10-2009	5
Westergasfabriek 'Het Levende Park'	20-11-2009	6
BioPartner Accelerator	10-12-2009	7
ARM	11-12-2009	8
Economische Kansenzones Rotterdam II	26-1-2010	1
Creative City Lab	15-2-2010	2
Aanpak Openbare Ruimte	16-2-2010	3
Atolplaza motor voor kwaliteitsimpuls leefomgeving	19-2-2010	4
Amsterdam Smart City	2-3-2010	5
Partners in Nieuw Ondernemerschap	11-3-2010	6
Regling BedrijvenVerbeterGebieden (BVG)	6-4-2010	7
Zorg en doelgroepenbad Bad Hanzeborg	15-4-2010	8
Trajectum Lumen	3-6-2010	9
Groene Carré Zuid en West	3-6-2010	10
Energierijk	15-7-2010	11
Economische Kansenzones Rotterdam II	9-8-2010	12
West Orange	10-8-2010	13
Startersfonds Den Haag	25-8-2010	14
EnergieLoket	27-8-2010	15
Stadstuin Emma's Hof	25-11-2010	16
Protospace Utrecht	25-11-2010	17
Partners in Business SOB Haaglanden	3-12-2010	18
Revitalisering bedrijventerrein Zichtenburg en Kerketuinen	9-12-2010	19
De Hofbogen	19-1-2011	1
Drijvend Palvijoen	3-2-2011	2
Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)	15-2-2011	3
Creatieve Stad Den Haag	16-2-2011	4
Overdekte Skatebaan Binckhorst	23-2-2011	5
Internationaal Experience Center "De Poort"	7-3-2011	6
De Toekomst van Museum Ons' Lieve Heer op Solder	30-3-2011	7
Herinrichting Openbare Ruimte Katendrecht	14-6-2011	8
De Wissel	22-6-2011	9
Meesteropleiding Theater- en Modecoupeurs	12-7-2011	10
Garantiefonds Microkredieten Amsterdam	26-7-2011	11
De Nieuwe Bouwloods	24-8-2011	12
PowerPlane Development Project; Airborne Wind Energy	25-8-2011	13
Wijkeconomie en Kleinschalig Ondernemerschap	30-8-2011	14
Humanity House	8-9-2011	15
Herinrichting Openbare Ruimte Katendrecht	8-11-2011	16
Totaal		43

G4P4

Tabel B30: Contextindicatoren

Contextindicator	Uitgangswaarde (2003)	2007	2008	2009	2010	2011	Doelstelling Landsdeel West 2013
Bruto Regionaal Product Randstad provincies	240 mld. euro	283 mld. euro*	295 mld. euro*	256 mld. euro*			2% p.j. (CPB: 1,75%)
Werkzame beroepsbevolking (index 2003=100)	3.325.000	105	108	108	107	107	0,5% p.j. (CPB: 0,25%)
Werkzame beroepsbevolking (% ontwikkeling van jaar op jaar)	3.325.000	3,0%	2,8%	0,1%	-1,2%	0,2%	0,5% p.j. (CPB: 0,25%)
Werkloosheid (% werklozen in de beroepsbevolking)	5,3%	4,4%	3,7%	4,7%	5,5%	5,6%	4% p.j. (CPB: 4,5%)
Totale uitgaven aan R&D (% aandeel in nationale uitgaven R&D)	47,9%	49,2%		51,0%			47,5%
Totale uitgaven aan R&D excl. hoger onderwijsinstellingen (% aandeel in nationale uitgaven R&D excl. hoger onderwijsinstellingen)	42,3%	44,4%		44,8%			47,5%
Uitgaven R&D totaal	4,4 mld. euro	5,1 mld. euro		5,3 mld. euro			4,64 mld. euro
Uitgaven R&D excl. hoger onderwijsinstellingen	2,5 mld. euro	3 mld. euro		2,8 mld. euro			2,8 mld. euro
Aandeel private bedrijven in totale uitgaven R&D	38,1%	40,4%		34,3%			50%
Aandeel private bedrijven in uitgaven R&D excl. hoger onderwijsinstellingen	65,6%	68,5%		65,1%			65,1%
Netto participatiegraad (% werkzame beroepsbevolking in totale bevolking van 15 tot en met 64 jaar)	65,2%	67,5%	69,0%	68,7%	67,9%	68,0%	68%
Investeren in vaste bedrijfsactiva private sector (exclusief overheid, zorg en overige diensten)	16,9%	nb	nb	nb			16,9%
Aanvullend							
Bruto Regionaal Product per inwoner Randstad provincies	31.200 euro (2004)	37.000 euro*	38.500 euro*	33.000 euro*			36.650 (groei 1,8% p.j.)
Arbeidsproductiviteit Randstad provincies	74.900 euro (2004)	85.700 euro*	88.600 euro*	77.500 euro*			83.400 (groei 1,2% p.j.)
Uitstoot broeikasgassen	100,5**	nb	nb				94
Let op: dit zijn landelijke cijfers!							
Uitstoot broeikasgassen, ontwikkeling t.o.v. 1995 (index 1995=100):							
CO ₂		101	103	100	106		
CH ₄		70	71	70	69		
N ₂ O		68	49	48	47		
Algemeen Oordeel (eindcijfer) Benchmark Gemeentelijk Ondernemingsklimaat (ministerie EZ)	6,2***				6,8		6,7

3-jaarlijkse enquête

Opmerkingen:
bekend t/m 2009; 2007 is voorlopig CBS-cijfer;
2008 en 2009 voorlopige cijfers TNO (op basis van CBS)

beschikbaar zijn de voorlopige cijfers 2007, 2008 en 2009; bron is TNO (op basis van CBS)

beschikbaar zijn de voorlopige cijfers 2007, 2008 en 2009; bron is TNO (op basis van CBS)

Bron: CBS, Statline

* voorlopige cijfers; ** Index basisjaar 1990; *** Uitgangswaarde 2002

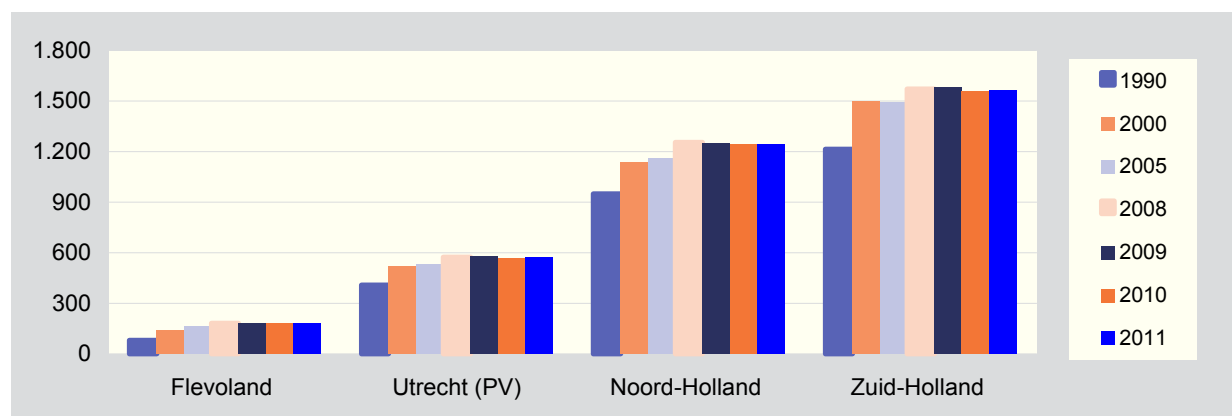
**** Het is onduidelijk hoe 2002 is berekend. 2007 is een gewogen gemiddelde van de G31 steden die in landdeel West liggen. Wordt 2002 ook zo berekend dan is het rapportcijfer hoger dan 6,2.

Tabel B31: Werkzame beroepsbevolking (x 1000) per gebied, 1990-2000-2005 t/m 2010

Gebieden	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nederland	5.644	6.917	6.973	7.097	7.309	7.501	7.469	7.391	7.392
Flevoland	81	141	163	165	173	182	182	178	179
Utrecht (PV)	409	518	530	541	564	575	576	567	571
Noord-Holland	950	1.134	1.157	1.176	1.209	1.256	1.251	1.241	1.241
Zuid-Holland	1.215	1.498	1.490	1.507	1.543	1.572	1.580	1.559	1.560
Amsterdam	271	330	342	346	363	378	373	378	381
Rotterdam	197	245	236	239	255	262	256	256	254
's-Gravenhage	149	206	208	212	214	218	220	214	211
Utrecht (gemeente)	93	126	129	137	145	153	153	152	155

Bron: CBS (StatLine)

Grafiek B31A werkzame beroepsbevolking

Tabel B32: Werkloosheidspercentage per gebied en geslacht, 2000 - 2005 tot en met 2010

Gebieden	Geslacht	2000 %	2005 %	2006 %	2007 %	2008 %	2009 %	2010 %	2011 %
Nederland	Mannen	2,7	5,5	4,4	3,5	3,2	4,5	5,0	5,2
Nederland	Vrouwen	5,4	7,8	6,8	5,7	4,7	5,2	6,0	5,6
Flevoland (PV)	Mannen	.	6,0	4,9	2,8	3,6	5,2	6,2	6,1
Flevoland (PV)	Vrouwen	9,8	11,9	10,8	8,8	5,4	5,9	6,9	6,6
Utrecht (PV)	Mannen	1,7	4,6	3,9	3,3	2,8	4,1	4,0	4,7
Utrecht (PV)	Vrouwen	3,1	5,9	5,6	4,5	3,6	4,2	5,4	4,6
Noord-Holland (PV)	Mannen	3,4	5,6	4,6	3,6	3,1	4,5	5,0	5,2
Noord-Holland (PV)	Vrouwen	5,5	7,2	6,2	5,1	3,8	5,0	5,5	5,5
Zuid-Holland (PV)	Mannen	3,0	5,6	4,7	3,9	3,6	4,6	5,8	6,2
Zuid-Holland (PV)	Vrouwen	4,9	7,6	7,1	5,4	4,9	5,0	6,0	5,9
Amsterdam	Mannen	7,0	9,8	7,2	5,3	4,8	6,4	6,8	7,8
Amsterdam	Vrouwen	6,7	8,0	7,4	6,4	4,1	6,6	6,5	6,2
Rotterdam	Mannen	6,1	9,8	8,7	6,7	6,6	8,2	9,2	10,3
Rotterdam	Vrouwen	7,4	11,7	11,1	7,9	7,3	8,1	8,3	8,6
's-Gravenhage	Mannen	3,4	7,7	6,3	4,2	3,8	5,5	6,8	9,3
's-Gravenhage	Vrouwen	4,4	7,5	6,8	5,4	4,9	5,6	6,9	7,0
Utrecht (gemeente)	Mannen	2,6	7,6	5,0	3,5	4,2	5,8	4,7	6,2
Utrecht (gemeente)	Vrouwen	.	7,3	6,1	5,4	4,8	4,3	5,6	4,2

Bron: CBS (StatLine)

Werkloosheidspercentage: de werkloze beroepsbevolking als percentage van de beroepsbevolking (15 t/m 64 jaar)

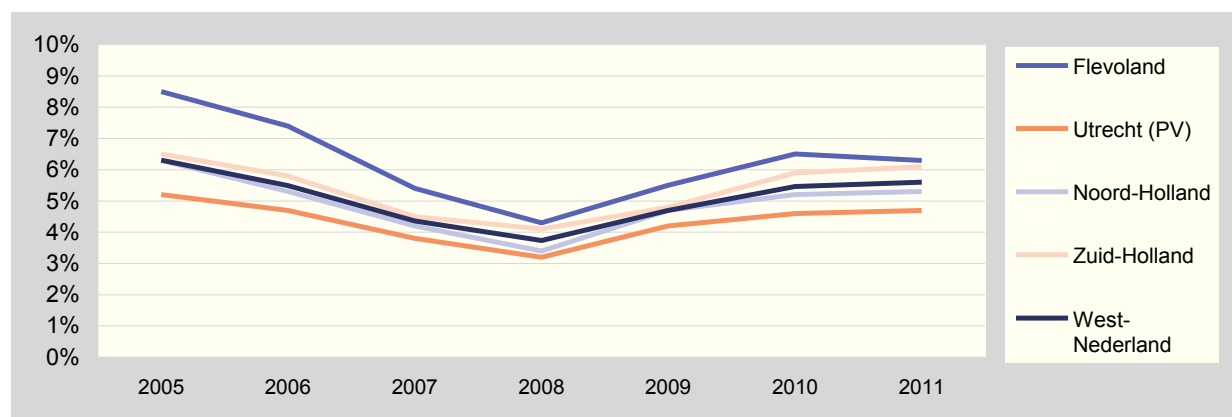
G4P4

Tabel B33: Werkloosheidspercentage per gebied 2005 tot en met 2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Rotterdam	10,6%	9,8%	7,2%	6,9%	8,1%	8,8%	9,5%
Amsterdam	9,0%	7,3%	5,9%	4,5%	6,5%	6,6%	7,1%
Den Haag	7,6%	6,6%	4,7%	4,3%	5,5%	6,8%	8,3%
Utrecht	7,5%	5,5%	4,4%	4,5%	5,1%	5,2%	5,2%
Flevoland	8,5%	7,4%	5,4%	4,3%	5,5%	6,5%	6,3%
Utrecht (PV)	5,2%	4,7%	3,8%	3,2%	4,2%	4,6%	4,7%
Noord-Holland	6,3%	5,3%	4,2%	3,4%	4,7%	5,2%	5,3%
Zuid-Holland	6,5%	5,8%	4,5%	4,1%	4,8%	5,9%	6,1%
West-Nederland	6,3%	5,5%	4,4%	3,7%	4,7%	5,5%	5,6%
Nederland	6,5%	5,5%	4,5%	3,8%	4,8%	5,4%	5,4%

Bron: CBS (StatLine)

Grafiek33A werkloosheidontwikkeling 2005-2011

Tabel B34 R&D; uitgaven eigen personeel naar regio en categorie (x mln euro's), 2002 - 2009

Regio's	Perioden	Verrichte R&D-uitgaven: eigen personeel Totaal R&D-uitgaven	Verrichte R&D-uitgaven: eigen personeel Bedrijven	Verrichte R&D-uitgaven: eigen personeel Hoger onderwijsinstellingen	Verrichte R&D-uitgaven: eigen personeel Researchinstellingen
		mln euro	mln euro	mln euro	mln euro
Nederland	2002	8.747	4.543	3.040	1.164
Nederland	2003	9.147	4.804	3.127	1.216
Nederland	2005	9.772	5.169	3.387	1.216
Nederland	2007	10.342	5.495	3.588	1.259
Nederland	2009	10.408	4.900	4.181	1.327
West-Nederland ')	2002	.	1.570	.	.
West-Nederland ')	2003	4.382	1.668	1.838	876
West-Nederland ')	2005	4.497	1.681	1.956	860
West-Nederland ')	2007	5.084	2.055	2.082	947
West-Nederland ')	2009	5.303	1.817	2.512	974
Flevoland	2002	.	31	.	x
Flevoland	2003	119	40	x	x
Flevoland	2005	139	61	x	x
Flevoland	2007	157	76	x	x
Flevoland	2009	154	58	x	x
Utrecht (PV)	2002	.	218	.	x
Utrecht (PV)	2003	870	221	x	x
Utrecht (PV)	2005	928	272	x	x
Utrecht (PV)	2007	1.032	368	x	x
Utrecht (PV)	2009	1.005	206	x	x
Noord-Holland	2002	.	744	.	x
Noord-Holland	2003	1.595	747	x	x
Noord-Holland	2005	1.505	572	x	x
Noord-Holland	2007	1.748	701	x	x
Noord-Holland	2009	1.839	658	x	x
Zuid-Holland	2002	.	577	.	x
Zuid-Holland	2003	1.798	660	x	x
Zuid-Holland	2005	1.925	776	x	x
Zuid-Holland	2007	2.147	910	x	x
Zuid-Holland	2009	2.305	895	x	x

Bron: CBS (StatLine), bewerking COS

De tabel bevat gegevens over de activiteiten op het gebied van research en development (R&D) van bedrijven, researchinstellingen en Hoger onderwijsinstellingen, met 10 en meer werkzame personen, uitgevoerd met eigen personeel in Nederland. Het gaat daarbij om: - de uitgaven ten behoeve van de R&D verricht met eigen personeel; - het eigen R&D-personeel, weergegeven in aantallen arbeidsjaren.

De gegevens hebben betrekking op: - bedrijven; - instellingen, bestaande uit: * onderzoeksinstituten; * rijksdiensten; * instellingen zorg en welzijn; * overige instellingen. - Hoger onderwijsinstellingen, bestaande uit: * de publiek gefinancierde universiteiten; * de Universitaire Medische Centra (UMC's) waar de Medische Faculteit van de bijbehorende universiteit (deels) in ondergebracht is; * het Hoger Beroepsonderwijs (HBO).

Peildatum daarbij is 31 december.

2. DEFINITIES EN VERKLARING VAN SYMBOLEN

Research & Development (R&D): Activiteit waarbij wordt gestreefd naar oorspronkelijkheid en vernieuwing en bestaande uit het creatief, systematisch en planmatig zoeken naar oplossingen voor praktische problemen. Tot de activiteit behoort ook het strategische en het fundamentele onderzoek, waarbij het verkrijgen van achtergrondkennis en het vergroten van de (puur) wetenschappelijke kennis voorop staat en niet het streven naar direct economisch voordeel of het oplossen van problemen. Verder wordt tot de activiteit ook gerekend het(uit)ontwikkelen van ideeën of prototypes tot bruikbare processen en productierijpe producten.

NIET tot R&D wordt gerekend: - het routinematig verzamelen, onderzoeken van gegevens, verrichten van metingen of uitvoeren van controles; - het gebruik of marginaal verbeteren van bestaande methoden of modellen voor bijvoorbeeld marktonderzoek of sociaaldemografische vraagstukken; scholing en training; - werkzaamheden in verband met octrooien en licenties; - het operationeel maken van ingekochte technologie of geavanceerde (productie-)apparatuur; - het herschrijven van bestaande software en/of klantspecifiek maken van al op de ma

Researchinstellingen: Dit zijn (semi-)overheidsinstellingen die als hoofd- of belangrijke hulpactiviteit R&D verrichten. Deze instellingen kenmerken zich door een beheersmatige relatie met de overheid; een groot deel van de financiering of onderzoeksopdrachten is van de overheid afkomstig en/of de zeggenschap dan wel invloed van de overheid op het functioneren van de instelling is groot. Inclusief particuliere non-profitinstellingen.

Binnen de instellingen worden de volgende groepen onderscheiden: (1) 'Echte' onderzoeksinstituten; (2) Rijksdiensten; (3) Instellingen voor zorg en welzijn; (4) Overige instellingen.

G4P4

Tabel B35: Regionale economische groei: Bbp, volumemutaties in procenten

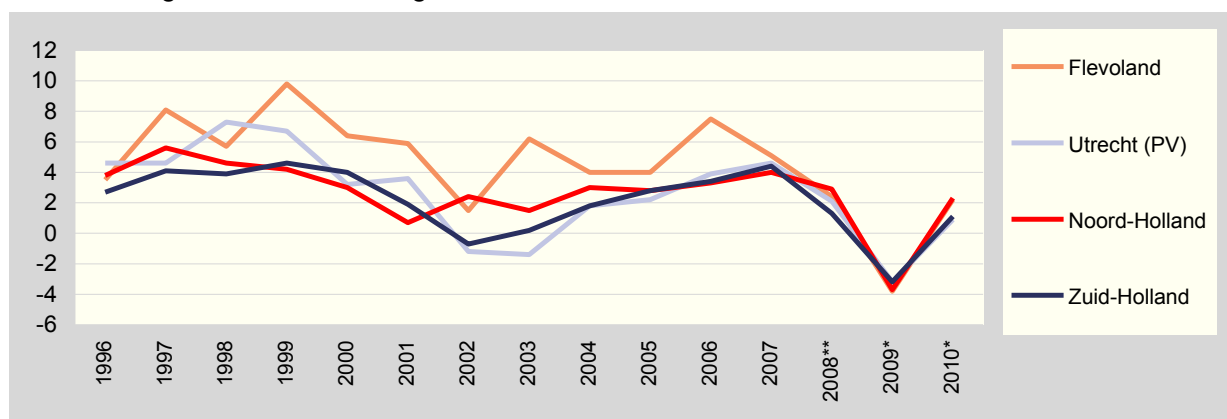
Gebieden	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008**	2009*	2010*
Flevoland	3,5	8,1	5,7	9,8	6,4	5,9	1,5	6,2	4	4	7,5	5,1	2,4	-3,8	2,2
Utrecht (PV)	4,6	4,6	7,3	6,7	3,2	3,6	-1,2	-1,4	1,8	2,2	3,9	4,6	2,1	-3,2	0,9
Noord-Holland	3,8	5,6	4,6	4,2	3	0,7	2,4	1,5	3	2,8	3,3	4	2,9	-3,7	2,3
Zuid-Holland	2,7	4,1	3,9	4,6	4	1,9	-0,7	0,2	1,8	2,8	3,4	4,4	1,3	-3,2	1,1
Nederland	3,4	4,3	3,9	4,7	3,9	1,9	0,1	0,3	2,2	2	3,4	3,9	1,9	-3,9	1,8

Bron: CBS (StatLine)

** gegevens over 2008 nader voorlopig

* gegevens over 2009 en 2010 voorlopig

Grafiek 35A regionale economische groei 1996-2010

Tabel B36: Aantal bedrijfsvestigingen per gebied, 1 januari

Gebieden	2006	2007	2008	2009	2010	2011	toename aantal	toename aantal
Flevoland	23.730	25.410	27.740	29.950	32.060	32.690	8.960	37,8%
Utrecht (PV)	77.260	82.170	87.730	92.590	98.540	105.180	27.920	36,1%
Noord-Holland	194.830	204.100	213.860	229.580	245.040	252.750	57.920	29,7%
Zuid-Holland	148.350	155.870	164.880	171.030	176.150	181.220	32.870	22,2%
West-Nederland	444.170	467.550	494.210	523.150	551.790	571.840	127.670	28,7%
Nederland	982.050	1.031.170	1.083.300	1.135.460	1.181.550	1.219.440	237.390	24,2%

Bron: LISA

Bijlagen

Bijlage B1: Leden van het Comité van Toezicht en Stuurgroepen in 2011

Leden van het Comité van Toezicht Kansen voor West

dhr. R. C. Robbertsen	gemandateerd voorzitter: commissaris van de Koningin van de provincie Utrecht
mw. E. Sweet	gedeputeerde van Noord-Holland, namens de P4
dhr. H. Kool	wethouder van Den Haag, namens de G-4
dhr. R. Luchtenveld	wethouder van Lelystad namens de acht G27-steden in Landsdeel West en Almere
dhr. B. Mooren	vertegenwoordiger van het bedrijfsleven (VNO/NCW)
dhr. M. Laboui	vertegenwoordiger van de sociale partners (FNV)
dhr. S. J. Noorda	vertegenwoordiger van een kennisinstelling (VSNU)
dhr. A. Ouwehand	vertegenwoordiger natuur-, milieu en landschapsorganisaties (Milieufederatie)
dhr. T. Leeuwestein	vertegenwoordiger van het Ministerie van BZK
mw. N. van de Wenden	vertegenwoordiger van het Ministerie van EL&I

Adviserende leden zijn vertegenwoordigers van de EC (DG-Regio) en managementautoriteit.

Leden van de stuurgroep West-Regio

mw. R. van der Sande	Voorzitter: gedeputeerde provincie Zuid-Holland
dhr. H. Goossensen	vertegenwoordiger provincie Zuid-Holland
mw. C. Riensema	vertegenwoordiger provincie Noord-Holland
mw. V. Sassen	vertegenwoordiger provincie Utrecht
Dhr. S. Scheek	vertegenwoordiger provincie Flevoland
dhr. H. Duimelaar	vertegenwoordiger Amsterdam
dhr. J.W. Flohil	vertegenwoordiger Rotterdam
dhr. G. van Aken	vertegenwoordiger Den Haag
dhr. M. van Dijk	vertegenwoordiger stad Utrecht
dhr. P. van der Straaten	vertegenwoordiger G27
dhr. B. Eijgendaal	vertegenwoordiger ministerie EL&I

Adviserende leden zijn de vertegenwoordigers van de managementautoriteit (incl. programmabureau West-Regio).

Leden van de stuurgroep Kansen voor Amsterdam

mw. C. Gehrels	Voorzitter: wethouder Economische Zaken
dhr. M. La Rose	vertegenwoordiger namens de stadsdelen Amsterdam
dhrn. A. Choho/ A. Baâdoud	vertegenwoordiger namens de stadsdelen Amsterdam
dhr. R. Kloosterman	vertegenwoordiger Universiteit van Amsterdam
dhr. T. Elfring	vertegenwoordiger Vrije Universiteit
dhr. D. Hulsebosch	vertegenwoordiger Kamer van Koophandel Amsterdam
mw. B. den Brok	vertegenwoordiger ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
dhr. G. den Boer	vertegenwoordiger namens de diensten van de gemeente Amsterdam

De vertegenwoordigers van de managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden

Leden van de stuurgroep Kansen voor Rotterdam

dhr. H. Karakus	voorzitter: Wethouder Wonen, Ruimtelijke Ordening, Vastgoed en Stedelijke Economie
mw. J. N. Baljeu	wethouder Haven, Verkeer en Regionale Economie
mw. W.L. Gillis-Burleson	vertegenwoordiger sociaal-economische sector
dhr. P. Jeroense	Hoofd Economie, Stadsontwikkeling
mw. M. E. van Donzel	Erasmus Universiteit Rotterdam
mw. B. den Brok	vertegenwoordiger ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De vertegenwoordigers van de managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden.

G4P4

Leden van de stuurgroep Kansen voor Den Haag

dhr. H. Kool	Voorzitter: wethouder Sociale Zaken, Werkgelegenheid en Economie
dhr. T. Rijkerkerk	Kamer van Koophandel Haaglanden
dhr. R.K. Brons	Haagse Hogeschool
dhr. R.G.M. Perik	VNO – NCW / MKB Haaglanden
dhr. R. van Perik	MKB Haaglanden
mw. M. Maatman	Directeur Beleid, Dienst Stedelijke Ontwikkeling gemeente Den Haag
dhr. M.J. Gordijn	Hoofd Economie, Dienst Stedelijke Ontwikkeling gemeente Den Haag
dhr. J.C. Schenderling	Algemeen Directeur Dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn gemeente Den Haag
dhr. M. Andriessen	Directeur WAM, Dienst Sociale Zaken en werkgelegenheid gem. Den Haag
dhr. G.J. Boot	Directeur Dienst Bestuurszaken, directie Financiën gemeente Den Haag
dhr. P.H. Heskes	Directeur Dienst Stadsbeheer gemeente Den Haag
mw. B. den Brok	vertegenwoordiger Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De vertegenwoordigers van de managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden.

Leden van de stuurgroep Kansen voor Utrecht

mw. M. de Rijk	Voorzitter: wethouder Duurzaamheid, Economische zaken en Financiën
dhr. F. Lintmeijer	wethouder Verkeer, Cultuur en Internationale zaken
dhr. S. Fortuyn	vertegenwoordiger namens de Kring van Utrechtse ondernemingen
mw. C. van Grinsven	vertegenwoordiger namens Taskforce Innovatie
dhr. B. van Dijck	hoofd economische zaken gemeente Utrecht
dhr. J. Docter	Kamer van Koophandel Midden Nederland
mw. B. den Brok	vertegenwoordiger Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De vertegenwoordigers van de managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden.

Bijlage B2: Activiteiten Stuurgroepen

Stuurgroep West-Regio

Alle voorlopige- en definitieve subsidieaanvragen voor het programmadeel West-Regio en de G-4 gelabelde gelden worden voor advies ingebracht bij de stuurgroep West-Regio. Dit advies is gericht aan de managementautoriteit voor besluitvorming. De stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van alle acht partijen in het programma. Overleg vindt plaats in het provinciehuis van Den Haag. Iedere subsidieaanvraag is voorzien van een préadvies met de belangrijkste inhoudelijke en financiële aspecten van het project.

Er werden in 2011 vier stuurgroepbijeenkomsten gehouden en twee schriftelijke procedures. Hieronder volgen de belangrijkste besluiten:

Op 18 februari kregen de volgende zes projecten een positief advies: Slim meten en monitoren, LNG Dual Fuel, Realisatie Willem-Alexanderbaan, Roggebotstaete, Multifunctionele Sportaccommodatie Almere en Stadscentrum Almere: Bereikbaarheid op maat. Ook is er een presentatie gegeven door het project Roggebotstaete. Daarnaast is de herverdeling EFRO/Rijkscofinanciering van een aantal projecten in Noord-Holland en de wijziging van het project Aardgasmobiliteit goedgekeurd. Ten slotte werden zes voorlopige aanvragen besproken.

Op 20 en 26 mei werden het project Delft Aardwarmte Pilot project en Cultuurhuis Hommeles van een positief voorzien via schriftelijke procedures.

Op 24 juni kregen vijf projecten een positief advies: Living Lab The Hague, Bio Simulation Factory, Ontwikkeling Robotechniek voor primaire productieprocessen, Natuurpark Lelystad en Pilot project Waalblok 4B-concept water. Het project Living Lab The Hague heeft een presentatie gegeven. Het project De Groene Wissel kreeg een negatief advies doordat het onvoldoende bijdraagt aan de Lissabon doelstelling in de prioriteit. Daarnaast werd een wijziging van het project Mens + Kennis = Bedrijvigheid goedgekeurd. Ten slotte werden tien voorlopige aanvragen besproken.

Op 7 oktober was er voor vier projecten een positief advies: Kansenskanon Noord-West Holland, Vizier op de toekomst: Agribusiness Noord-Holland Noord, Gietwater op maat (Delft Blue Water) en Kennisontwikkeling Zandmotor Delfland. Het project Stadshavens is gevraagd een betere onderbouwing te geven en het project Mobiel Erfgoed Centrum werd gevraagd een andere prioriteit te overwegen. Het project City to City Park werd afgewezen. Door het project Mobiel Erfgoed Centrum werd een presentatie gegeven. Ten slotte werden negen voorlopige aanvragen besproken.

Op 9 december is uitstel op de startdatum gegeven aan het project Bioproces Pilot Facility i.v.m. de lopende staatssteun aanvraag. Verder kreeg het project Duurzame Pot- en containerteelt een positief advies. Door het project Clean Tech Delta is er een presentatie gegeven en het project werd gevraagd een betere onderbouwing te geven van het project. Drie projecten kregen een positief advies voor een projectwijziging: Walstroom in Noord-Holland, Zaanstad, en Haarlemmermeer Noordwest Overbruggen, en Technostarters new business development – YES!Delft. Het project PICNIC 2008-2010 Internationaal cross media platform kreeg een positief advies t.a.v. de vaststelling. Ten slotte werden vijf voorlopige aanvragen besproken.

Stedelijke stuurgroepen

De G-4 hebben ieder een stedelijke stuurgroep ingesteld voor het behandelen van projectvoorstellen. Na bespreking wordt het voorstel van advies voorzien voor de programma-autoriteit (college van B&W), die hierover een besluit neemt. De stuurgroepen geven ook een advies op de projectvoorstellen met gelabelde gelden. Dit advies is nodig, omdat de stuurgroep zowel een inhoudelijk als in veel gevallen een cofinancieringsadvies geeft voor verdere behandeling door het programmabureau West-Regio. De stuurgroepen bespreken projectvoorstellen aan de hand van een préadvies van het stedelijk programmabureau. Als de stuurgroep van mening is dat een voorstel niet voldoende informatie geeft kan ze het voorstel aanhouden. De stuurgroep geeft ten slotte ook sturing aan de voortgang van het desbetreffende programmadeel.

De behandeling van projectvoorstellen of afwijzing gaan bij de vier programmabureaus op min of meer gelijke wijze. Zo wordt gekeken naar aantoonbare additionaliteit, economische relevantie, passend in het programma, mate van financieringsstekort of omvang van het project. Als hierover twijfel bestaat wordt in die gevallen gevraagd de aanvraag te integreren of in een andere vorm in te dienen. Als er geen mogelijkheden zijn binnen het programma wordt doorverwezen naar mogelijke alternatieve financieringsbronnen, waaronder o.a. diensten binnen de stad.

Stuurgroep Amsterdam

In Amsterdam zijn in 2011 vier bijeenkomsten gehouden; te weten op 17 februari, 21 april, 30 juni en 21 september en één schriftelijke ronde op 13 oktober. In totaal zijn 6 subsidieaanvragen in de stuurgroep besproken en van een positief advies voorzien: Operatie Boeggolf, Uitbreiding Verzetsmuseum met een kindermuseum, De microZOO, VU University Medical PET-MRI Center en EYE in Amsterdam-Noord. Het project Investeringsregeling voor ondernemers in Economische Kansenzones in Amsterdam kreeg een herbeschikking als gevolg van een uitbreiding van het project. De stuurgroep heeft het project Aim for New Energy besproken dat valt onder de gelabelde gelden van de stad en hierover een positief advies uitgebracht. De projecten ARM de Prael en Haringpakkerstoren zijn beoordeeld voor eindafrekening. Daarnaast zijn ook nog 7 voorlopige aanvragen besproken. Ten slotte heeft de stuurgroep de voortgang van het programma besproken en een aantal verdiepingen van het project Integratie Kennis Kunde Kassa becommentarieerd.

Stuurgroep Rotterdam

In Rotterdam zijn in 2011 vier stuurgroep bijeenkomsten gehouden; te weten op 21 februari, 18 april, 29 september en 20 december en drie schriftelijke rondes op 17 maart en 13 en 19 oktober. In juli nam wethouder Karakus de taken van wethouder Schrijer over. De stuurgroep heeft drie subsidieaanvragen in de stuurgroep besproken en van een positief advies zijn voorzien: i-HIC, Rotterdam Internet Valley en Revitalisering Winkelboulevard Zuid. Het project De Hofbogen kreeg een herbeschikking i.v.m. de herziene status van de begunstigde. Het projectvoorstel Herontwikkeling De Fabriek tot bedrijfsverzamelgebouw wordt gezien als een economische activiteit voor de woningbouwcorporatie. Hierop zijn staatssteunregels van toepassing, en was geen beroep op een DAEB mogelijk. Het project Vernieuwing Afrikaanderwijk is afgewezen, omdat er geen geld meer beschikbaar was binnen de prioriteit. De stuurgroep heeft twee projectvoorstellen besproken die vallen onder de gelabelde gelden van de stad: Realisatie Willem-Alexander Baan en de herbeschikking van Walstroom Binnenvaart. Ook zijn vier voorlopige aanvragen besproken. Verder zijn de voortgang van het programma besproken, de inzet van een mogelijke overcommittering en is verslag gedaan over de controlebezoeken. Ook is besproken dat aanvragers de kwaliteit van aanvragen dienen te verhogen om aan de eisen van EFRO te voldoen. Een aantal aanvragers heeft problemen heeft om te komen tot een goedgekeurde aanvraag. Meestal blijken het projecten te zijn die nog niet volledig zijn uitgedacht. De vragen van het programmabureau leiden tot aanscherping van gedachtevorming en concretisering van projectvoorstellen. Dit proces kost veel tijd, maar wordt desondanks als noodzakelijk en nuttig ervaren.

Bijlagen

Stuurgroep Den Haag

In Den Haag zijn in 2011 twee stuurgroepbijeenkomsten gehouden, op 24 mei en 6 september, en er zijn er vijf via een schriftelijke procedure behandeld op 21 januari, 16 maart, 22 juni, 12 augustus en 30 november. De stuurgroep heeft zes subsidieaanvragen besproken en van een positief advies voorzien: Herinrichting Grote Marktstraat, Verbetering natuurkwaliteit Westduinpark, Mauritshuis bouwt aan de toekomst, Aanpak Theresiastraat, BIZ Winkelgebied Paleis Noordeinde en Laak noord Scoort; programma gezondheid, welzijn, sport. Daarnaast heeft de stuurgroep twee projectvoorstellen besproken die vallen onder de gelabelde gelden van de stad Living Lab The Hague en 2e Fase revitalisering Zichtenburg, Kerketuinen, Dekkershoek. Ten slotte heeft de stuurgroep ook een voorlopige aanvraag besproken. Ook wordt in iedere bijeenkomst de voortgang van het programma besproken, de acquisitie van goede projecten en de rol van het programmabureau daarin en de groslijst met potentiële projecten. Op 24 mei werd een beslisnotitie 'Fonds EU 2020', over de mogelijkheden rondom het JESSICA fonds aan de stuurgroep voorgelegd. De stuurgroep heeft daarvoor een positief advies afgegeven om als proef twee Urban Development Funds op te zetten. Dit zijn het udf Energiefonds Den Haag ('ED') en het udf Fonds Ruimte en Economie Den Haag ('FRED'). Op 6 september is de toekomst van het Europees Cohesiebeleid over de periode 2014-2020 besproken, waarbij vooral ingegaan is op de 'Slimme Specialisatie Strategie' (S3).

Stuurgroep Utrecht

In Utrecht zijn in 2011 drie stuurgroepbijeenkomsten gehouden; te weten op 28 januari, 12 mei en 7 december. De stuurgroep heeft twee subsidieaanvragen besproken en van een positief advies voorzien: Aanleg 1e fase Parkpergola - Leidsche Rijn Park en Upgrading havenbekkens Lage Weide. Daarnaast is de voortgang van het programma besproken. Vanwege de economische situatie stagneert de voortgang in de projectenpijplijn voor prioriteit 1. In de december vergadering heeft de stuurgroep suggesties gedaan om projecten vlot te trekken. Ook blikte de stuurgroep vooruit naar de nieuwe programmaperiode 2014-2020, aan de hand van de houtskoolschets smart specialisation. Drie projecten zijn vastgesteld, Zingende Toren, Emissievrije Bierboot en Partners in Nieuw Ondernemerschap. De aanvragen en de projectenpijplijn zijn in lijn met het stedelijke kader. Een technisch punt dat vrij veel aandacht van het programmabureau is gevraagd voor het in lijn brengen van de interne uurtarieven met de nieuwe werkinstructie over integrale kostprijstarieven.

G4P4

Bijlage B3: Bezetting programmamanagement en steunpunten

Bezetting programmamanagement van de managementautoriteit

Ruud van Raak
Programmamanager

Adri Hartkoorn
Programmasecretaris

Floor de Rooy
Programmacontroller

Mieke Cornet
Communicatieadviseur

Michiel van Krui-
ningen
Betaalautoriteit

Nancy de Jong
1e Projectmedewerker

Suzanne v. d. Knaap
Programmamedewerker

Bezetting programmabureau West-Regio

Joke van den Brink
Hoofd PB

Ton Bloothoofd
Hoofd Control

Menny Barendse
Medewerker Control

Jeroen Elzenaar
Medewerker Control

Eduard Lenoir
Medewerker Control

Frank Rotgans
Medewerker Control

Bart de Ree
Medewerker Control

Hans Vos
Medewerker Control

Arthur Jongeneelen
Medewerker Control

Olaf Gähler
Coördinator/
adviseur Stuurgroep

Marieke Kaptijn
Medewerker
Ondersteuning

Yvonne Stodel
Medewerker Beheer

Aly Langeweg
Medewerker Beheer

Carla Giskes
Secretaresse

Bezetting programmabureau Kansen voor West Amsterdam

Mathieu Baltissen
Programmamanager

Christian Schreuder
Programma Secretaris

Marit den Ouden
Programmacontrol

Bezetting programmabureau Kansen voor West Rotterdam

Albert van Veelen
Programmamanager

Edwin Bijkerk
Programmasecretaris

Sawitrie Kanhai
Projectcontroller

Bezetting programmabureau Kansen voor West Den Haag

Ton Overmeire
Programmamanager

Yvonne de Ruiter
Beleidsmedewerker

Wim Visser
Beleidsmedewerker

Renate den Heijer
Programmamedew.

Bezetting programmabureau Kansen voor West Utrecht

Annemarie Koolenbrander
Programmamanager

Peter Dijkman
Programmacontroller

Juella Liauw Kwie Fong
Programma Secretaris
(vanaf juli)

Linda Iskarous
Programmamedewerker
(tot juli)

G4P4 ●●●●●

Bezetting steunpunten in Kansen voor West

Martijn Onderstal
Prov. Zuid-Holland

Charlotte Dijkstra
Prov. Noord-Holland

Tomasz Jaroszek
Prov. Utrecht

Fred Jonkhart
Prov. Flevoland

Guus van Dalen
Prov. Flevoland

Notities

Europa investeert in de toekomst. Deze uitgave en alle projecten
komen tot stand met steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.